

בס"ד "מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאָדָר בקִדְשׁ נֹרָא תִהְיֶה עֲשֵׂה פְּלֵא" (שמות טו' יא')

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:36

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּשֵׁלַח (שַׁבַּת שִׁירָה)

ר"ת: 18:11 יציאת השבת: 17:47

moshe45@bezeqint.net

ערב שבת י' שבט תשע"ח (26.1.18)

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחַץ מַתְנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאָיו מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְחַמְשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב, "וְחַמְשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם", פֶּרַשׁ רש"י: "חַמְשִׁים" – מְחֻמְשִׁים. אֶחָד מִחֻמְשֵׁה (=20%) יֵצְאוּ (יִשְׂרָאֵל) מִמִּצְרַיִם, וְאַרְבַּעַת חֲלָקִים (80% מִיִּשְׂרָאֵל) מֵתוּ בְשֵׁלֶשֶׁת יָמֵי (ה) אֶפְלָה".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שָׁכֵן, מְדוּעַ רַק אֶחָד מִחֻמְשֵׁה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם?

תְּחִלָּה, נִקְדֵּים מָה שְׁמִבּוֹאֵר בְּמִדְרַשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה לְב, ה): "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערונה (=זנות, זימה).

(ולא רק בנסיון של אשת פוטיפר). ונגדרו ישראל בזכותו. אמר ר' חייא בר אבא: כְּדַאי (=טוב) הָיָה גְדוּר עֲרוּהָ עֲצָמוֹ, שֶׁנִּגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל עַל-יְדוּ" (=בזכות יוסף נגאלו ישראל).

אִם כֵּן, יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁלוּמֵדִים אָנוּ מִכַּאן חִידוּשׁ גָּדוֹל, שְׁיוֹסֵף הַצַּדִּיק סָלַל בְּקִדּוּשְׁתּוֹ בְּמִצְרַיִם רַק לְחַמִּישֵׁי מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ גְדוּרִים בְּעֲרִיּוֹת, וּבִזְכוּת זֶה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְאֵת אַרְבַּעַת הַחֲלָקִים, שֶׁהָיוּ רְשָׁעִים, לֹא הִצְלִיחַ יוֹסֵף לְגְדוֹר בְּקִדּוּשְׁתּוֹ, וְהֵם מֵתוּ בְשֵׁלֶשֶׁת יָמֵי הָאֶפְלָה בְּמִצְרַיִם.

אִם כֵּן מֵתְעוֹרֶרֶת בָּנוּ פְּלִיאָה עֲצוּמָה: מֵאַחַר וְהַקְב"ה שֶׁלַח אֶת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם, כְּדֵי שֶׁיִּגְדוֹר עֲצָמוֹ מִן הָעֲרוּהָ, וּבְכֵן יִסְלּוּל בְּקִדּוּשְׁתּוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ לְכָל יִשְׂרָאֵל, וּבִזְכוּת זֶה יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם – מְדוּעַ לֹא יָכוֹל הָיָה יוֹסֵף לְסַלּוֹל אֶת הַדֶּרֶךְ לְכָל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיוּ גְדוּרִים בְּעֲרִיּוֹת, אֲלֹא רַק לְחַמִּישֵׁי מֵהֶם?

נִרְאֶה לְבָאֵר עֲנִין זֶה עַל-פִּי הַמְּבֹאֵר בְּ"שַׁעַר הַכּוֹנֹת" לְרַבֵּנוּ הָאֲרִיז"ל, שֶׁהִסִּיפָה לְקוּשֵׁי הַשַּׁעֲבּוּד שֶׁסָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הַיָּא, שֶׁנִּשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְגַּלְגְּלוּ לְמִצְרַיִם הָיוּ נִשְׁמָוֹת קְדוּשׁוֹת, שֶׁהָיוּ כְּלוּלוֹת בְּאָדָם הָרָאוּשׁוֹן, וְנִפְגְּמוּ כְּאִשֶּׁר חָטָא הָאָדָם בְּחָטָא עֵץ הַדַּעַת.

וְגַלְיָה לָנוּ הָאֲרִיז"ל, שֶׁתְּכַלִּית יְרִידַת יִשְׂרָאֵל לְגַלוּת מִצְרַיִם הִיְתָה כְּדֵי שֶׁיִּשְׂרָאֵל יִזְדַּכְּכוּ שֵׁם מְכַל סִיג וּפְגָם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וְאַתְּכֶם לָקַח ה' וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוֹר הַבְּרִזָּל מִמִּצְרַיִם לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם...". וּפֶרַשׁ שֵׁם רש"י זצ"ל: "כּוֹר הוּא כְּלֵי שְׁמוֹזְקִים בּוֹ אֵת הַזֶּהָב". כְּלוֹמֵר, כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ לְנַקוֹת אֶת הַסִּיגִים הַדְּבוּקִים לְזֶהָב בְּאִמְצָעוֹת הַיִּתּוּךְ בְּכּוֹר הַבְּרִזָּל, כֵּן הָיָה צָרִיךְ גַּם לְזַקֵּק וּלְנַקוֹת אֶת הַסִּיגִים, שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּנִשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּאִמְצָעוֹת הַסִּבָּל וְקוּשֵׁי הַשַּׁעֲבּוּד בְּמִצְרַיִם, כְּדֵי לְהַכִּיֵּן אוֹתָם לְקִרְיַת קְבֵלַת הַתּוֹרָה.

עַל-כֵּן, כְּאִשֶּׁר חָטָא הָאָדָם הָרָאוּשׁוֹן, וְאֶכְל מֵעֵץ הַדַּעַת, גֶּרֶם הוּא כְּאִמּוֹר לְפָגָם בְּכָל הַנִּשְׁמָוֹת הַכְּלוּלוֹת בּוֹ. וְהִיּוֹת שְׁכַלָּל גָּדוֹל הוּא לְפָנֵי ה' יִתְבָּרַךְ, "כִּי לֹא יָדַח מִמֶּנּוּ נִדְח" (=הַקְב"ה דוּאָג שְׁכַל נִשְׁמָה תְּגִיעַ לְתִיקוּנָה), לְכֵן סִבֵּב הַקְב"ה כֵּן, שֶׁנִּשְׁמָוֹת אֵלוֹ יִזְדַּכְּכוּ זִכְכוּד אַחַר זִכְכוּד. וְלָכֵן הִתְגַּלְגְּלוּ אוֹתָן הַנִּשְׁמָוֹת, שֶׁהָיוּ כְּלוּלוֹת בְּאָדָם הָרָאוּשׁוֹן, בְּדוֹר הַמְּבּוּל. אֵךְ מֵאַחַר וְהַשְׁחִיתוּ דְרָכָם (=בְּעוֹן עֲרִיּוֹת – פָּגָם הַבְּרִיּוֹת), הִמְשִׁיכוּ בְּתִיקוּנָם וְהִתְגַּלְגְּלוּ לְדוֹר הַפְּלָגָה, אֵךְ גַּם שֵׁם הֵם חָטָאוּ בְּעִבּוּדָה זָרָה. עַד שֶׁלְּבַסּוֹף הִתְגַּלְגְּלוּ לְמִצְרַיִם, לְכּוֹר הַבְּרִזָּל, וְעַל-יְדֵי הַסִּבָּל הַגָּדוֹל שֶׁל קוּשֵׁי הַשַּׁעֲבּוּד שֶׁהָיָה לָהֶם שֵׁם, נִזְדַּכְּכוּ וְהִגִּיעוּ לְתִיקוּנָן.

וְהֵנָּה, כְּאִשֶּׁר נִתְבּוֹנָן, נִרְאֶה שֶׁהַעוֹנֵשׁ שֶׁנִּעֲנָשׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם הָיָה מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה עַל חֲטָאֵיהֶם בְּגַלְגּוּלִים הַקּוֹדְמִים. וְלָכֵן, לְפִי שְׁבִדּוֹר הַמְּבּוּל חָטָאוּ בְּהַשְׁחַתַּת זְרַעַם, גְּזוֹר פְּרַעַה לְהַשְׁחִית/לְהַמִּית אֶת זְרַעַם, כְּפִי שְׁכַתּוֹב: "כָּל הַבֵּן הַיְלִוּד הַיֵּאֲרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ". וְכִנְגַד מָה שֶׁחָטָאוּ בְּדוֹר הַפְּלָגָה בְּ"הִבָּה נִלְבְּנָה לְבָנִים" (בְּרָאשִׁית יא', ג'), נִגְזַר עֲלֵיהֶם: "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם... בַּחֲמֹר וּבְלִבְנִים". וְכִנְגַד מָה שֶׁפָּגְמוּ בְּדוֹר הַפְּלָגָה עִיר וּמַגְדָּל, נִגְזַר עֲלֵיהֶם לְבָנוֹת "עָרֵי מְסֻכָּנוֹת לְפֶרַעַה אֶת פֶּתֶם וְאֶת רַעְמֹסִס". וְכָל זֹאת, כְּאִמּוֹר, כְּדֵי שֶׁיִּזְדַּכְּכוּ וַיִּטְהָרוּ מִכָּל חֲטָאֵיהֶם בְּגַלְגּוּלִים הַקּוֹדְמִים. וּכְפִי דְבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הָאֲרִיז"ל (שַׁעַר הַכּוֹנֹת, דְּרוֹשׁ א' לְפָסָק): "וּבִזְזָה תְּבִין טַעַם נְכוּן, לְמָה נִגְזַר עֲלֵיהֶם אוֹתוֹ הַשַּׁעֲבּוּד הַקָּשָׁה שֶׁאֵין כְּמוֹתוֹ. כִּי כְּנֶגֶד מָה שֶׁחָטָאוּ בְּדוֹר הַמְּבּוּל, לְהַשְׁחִית אֶת זְרַעַם, נִגְזַר עֲלֵיהֶם כָּל הַבֵּן הַיְלִוּד הַיֵּאֲרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ, דוּגַמַּת עוֹנֵשׁ הַמְּבּוּל עֲצָמוֹ. וְכִנְגַד מָה שֶׁחָטָאוּ בְּדוֹר הַפְּלָגָה, 'הִבָּה נִלְבְּנָה לְבָנִים...'/ נִאֲמַר 'וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם... בַּחֲמֹר וּבְלִבְנִים'".

עוד מבוואר ב"שער הגלגולים" (הקדמה כג), שהו אמת שכל הנשמות היו כלולות באדם הראשון באשר חטא בעצ הדעת, אבל לא כלן חטאו באופן שוה. שכן, היו שחטאו יותר באכילת עץ הדעת משאר הנשמות. ולפי ערך החטא בעצ הדעת - כך גודל הפגם. והנה מעט מהדברים בלשון קודשו, כפי שכתוב בספר הליקוטים ("האזינו"): "סיבת חטאו של אדם הראשון היתה בסיבת הנשמות שהיו כלולים בו מכל מין ומין - מהם צדיקים, מהם רשעים, מהם גזלנים... ומצידם (של נשמות אלו) נתאוו (אדם הראשון) לאכול מן העץ. אם כך, לא היה מצדו כל-כך חטא, כי אם בסיבתם (של אותן נשמות שהיו כלולות בו). ועם כל זאת עשה תשובה, כי לולא החטא היה (האדם הראשון) נצחי (וחי) לעולם..."

ועוד מוסיף רבנו האריז"ל (שער הגלגולים, הקדמה כג): "דע, כי כל הנשמות כלם היו כלולים באדם הראשון קודם שחטא, כמו שבארנו כמה פעמים. וכאשר חטא, נשרו איבריו ממנו - שהם אותם הנשמות שהיו כלולות בו - ונפלו לעמקי הקליפות... והנה, לא כל הנשמות שוות, כי אין הפגמים שוים. כי האיברים אשר נמצאו יותר נאחזים באותו החטא שחטא אדם הראשון, הם נפלו לתוך הקליפה יותר בעומק מן המקום שנפלו שאר האיברים, שהיו יותר רחוקים מן הפגם ההוא. כי ודאי הוא שאין כל הנשמות שוות, כי יש נשמה שנתאווה וחשקה יותר בחטא ההוא מנשמה אחרת. ונמצא, כי כפי ערך בחינת פגם הנשמה, כך בחינת מקום נפילתה בעמקי הקליפות..."

מעתה יש לומר, שלא כל הנשמות שחטאו בדור המבול ובדור הפלגה זכו לתיקונן השלם במצרים, כמו שכתב ה"בני יששכר" (אדר, מאמר ב', דרוש ז'), שזוהי הסיבה לכך שארבעה חלקים מבני ישראל (=80 אחוזים) לא יצאו ממצרים, ומתו שם בשלשת ימי האפילה - שכן, שקעו הם כבר בשער החמישים של הטומאה. אולם, מוסיף ה"בני יששכר", בגאולה הקרובה במהרה בימינו, הקב"ה בעצמו יברר (=יטהר) ויקים לתחיה את אותם ארבעת החלקים מבני ישראל (=80 אחוזים) ששקעו בשער ה-50 ומתו במצרים, ויביאם לארץ ישראל. וזהו שאומר הנביא ישעיה (כז, יג): "ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים..."

וכפי דבריו הקדושים של ה"בני יששכר": "הנה, גלות מצרים, וכן כל הגלויות... (באו כדי) לברר ניצוצים הקדושים, והנה נאמר (שמות יג, יח): 'וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים, ודרשו בו (במכלתא) אחד מחמישה, כי מתו הרשעים ב-ג' (=3) ימי האפילה. ולעת קץ (=בגאולה העתידה) נאמר (ישעיה כז, יג): 'ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים' - כי אז יבררם (=יטהרם) ה' יתברך בעצמו..."

הנה כי כן, ירוח לנו להבין את הטעם לכך, שיוסף הצדיק סלל בקדושתו את הדרך רק לחמישית מישראל שהיו במצרים, ושהיו ראויים לכך. שכן, ארבעת החלקים שהיו מראשי הנשמות שחטאו בעצ הדעת, עדין לא הגיע זמן התיקון שלהן. ולכן, אפילו יוסף הצדיק לא יכול לתקן.

"ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו" (טז ד)

"מן השמים ויצא" סופי תבות "אמן" מכאן רמז לדברי הזוהר הקדוש (נלקד רפה ב') שבזכות עניית אמן מוריד הקדוש ברוך הוא לישראל שפע מן השמים". (ע"פ "וכל המאמינים")

"אז ישיר משה ובני ישראל"

ראוי שנצטט כאן מדברי השל"ה הקדוש בסדורו בהקדמה לבאור "אז ישיר": "באתי להקדים ולהודיע כי לבאר דברי השירה הזאת מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו: אלו היו כל השמים יריעות קלף, וכל הימים דיו, וכל הקנים קלמוסים, אין די בהם לבאר חלק אחד מאלף אלפי רבואות משירה הזאת, ומה גם איש כמוני... אומר על כן:

לא באתי אלא לגלות איזה רמזים מפי סופרים ומפי ספרים ומעניות דעתי. אך צריך לידע גדל מעלות האומר השירה זאת בהתעוררות הלב, שיזכה לאומרה לעתיד לבא". (ע"פ "וכל המאמינים")

"אז ישיר משה ובני ישראל"

"אז ישיר משה ובני ישראל... מכאן לתחית המתים מן התורה" (סנהדרין צא ב')

בשבת הראשונה לאחר עלייתו של הרב הקדוש רבי אהרן מבעלזא לארץ הקדש, אחרי שנצול מגיא ההריגה באירופה, פתח הוא בדברי תורה על פרשת בשלח, וכך באר את דברי הגמרא האמורים: מלשון הפסוק: "וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים", דרשו חכמים ב'מכלתא (בא יב') שמרבית בני ישראל מתו במפת חשך ולא יצאו ממצרים אלא חמישית מהם, ויש אומרים אחד מחמשים, ויש אומרים אחד מחמש מאות. נתן אפוא להניח כי לכל אחד מיוצאי מצרים היו קרובים רבים שמתו. אם כן, כיצד היו מסגלים לומר שירה בהיותם שקועים בצער נורא שכזה? אלא בודאי האמינו כי עתידים קרוביהם לשוב ולחיות בתחית המתים, וידעו זהו היא שנחמה את לבם והשקיטה את צערם עד שהיו מסגלים לומר שירה, הרי לנו רמז לתחית המתים מן התורה. שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאָדָר בקִדְשׁ נֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְּלֵא" (שמות טו' יא')

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:36

inei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: בְּשִׁלַח (שַׁבַּת שִׁירָה)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:47

moshe45@bezeqint.net

עֶרֶב שַׁבַּת י' שֶׁבַט תשע"ח (26.1.18)

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחַץ מַתָּנִים קָמְרוּ וּמִשְׁנֵאוֹ מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

'מֵה תִצְעַק אֱלֹי' – רֵאשִׁי תִיבוֹת אַמֶּת (על פי "אוֹרֶה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְהֵק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַפְּתוּב (שְׁמוֹת), "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מֵה תִצְעַק אֱלֹי דְבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ", מִבְּאֵר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ, שֶׁבְּקָרִיעַת יָם סוּף הַתְּגַלְתָּה הָאֶרֶת הַפְּתָר שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הוּא הַקֵּב"ה, הָאֶרֶה שֶׁנִּקְרָאת "עֲתִיקָא קְדִישָׁא".

וּכְפִי דְבְרֵי הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (בְּשִׁלַח נב, מְתוּרָגִים): "בְּאוֹתָהּ שָׁעָה רָאוּ יִשְׂרָאֵל צְרוֹת מִכָּל הַצְּדָדִים: הֵיּם בְּגָלְיוֹ שְׁנֻקְפוּ לְפָנֵיהֶם... אַחֲרֵיהֶם כָּל אֱלוֹ מַחְנוֹת שֶׁל מִצְרַיִם, לְמַעַלָּה מְעַלִּיהֶם (בְּשָׁמַיִם) מְקַטְרָגִים. (לְכֹן) הַתְּחִילוּ צְוּחִים לְהַקֵּב"ה... (מִיד) 'וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מֵה תִצְעַק אֱלֹי? וְלִמְדֵנוּ "בְּסִפְרָא דְצִנְיָעוּתָא"... בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הַתְּגַלְתָּה 'עֲתִיקָא קְדִישָׁא' (=הָאֶרֶת הַפְּתָר), וְנִמְצָא רְצוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, אִז הָאוֹר שֶׁל הַכָּל הָאִיר".

וּבְאֵר רַבְּנוֹ הָאֲרִיזוֹ"ל בְּ"לִיקוּטֵי תוֹרָה" ("בְּשִׁלַח", 'מֵה תִצְעַק אֱלֹי'), שֶׁהַכּוֹנֵה כָּאֵן הִיא, שֶׁבְּעַת קָרִיעַת יָם סוּף נִתְגַּלְתָּה הָאוֹר הַגְּדוֹל שֶׁל הַפְּתָר, שֶׁנִּקְרָא "עֲתִיקָא קְדִישָׁא".

וּמִבּוֹאֵר בְּזֶהר הַקְּדוֹשׁ בְּאֶדְרָא רַבָּא (נְשָׂא), שֶׁהִנְהִיגַת הַפְּתָר, שֶׁהִיא הַהִנְהִיגָה הָרֵאשׁוֹנָה מְעַשֵּׂר הַסְּפִירוֹת, שֶׁשֵּׁם אֵין דִּינִים וְגִבּוֹרוֹת, אֲלֵא רַק רַחֲמִים וְחֶסֶדִים גְּמוּרִים וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִים יֵג' מִידוֹת הַרַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל, אֲפִילוֹ כְּאֲשֶׁר אֵין יִשְׂרָאֵל רְאוּיִים לָהֶם, כְּמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת ז'): "וַחֲנַתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲחֹן, אִף עַל פִּי שְׁאִינוֹ הַגּוֹן. 'וַרַחֲמַתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם, אִף עַל פִּי שְׁאִינוֹ הַגּוֹן".

נִמְצָאוּ לְמִדֵּים מִכָּאֵן יְסוּד חָשׁוּב, שֶׁבְּ"פְתָר" הַמֶּלֶךְ, הוּא הַקֵּב"ה, אֵין מְאִירוֹת שֵׁם אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא בְּ"פְתָר" שֶׁל מֶלֶךְ מְלִכֵי הַמְּלָכִים, הַקֵּב"ה, מְאִירִים/מְאִירוֹת יֵג' מִידוֹת הַרַחֲמִים (א.אל ב.רחום ג.וְחַנוּן ד.אֶרֶךְ ה.אֲפִים ו.וְרַב חֶסֶד ז.וְאִמֶּת ח.נֹצֵר חֶסֶד ט.לְאֲלָפִים י.נִשְׂא עוֹן יא.וּפְשַׁע יב.וְחֻטְאָה יג.וְנִקְהָ).

וְאוּלָּם, הַמִּידָה הַשְּׁבִיעִית בְּ–יֵג' מִידוֹת הַרַחֲמִים, מִידַת "וְאִמֶּת", הִיא שֶׁהַתְּגַלְתָּה וְהַאִירָה לְיִשְׂרָאֵל (נִרְמָז בְּכַתוּב: "מֵה תִצְעַק אֱלֹי" – רֵאשִׁי תִיבוֹת אַמֶּת). וּכְפִי שְׁכַתְּבַת הַ"קְהֵלֶת יַעֲקֹב" (קָרִיעַת יָם סוּף, אוֹת ב'): "קָרִיעַת יָם סוּף הִיָּה עַל–יָדֵי הָאֶרֶת עֲתִיקָא... (וְהַאִירָה) מִידָה שְׁבִיעִית, מִידַת 'וְאִמֶּת'. וְעַל–כֵּן נֹאמַר 'מֵה תִצְעַק אֱלֹי' – רֵאשִׁי תִיבוֹת אַמֶּת".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ מִכָּל יֵג' הַמִּידוֹת שֶׁבְּכַתְּר הַמֶּלֶךְ, הַתְּגַלְתָּה וְהַאִירָה לְיִשְׂרָאֵל דּוֹקָא הַמִּידָה הַשְּׁבִיעִית, הִיא מִידַת 'וְאִמֶּת'?

וְכַתֵּב הַ"דְּגַל מַחְנֶה אֲפָרִים" (קֶרַח): הִנֵּה, כְּתוּב בְּמַחְלוֹקֶת קֶרַח וְעֲדַתוֹ: "וַיֵּשֶׁב אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהַמִּגְפָּה נִעְצְרָה". וּמִבּוֹאֵר בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיזוֹ"ל (מִשְׁנַת חֲסִידִים, יוֹם ד'), שֶׁבְּעַת הַמִּגְפָּה כּוֹן אַהֲרֹן הִכְהֵן בְּשֵׁם מֵה"ש, הוּא הַשֵּׁם הַחֲמִשִּׁי בְּ–עַב' שְׁמוֹת (יְדוּעַ שֵׁישׁ עַב') (=72) שְׁמוֹת קֹדֶשׁ, הַמוֹפִיעִים בְּפְרֻשַׁת "בְּשִׁלַח", וְעַל–יָדֵי שְׁמוֹת אֱלוֹ נִבְקַע יָם סוּף). וְזֶהוּ שְׁכַתוּב: "וַיֵּשֶׁב אַהֲרֹן אֶל מֹשֶׁה". שֶׁשֵּׁב לְכוֹן בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ מֵה"ש, אוֹתִיוֹת מֹשֶׁה, וְעַל–יָדֵי כֹךְ הַמִּגְפָּה נִעְצְרָה. וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, שְׁאוֹתִיוֹת מֵה"ש בְּמִלּוּי (מ"ם ה"א שִׁי"ן) יוֹצֵא גְמַטְרִיָּה מוֹת (=446). עַל–כֵּן, כְּדִי לְעֲצוֹר אֶת הַמוֹת/הַמִּגְפָּה, הַמְּשִׁיף אַהֲרֹן הִכְהֵן אֶת הָאוֹת א' מְאֻלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם לְתוֹךְ "מוֹת", וְנִעְשָׂה מִזֶּה צִירוּף "וְאִמֶּת", וְעַל–יָדֵי כֹךְ הַמִּגְפָּה נִעְצְרָה.

וְהִנֵּה, בְּשַׁעַת קָרִיעַת יָם סוּף הָיוּ יִשְׂרָאֵל נְתוּנִים בְּסִכְנַת מוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (שְׁמוֹת יד', יט) "וַיִּסַּע מְלֶאךְ הָאֱלֹהִים, בְּכָל מְקוֹם הוּא אוֹמֵר 'מְלֶאךְ ה'". וְכֵאֵן 'מְלֶאךְ הָאֱלֹהִים', וְאֵין 'אֱלֹהִים' בְּכָל מְקוֹם אֲלֵא דִין, מְלֶמֶד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל נְתוּנִין בְּדִין בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, אִם לְהִינְצֵל אִם לְהִיאָבֵד (חֲלִילָה) עִם הַמִּצְרַיִם".

וְזֶהוּ שְׁכַתוּב, "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מֵה תִצְעַק אֱלֹי", "מֵה תִצְעַק אֱלֹי" – רֵאשִׁי תִיבוֹת אַמֶּת, שִׁימְשִׁיף אֶת מִידַת "אַמֶּת", הַמְּבַטֶּלֶת אֶת הַמִּיתָה, "וַיִּסְעוּ" – שִׁימְעוּ לְתוֹךְ הַיָּם בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁ, וְעַל–יָדֵי כֹךְ יִזְכּוּ לְהַמְשִׁיךְ מִכַּתְּר הַמֶּלֶךְ אֶת מִידַת "וְאִמֶּת" לְהִינְצֵל מֵהַמוֹת.

וְעַתָּה בֵּא וְרֵאֵה מֵה שְׁכַתְּבַת הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" (מְאֻמְרֵי שַׁבַּת ג', ו'): "וְנִרְאָה לִי לְהִיוֹת מִידַת 'וְאִמֶּת', הִיא הַמִּידָה הַשְּׁבִיעִית בְּ–י"ג מִידוֹת (הַרַחֲמִים), (וְ) הִיא מְאִירָה בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי אוֹר פְּנֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמִּידָה הַזֹּוּ הִיא אוֹר פְּנֵי הַמֶּלֶךְ,

ומאירָה אור פְּנִיָּהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי מַלְכִים, וְ(לְכֹן) מִתִּירָאִים (הֵם) לְשֹׁקֵר... וּדְבַר ה' בְּפִיָּהֶם אָמַת... (וּמִהַכְּתוּב)
'וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְלֹא נִודַע מִהוּ הַבְּרִכָּה, פָּרְשׁוּ חוֹ"ל (שֶׁהַקֵּב"ה) בְּרִכּוֹ=אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת) בְּאוֹר פְּנֵי
שֶׁל אָדָם. הֵינּוּ, שְׁבַשְׁבַּת, שֶׁהוּא הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נִתְבָּרַךְ מֵאוֹר פְּנִיָּהֶם שֶׁל הַבְּנֵי מַלְכִים(=יִשְׂרָאֵל), לְהִיּוֹת אֹר פְּנֵי
מֶלֶךְ חַיִּים מֵאִיר בְּהֵם, הִיא הַמִּידָה הַשְּׁבִיעִית, הַנִּקְרָאת 'וְאָמַת'.

נִמְצְאוּ לְמִידֵים מְדַבְּרֵי ה' בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" חִידוּשׁ גָּדוֹל שְׁבַשְׁבַּת קִדְשׁ, שֶׁהוּא הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתְגַּלֶּה הַמִּידָה הַשְּׁבִיעִית
שֶׁל יִג' מִידוֹת הַרְחָמִים, הִיא מִידַת "וְאָמַת". וּמִידָה זוֹ הִיא ה'"הַלּוֹם" שְׁמֵאִיר מִכְתָּרוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִים,
הַקֵּב"ה, וְהִיא אֹר פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן. וּמִמִּידָה זוֹ בִּרְךְ הַקֵּב"ה אֶת אֹר פְּנֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּנָיו, עַד שְׁאִפְּלוּ עִם
הָאָרֶץ אִימַת הַשַּׁבָּת עָלָיו, וּמִתִּירָא הוּא לְשֹׁקֵר.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מָה שְׁמִבּוֹאֵר ב'"קִהְלַת יַעֲקֹב", שְׁ-דָגִים הֵם רֵאשֵׁי תִיבוֹת יִג' מְכִילִין דְּרַחֲמֵי(=יִג' מִידוֹת הַרְחָמִים),
וְלְכֹן, חֲשׂוּבָה מְאֹד אֲכִילַת דָּגִים בְּשַׁבָּת. שְׁכֹן, דָּגִים הֵם כְּאִמּוֹר רֵאשֵׁי תִיבוֹת יִג' מְכִילִין דְּרַחֲמֵי(=יִג' מִידוֹת
הַרְחָמִים), וְאֲכִילַתָּם בְּשַׁבָּת מְעוֹרְרַת בֵּיתֵךְ שֶׁאֵת אֶת מִידַת "וְאָמַת", שֶׁהִיא כְּאִמּוֹר הַחַיּוֹת שֶׁל יִג' מִידוֹת הַרְחָמִים,
וְעַל-יָדֵי כֶךְ מוֹשְׁפָע לָנוּ שְׁפָע שֶׁל רַחֲמִים, וּפְרִנְסָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְכָל יְמוֹת הַשַּׁבּוּעַ.

"וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם..."

הַגָּאוֹן רַבֵּי חַיִּים חֲזַקְיָהוּ מְדִינֵי (רַבֵּה שֶׁל חֶבְרוֹן בְּתַחֲלִילַת הַמָּאָה), בְּעַל ה'"שְׁדֵי חֲמַד", סֵפֶר פְּעַם לְאֶחָד מִבְּאֵי בֵיתוֹ,
שְׁבַצְעִירוֹתוֹ לֹא הִצְטִיךְ בְּכַשְׂרוֹנוֹת מִיּוֹתָדִים. אוּלַם, מְעִינֵי הַחֲכָמָה נִבְקְעוּ וּנְפַתְחוּ לוֹ כְּשֶׁהָיָה מְבוֹגֵר יוֹתֵר, עָקֵב
מְעַשֶׂה שְׂאֲרַע לוֹ.

וְכִךְ הוּא מְסַפֵּר ה'"שְׁדֵי חֲמַד": בְּהִיּוֹתִי אֲבִרְךָ צָעִיר לְשָׁנִים, לְמִדַּתִּי בְּכּוֹלֵל אֲבִרְכִים, שְׁגִבִיר גָּדוֹל הַחַזִּיקוּ בְּבֵיתוֹ עַל
חֲשׂוֹנוֹ. לֹא נִמְנִיתִי אִזְ עַל בְּעָלֵי הַכַּשְׂרוֹנוֹת הַגְּדוֹלִים שֶׁהָיוּ בְּכּוֹלֵל, אֶךְ הַשְּׁתַדְּלִיתִי לְשִׁקּוֹד עַל תְּלַמוּדִי, וְעַשִׂיתִי
חֵיל. אֶחָד מִבְּנֵי הַחֲבוּרָה, שֶׁהִתְקַנָּא בִּי, יָזַם עֲלֵיָהּ שְׁפִלָּה עָלַי. הוּא הֵלֶךְ וּשְׁחַד אֶת הַמְּשַׁרְתָּת הָעַרְבִיָּה, אֲשֶׁר הִיְתָה
בְּאֵה כָּל בְּקָר לְנִקּוֹת אֶת בֵּית הַמְּדַרְשׁ, שֶׁתּוֹצִיא עָלַי שֵׁם רַע, וְתִפְרָסֵם בְּרַבִּים, שְׁכַאֲשֶׁר הִיא מְשַׁכְּמָה לְבוֹא לְבֵית
הַמְּדַרְשׁ עַל מְנַת לְנִקּוֹתוֹ, אֲנִי מִפְתָּה אוֹתָהּ לְמַעֲשִׂים לֹא צְנוּעִים.

וְאֲכֹן, בְּקָר אֶחָד הַגִּיעָה הַמְּשַׁרְתָּת, וּמִיד בְּכַנְיִסְתָּהּ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ הִרִימָה קוֹל צְעָקָה, וְהֵאֲשִׁימָה אוֹתִי בְּהַתְנַהֲגוֹת
בְּלִתי צְנוּעָה. מִיד הַתְּקַהֵל קָהֵל רַב, שֶׁהִחֲלוּ לְהֵאֲשִׁים אוֹתִי בְּצַבִּיעוֹת, חֲרָפוּ וּגְדַפוּ אוֹתִי, וּנְגָרָם מִכֶּךְ חִילוֹל ה'
גָּדוֹל מְאֹד. לֹא יְכוֹלְתִי לְשִׂאת אֶת הַבוּשָׁה הָאִיוֹמָה, וּבְעַקְבוֹת זֹאת נֶאֱלָצְתִי לְבוֹרוּחַ מִשָּׁם. אוּלַם, רֵאשׁ הַכּוֹלֵל לֹא
הֶאֱמִין לְדַבְּרֵי אוֹתָהּ הַמְּשַׁרְתָּת, וּפְטַר אוֹתָהּ מִיד מְעַבּוֹדְתָהּ. לְאַחַר זְמַן מָה, כְּאֲשֶׁר אָזְלוּ דְמֵי הַשׁוּחַד מִפִּיסָה שֶׁל
הַמְּשַׁרְתָּת, בְּאֵה אֵלֵי הָעַרְבִיָּה, וְהַתְחַנְנָה לְפָנַי שְׁאֲסַלַח לָהּ, עַל הָעוֹל הַנוֹרָא שֶׁגִּרְמָה לִי. הִיא הִבְטִיחָה לִי, שֶׁתִּלְךְ
וְתִפְרָסֵם בְּרַבִּים אֶת כָּל הָאָמַת, וְתֵאמַר שֶׁהִיְתָה זוֹ עֲלִילַת שׂוֹא, וְכִי אֶחָד הָאֲבִרְכִים שְׁחַד אוֹתָהּ בְּמִמוֹן, כְּדֵי
שֶׁתִּפְרָסֵם אֶת הָעֲלִילָה. וּבְשׂוֹלֵי הַדְּבָרִים הוֹסִיפָה וְאָמְרָה, שֶׁהוֹאִיל וּפְרִנְסָתָהּ אֵינָה מְצוּיָה בִּידֵיהָ, הִיא מְבַקֶּשֶׁת מִמֶּנִּי
שְׁלֹאחַר שֶׁהִיא תִּטְהַר אֶת שְׁמִי, אֲבוֹא וְאֲשַׁתְּדֵל לְמַעֲנֵה אֲצֵל בְּעַל הַבֵּית, שִׁיחֲזִירְנָה לְעַבּוֹדְתָהּ.

בְּרָגַע זֶה, אָמַר בְּעַל ה'"שְׁדֵי חֲמַד" זִיע"א, עֲמַדְתִּי בְּפָנַי הַתְּלַבְּטוֹת נוֹרָאָה. שְׁכֹן, מְצַד אֶחָד נִקְרָתָה לְיָדֵי הַזְּדַמְנוֹת
שִׁיחֲלִיתִי כָּל הַזְּמַן – שְׁשֵׁמִי יְטוֹהֵר מִהֵאֲשָׁמָה הַנוֹרָאָה, וְהַכֵּל יְבוֹא עַל מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם, וְכַמְעַט נִעְתַּרְתִּי לְבַקֶּשֶׁתָּהּ. אֶךְ
בְּאוֹתוֹ רָגַע צָצָה בִּי מַחְשְׁבָה הַפּוֹכָה: הָרִי חִילוֹל הַשֵּׁם גָּדוֹל כְּבֵר נִגְרָם. וְעַכְשָׁיו, אִם יִתְפָּרֵס הַסִּיפּוֹר הָאֲמִיתִי, יֵצֵא
שׁוֹב חִילוֹל ה' אֹדוֹת הַתְּנַהֲגוֹתוֹ הַמְּבִישָׁה שֶׁל אוֹתוֹ אֲבִרְךָ שְׁסַרְחָ, וְלוֹ עֲצַמוּ יְגָרֵם עֲלֵפוֹן נוֹרָא, מוֹטֵב אִם כֵּן
שְׁאֲמַשִּׁיךְ לְסִבּוֹל חֲרַפְתִּי בְּדוּמְיָה עַד יַעֲבוֹר זַעַם, וּבְלִבְד שֶׁלֹא לְעוֹרֵר מִהוּמָה מְחוֹדֶשֶׁת. הַהַתְּלַבְּטוֹת הִיְתָה קִשָּׁה
מְאֹד – סֵפֶר הַרְב – הַמְּחַשְׁבוֹת הַתְּרוֹצְצוֹ בְּמוֹחִי, וּבְכָל רָגַע שִׁינִיתִי אֶת דַּעְתִּי. עַד שֶׁהַחֲלֵטִיתִי לְפָנוֹת אֶל הַמְּשַׁרְתָּת
וְלוֹמַר לָהּ: אֶת מָה שֶׁהִנֵּךְ מְבַקֶּשֶׁת שְׁאֲשַׁתְּדֵל לְמַעֲנֵךְ אֲצֵל בְּעַל הַבֵּית, מְסַכִּים אֲנִי לְעִשׂוֹת. אוּלַם, אוֹסֵר אֲנִי עָלֶיךָ
בְּאִיסוּר גְּמוּר לְסַפֵּר לְאִישׁ אֶת דְּבַר הַשׁוּחַד וְהָעֲלִילָה!!! בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁקַבְּלִיתִי אֶת הַהַחֲלָטָה הַקִּשָּׁה, אֲשֶׁר הִיְתָה
עֲלוּלָה לְסַכֵּן אֶת כָּל עֲתִידִי בְּעוֹלָם הַתּוֹרָה – סִיִּם בְּעַל ה'"שְׁדֵי חֲמַד" זַ"ל – הַרְגָּשְׁתִּי אִיךְ מְעִינֹת הַחֲכָמָה נִפְתַּחִים
אֲצִלִּי. וּבְמִקּוֹם הַנּוֹק הַנוֹרָא שֶׁהָיָה צְפוּי מִהַחֲלָטִיתִי, זְכִיתִי לְסִיעָתָא דְשְׁמִיא(=עֲזַרְתָּ שְׁמִים) בְּמִידָה בְּלִתי מְצוּיָה,
אֲשֶׁר הִבִּיאָתָנִי עַד הַלּוֹם...

שַׁבָּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

16:36 כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 

bnei-zion.com

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: בְּשֵׁלַח (שַׁבַּת שִׁירָה)

17:47 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: ר"ת: 18:11

moshe45@bezeqint.net

עֶרֶב שַׁבַּת י' שֶׁבֶט תִּשְׁע"ח (26.1.18)

הַפְּטָרָה: "וַתִּשָּׂר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפָעַל יָדָיו תִּרְצָה מִחַץ מַתְנִים קָמְרוּ וּמִשְׁנֵאוֹ מִן יְקוּמוּן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אִזּוּ יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַה', וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אֲשִׁירָה לַה'" (טו' א')

עַל שִׁירַת הַיָּם מְצִינֵנוּ בְּזֹהַר הַקִּדּוּשׁ, שְׁפָל הָאוֹמְרָה בְּכֹנֶה, זֹכָה לְאוֹמְרָה גַם בְּגֹאֲלָה לְעֵתִיד לְבוֹא, וּכְפִי שְׁמוּבָא בְּזֹהַר ("בְּשֵׁלַח" גַּד, מִתּוֹרָה): "שְׁנִינוּ, כֹּל אָדָם שְׂאוֹמֵר שִׁירָה זֶה בְּכָל יוֹם, וּמִכּוֹן בָּהּ, זֹכָה לְאוֹמְרָה לְעֵתִיד לְבוֹא, שְׁהָרִי יֵשׁ בָּהּ (=בְּשִׁירָה) עוֹלָם הַזֶּה, וַיֵּשׁ בָּהּ עוֹלָם הַבָּא... (הִנֵּה כְּתוּב): "וַיֹּאמְרוּ לְאֹמֵר", (שְׁזֶה) לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, מִשׁוּם שְׁלֵא תִשְׁכַּח מֵהֶם לְעוֹלָמִים, שְׁפָל מִי שְׂזוֹכָה לְשִׁירָה זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֹכָה לַה' לְעוֹלָם הַבָּא. וְזוֹכָה לְשַׁבַּח בָּהּ בִּימֵי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, בְּשִׁמְחָתָהּ שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עִם הַקַּב"ה...".

וּכְפִי שְׁגַם מוּבָא בְּגִמְרָא (סְנֵהֲדִין צֵא): "אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מִנֵּין לְתַחֲתֵי הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה? שְׁנֵאֲמַר: 'אִזּוּ יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת' – 'שִׁיר' לֹא נֹאמַר, אֲלֵא 'יִשִּׁיר' – מִכָּאֵן לְתַחֲתֵי הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה". הָרִי מְבוֹאָר מִכָּאֵן, שְׁעֵתִידִים מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹמְרֵי אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵתִיד לְבוֹא. לְכֵן מְבֹאָר הַזֹּהַר, כִּי מִי שְׂאוֹמְרָה בְּכֹנֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִזְכֶּה לְעֵתִיד לְבוֹא לְהַצְטַרֵף לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל, כְּאֲשֶׁר הֵם יִשִּׁירוּ אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּגֹאֲלָה הַקְּרוּבָה.

וְכָתַב רַבֵּנוּ בְּתֵי ("פֶּד הַקִּמְח", עֶרֶךְ "נֵר חֲנוּכָּה"): "קִבְּלָהּ בְּיַדֵּנוּ, שְׁהַגֹּאֲלָה הָעֵתִידָה, עֵתִידָה שְׁתִּהְיֶה בְּדַמְיוֹן גְּאוּלַּת מְצָרִים. כְּשֶׁם שְׁמְצִינֵנוּ קְרִיעַת יָם סוּף בְּמְצָרִים, כֵּן תִּמְצָא (קְרִיעַת יָם) בְּגֹאֲלָה הָעֵתִידָה...". נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מִכָּאֵן, שְׁלֵעֵתִיד לְבוֹא יִקְרַע הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל שְׁנִית אֶת הַיָּם שֶׁל מְצָרִים, כְּפִי שְׁקָרַע לָהֶם אֶת הַיָּם בְּגֹאֲלַת מְצָרִים.

בְּעֵינֵינוּ זֶה רְאוּי לְהִבְיָא אֶת דְּבָרֵי חו"ל עַל הַכְּתוּב "וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנֹת בְּקָר לְאִיתָנוּ". וְכָתַב "בְּעַל הַטּוֹרִים": "לְאִיתָנוּ" אוֹתִיּוֹת לְתַנְאוּ, שְׁהַתְנָה הַקַּב"ה עִם הַיָּם בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שִׁיבְקַע לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל. וְתִמְהוּ עַל-כֵּן הַמְּפָרְשִׁים. הֲלֵא הַפְּסוּק "וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנֹת בְּקָר לְאִיתָנוּ", שְׁבוּ נִרְמָז שְׁהַקַּב"ה הַתְנָה עִם הַיָּם שִׁיבְקַע, כְּתוּב לְאַחַר שְׁכַבְרֵי נִקְרַע הַיָּם לְיִשְׂרָאֵל. וְלְכַאוּרָה, צְרִיךְ הָעֵינֵינוּ לְהִיּוֹת רְמוּז לְפָנֵי שְׁנִיבְקַע הַיָּם לְיִשְׂרָאֵל.

תְּרוּץ נִפְלֵא עַל-כֵּן אוֹמֵר מֵהַר"י מִינֵץ (דְּרוּשׁ ח'), שְׁדוּקָא בְּעַת שְׁשֵׁב הַיָּם לְאִיתָנוּ, אִזּוּ הַתְנָה עִמוּ הַקַּב"ה, שְׁכִּמוּ שְׁנִיבְקַע עִכְשָׁיו לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל, כֵּן בְּכָל פַּעַם שִׁיבְקַע יִשְׂרָאֵל – יִקְרַע לָהֶם הַיָּם שׁוּב. כְּמוֹ שְׁפִאֲמַת מְצִינֵנוּ, שְׁנִיבְקַע הִירְדָן לְפָנֵי יְהוֹשֻׁעַ, וְכֵן נִהָר גִּינָאֵי נִבְקַע לְפָנֵי ר' פִּינְחָס בֶּן יֵאִיר. וְלִכֵּן אָמַר הַכְּתוּב: "וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנֹת בְּקָר לְאִיתָנוּ" – דְּהֵינּוּ, לְמַרְוֹצָתוֹ הַטְּבָעִית, אֲךָ לְתַנְאוּ הָרֵאשׁוֹן שְׁהַתְנָה הַקַּב"ה עִם הַיָּם בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שִׁיבְקַע תְּמִיד לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר יִצְטַרְכוּ לְכָךְ. וּכְפִי דְּבָרֵי קוּדְשׁוֹ: "הַכּוֹנֶה הִיא שְׁהַקַּב"ה הַתְנָה עִם יְסוּד הַמַּיִם, שִׁיסוּר לְמַשְׁמַעַת הַצְּדִיקִים בְּכָל עֵת וְזָמַן שִׁיגְזְרוּ עָלָיו – עַל הַיָּם שִׁיבְקַע לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְעַל הִירְדָן שִׁיבְקַע לְיְהוֹשֻׁעַ (יְהוֹשֻׁעַ ג', טו), עַל נִהָר גִּינָאֵי לְרַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֵאִיר (חוּלִין ז')...".

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים (וְכֵן כְּתַב הַגַּה"ק הַחִיד"א, בְּסִפְרוֹ "רֵאשׁ דְּוֹד", "בְּשֵׁלַח"), שְׁלֵעֵתִיד לְבוֹא יִקְרַע הַקַּב"ה אֶת הַיָּם לְיִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ עֵינֵינוּ הַתְנָאֵי שְׁהַתְנָה הַקַּב"ה עִם הַיָּם כְּאֲשֶׁר חֹזֵר לְאִיתָנוּ – שְׁהַתְנָה עִמוּ שִׁיבְקַע שְׁנִית לְיִשְׂרָאֵל בְּגֹאֲלָה הַאֲחֻרֹנָה.

מַעֲתָה, יוֹמְתָק לְפִי זֶה לְצַרְפָּי כְּאֵן מָה שְׁהִבְיָא הַגַּה"ק רַבִּי הַלֵּל לִיכְטֵנְשְׁטֵיין מְקַאֲלָמִי זצ"ל (בְּסִפְרוֹ "מְקָרִי דְּרַדְקִי", "בְּשֵׁלַח"), עַל שְׁלֵשָׁה רְמִזִּים נְכַבְּדִים בְּקְרִיעַת יָם סוּף: "וַיֵּשֶׁב הַיָּם לְפָנֹת בְּקָר לְאִיתָנוּ" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "וְהַלֵּב", שְׁזֶהוּ בְּדִיוֹק רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל הַכְּתוּב בְּנִבְיָא (יְחֻזְקָאֵל לֵט, כו): "וַיִּנְקְדְשֵׁי בְכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם". הָרְמָזוּ הַשְּׁנִי: אוֹתָם רֵאשִׁי תִיבוֹת הֵם גַּם בְּכְתוּב בְּתִהִילִים (כב', כט): "לְה' הַמְּלוֹכָה וּמִשְׁלַל בְּגוֹיִם". וְכֵן הָרְמָזוּ הַשְּׁלִישִׁי (בְּרֵאשִׁית יג', יז): "הַתְּהַלֵּךְ בְּאַרְצְךָ לְאַרְכָּהּ וּלְרַחֲבָהּ".

לפי דברינו יש לומר, שהחוט המשוּלש של רמזים אלו הוא דוקא על הגאולה העתידה. שכן, מאחר ובפסוק "וישב הים לפנות בקר לאיתנו", רמוז בתיבה "לתנאו", שהתנה הקב"ה עם הים שיצטרך להיקרע שנית בגאולה האחרונה, שאז יתקיימו ג' הרמזים הללו. "ונקדשתי בכם לעיני הגוים", שאז תהיה "לה' המלוכה ומשל בגוים", ונזפה ללכת בארץ ישראל לאורפה ולרוחבה.

וצריך להבין ענין זה. שכן, לשם מה יקרע הקב"ה לישראל לעתיד לבוא את הים של מצרים?

תחילה, נקדים להביא מה שכתב השל"ה הקדוש (מסכת יומא, דרך חיים אות מו', בשם "ספר החרדים"): "יכון בשירת הים שאומרים בכל יום, לאומרה בקול ובשמחה רבה, כאילו אותה שעה יצא ממצרים. שהרי אמרו במדרש, ייסע משה את ישראל מים סוף, שהסיעם מעונותיהם – שנמחלו על-ידי השירה שאמרו. שכל מי שנעשה לו נס ואמר שירה, מוחלין לו על כל עונותיו. והנה, אחר שצונו ה' לומר שירה זו בכל יום, כדכתיב: 'ויאמרו לאמר'. וכדכתב רשב"י, שרוצה לומר, שנאמר אותה (=את השירה) בכל יום בשמחה רבה כשעה ראשונה (=כמו בפעם הראשונה) שאמרנו אותה, (שאז) ודאי כח סגולתה (של השירה) כל יום, כשעה ראשונה למהדרין" (=כפי שאמרו ישראל על הים).

וכן כתב החיד"א בספרו "עבודת הקדש" (צפון שמיר סימן ב, אות כד): "הפליגו בזהר הקדוש באמירת שירת הים... ועל-כן צריך לאומרה בשמחה רבה ובנעימה, ויציר בדעתו כאילו עומד ביבשה בתוך הים, והמצרים נטבעים והוא ניצול. והיא סגולה לכפרת עונותיו, כידוע".

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, מה התועלת שיש לנו בציור כזה?

ונראה לבאר כל זאת על-פי מה שגלו לנו חז"ל, שבשעת קריעת ים סוף הביא הקב"ה את יעקב אבינו מגן עדן, כדי שיראה את גאולת בניו, וכפי המובא במדרש: "רבי פינחס בשם רבי הושעיא אמר: נטל הקדוש ברוך הוא רגליו של אבינו יעקב והעמידן על הים, ואמר לו: ראה נסים שאני עושה עם בניך, הלא הוא דכתיב (תהלים קיד), א: 'בצאת ישראל ממצרים, ישראל סבא (=יעקב אבינו)". (פלומר, "בצאת ישראל (=יעקב אבינו) ממצרים"). וכן מבואר בזהר הקדוש, שבגאולה העתידה, יביא הקב"ה את יעקב אבינו, ויראה לו את גאולת בניו, כפי שהיה בגאולת מצרים, שהקב"ה הראה ליעקב אבינו את גאולת ישראל ממצרים.

וכפי שמצינו בזהר הקדוש על גאולת מצרים (דף יג, מתורגם ללשון הקדש): "וירא ישראל את ה' הגדלה אשר עשה ה' במצרים, אמר ר' יהודה: זקן זה (=יעקב אבינו) שירד עם בניו בגלות מצרים, וסבל והכניס את בניו בגלות מצרים, הוא ראה ממש את כל אותן הנקמות והגבורות שעשה הקב"ה במצרים. וזהו שאמר הכתוב (בקרית ים סוף): 'וירא ישראל' – ישראל (=יעקב) ממש. ואמר ר' יהודה: העלה הקב"ה לאותו זקן (=יעקב אבינו), ואמר לו: קום וראה את בניך היוצאים מתוך עם חזק. קום וראה את הגבורות שעשיתי בשביל בניך במצרים".

על-כן, אומר הזהר הקדוש, שגם לעתיד לבוא יביא הקב"ה את יעקב אבינו, להראות לו את גאולת בניו בגאולה האחרונה, במהרה בימינו. וכפי דברי הזהר הקדוש (חלק א', רסא, מתורגם ובתוספת ביאור): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מכאן ז', טו). מהו 'אראנו'? אראה להוא סבא יעקב אבינו, שכבר ראה ביציאת מצרים את גאולת בניו, כמו שכתוב: 'וירא ישראל את ה' הגדלה' – שגם בגאולה העתידה יראה יעקב אבינו כמו עיניו את הפורענות הצפויה לאדם, במהרה בימינו אמן! (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" (יד' יד')

פעם נזדמן רבי יעקב יוסף לעיר אחת בערב "שבת שירה". בבואו לבית-הכנסת, שם לב שאנשי המקום מרבים לדבר בשעת התפילה, ואפילו אלה היושבים בכתל ה"מזרח" (=ליד ההיכל). כשקם לדרוש באזני הקהל, בין קבלת שבת לערבית, אמר לשומעיו, בין השאר: בפרשת השבוע קורא משה רבנו לבני עמו: "ה' ילחם לכם, ואתם תחרישון!". כידוע, חיבים אנו לראות את התורה, כאילו נתנה מחדש לישראל בכל דור ודור. קריאה זו שבפי משה, מכוונת, אפוא, גם אלינו, המסובים פאן בבית-הכנסת. ומה נאמר בקריאה זו? "ה' ילחם לכם" – הקדוש-ברוך-הוא בכבודו ובעצמו ילחם למענכם נגד מזימות השטן והיצר הרע, אם יקוים בכם "ואתם תחרישון" – אם תמנעו מלדבר דברים בטלים בשעת התפילה ובקריאת התורה בבית-הכנסת.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא" (שמות טו' יא')

פְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּשִׁלַח (שַׁבַּת שִׁירָה) bnei-zion.com כְּנִיַסַת הַשְּׁבֶת: 16:36

עֵרַב שַׁבַּת י' שֶׁבֶט תִּשְׁע"ח (26.1.18) moshe45@bezeqint.net ר"ת: 18:11 יְצִיאַת הַשְּׁבֶת: 17:47

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצָה מִחַץ מִתְנַיִם קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאָיו מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל יָד כִּס יְה מִלְחָמָה לְה' בְּעַמְלֵק מִדֶּר דֶּר" (יו' זט')

עַל הַמִּלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁתְּהִיָּה לְיִשְׂרָאֵל עִם עַמְלֵק, מְצִינֵנוּ בְּזוֹהַר הַקְּדוּשׁ (בְּשִׁלַח סה'), שְׁמִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְעַד לִימֵי בִיאַת הַמְּשִׁיחַ, בְּגֵאוּלָּה הָעֲתִידָה, לֹא הִיְתָה וְלֹא תִהְיֶה מִלְחָמָה קְשָׁה כְּמִלְחַמַּת עַמְלֵק, וְכִלְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַזֹּהַר: "תָּא חֲזִי, מִן יוֹמָא שְׂאֲתַבְּרִי עֲלָמָא עַד הָהוּא זְמַנָּא, וּמָהֱהוּא זְמַנָּא עַד דִּיִּתִּי מְלָכָא מְשִׁיחָא וְאִפִּילוּ בְיוֹמוֹי שְׂגוּג וּמְגוּג, לֹא יִשְׁתַּכַּח כְּוּוּתָא... (=בֹּא וְרֵא, מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם עַד אוֹתוֹ זְמַן (שֶׁל מִלְחַמַּת עַמְלֵק), וּמֵאוֹתוֹ זְמַן, עַד שִׁיבֹא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְאִפִּילוּ בִימֵי מִלְחַמַּת גּוּג וּמְגוּג, לֹא תִהְיֶה עוֹד מִלְחָמָה כְּמוֹתָה...).

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ דּוֹקָא הַמִּלְחָמָה בְּעַמְלֵק תִּהְיֶה הַקְּשָׁה בְּמִלְחָמוֹת, שְׂאִפִּילוּ מִלְחַמַּת גּוּג וּמְגוּג לֹא תִשְׁתַּוְּהוּ אֵלֶיהָ?

רֵאשִׁית, נִקְדִּים אֶת קוּשְׁתוֹ שֶׁל הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוּשׁ, הַשּׁוֹאֵל, מִדּוּעַ הִקְב"ה לֹא מְשַׁמֵּד אֶת עַמְלֵק בְּעֲצֻמוֹ? וְהִרִי כִּיבֹל הוּא לְהַשְׁמִידוֹ כְּהֶרֶף עֵינַי, וְלֹא לְהַשְׁאִיר אוֹתוֹ עַד הַגְּאוּלָּה הָאֲחֵרוֹנָה... וְכַפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "וְעוֹד קוּשִׁיָּה עֲצוּמָה עוֹלָה עַל כְּלָנָה, וְהִיא לוֹ חֶפְצֵי ה' לְהַמִּית אֶת עַמְלֵק, לְמָה יֵאָרִיךְ לוֹ, וְיִצְוֶה לָנוּ לְזָכוֹר וְלֹא לְשָׁכַח לְדוֹרוֹת וְנִשְׁבַּע לְמַחֲוֹתוֹ, וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ (הַקְּב"ה) בְּפוּעֵל, וְיִשְׁלַח חֲרוֹנוֹ יֹאכְלֵמוּ כְּקֶשׁ. כִּי מָה הוּא עַמְלֵק, הַכֶּלֶב הַמֵּת... שְׁבַהֲרָף עֵינַי... יְבַעֲרֵנוּ (הַקְּב"ה) 'כְּאֲשֶׁר יְבַעַר הַגִּלְגַּל עַד תַּמּוֹ', וְלֹא יִשְׁאִירֵנוּ לְדוֹר דוֹר."

אֲלָא, אוֹמֵר הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוּשׁ, אֵינִי הַקְּב"ה מְפִיל אוֹמָה לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שְׁמִפִּיל תְּחִילָה אֶת הַשָּׁר שֶׁלוֹ בְּשָׁמַיִם (כְּפִי שִׁידוּעַ שְׁלֹכַל אוֹמָה וְאוֹמָה יֵש שָׁר/מְלָאךְ הַמְּמוֹנָה עֲלֶיהָ).

וְזוֹהוּ שְׁכַתוֹב (יְשַׁעִיָּה כד', כא): "וְהָיָה בְיוֹם הַהוּא יִפְקֹד ה' עַל צְבָא הַמְּרוֹם בְּמְרוֹם וְעַל מְלָכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה". דְּהֵינּוּ, תְּחִילָה הַקְּב"ה פּוֹקֵד עַל שָׂרֵי מַעְלָה בְּשָׁמַיִם, וְרַק אַחֲרַיִם—כִּי עַל מְלָכֵי הָאָדָמָה כָּאֵן בְּאַרְצָא. לְפִי זֶה, מְגַלָּה לָנוּ הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוּשׁ חִידוּשׁ נִפְלָא: שָׂרוֹ שֶׁל עַמְלֵק הוּא **הַיֵּצֵר הָרַע**, בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצֻמוֹ, שְׁעָלְיוֹ שְׁנִינּוּ בְּגִמְרָא: "הוּא שְׁטָן, הוּא **יֵצֵר הָרַע**, הוּא מְלָאךְ הַמּוֹת". וּמֵאַחַר שְׁכַלֵּל גְּדוּל הוּא שְׂאִין הַקְּב"ה מְפִיל אֶת הָאוֹמָה לְמִטָּה, עַד שְׁמִפִּיל תְּחִילָה אֶת הַשָּׁר שֶׁלָּה לְמַעְלָה. נִמְצָא, שְׁכַדִּי לְהַשְׁמִיד וְלְמַחֲוֹת אֶת עַמְלֵק בְּעוֹלָם הַזֶּה, צָרִיךְ קוֹדֵם לְהַפִּיל אֶת שָׂרוֹ שֶׁל עַמְלֵק לְמַעְלָה, שֶׁהוּא הַשְּׁטָן, **יֵצֵר הָרַע**, מְלָאךְ הַמּוֹת.

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, רַק לְעֵתִיד לְבוֹא, בְּגֵאוּלָּה הַקְּרוּבָה, יִתְבַּטֵּל **יֵצֵר הָרַע**, כְּמוֹכָא בְּגִמְרָא (סוּפָה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקְּב"ה, אֶת יֵצֵר הָרַע, וְשׁוּחַטּוֹ בְּפָנָי הַצְּדִיקִים". שְׁפֹן, רַק אֲזוֹ תִתְבַּטֵּל הַבְּחִירָה, וְיִגִּיעַ הָעוֹלָם לְתִיקוּנוֹ הַמְּלָא, כְּפִי שְׁכַתוֹב: "וְנִמְרַע עִם גְּדֵי יִרְבִּץ... לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קְדָשִׁי כִּי מְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה' כְּפִי מִכְּסִים".

אוֹלָם, עַד אֲזוֹ, כָּל פְּעַם שֶׁבְּנֵי הָאָדָם חוֹטְאִים, הֵם נוֹתְנִים כַּח **לֵיצֵר הָרַע**, וְלָכֵן כָּל—כִּי קִשָּׁה לְבַשָּׁר וְדָם לְהַכְנִיעַ אֶת עַמְלֵק בְּעוֹלָם הַזֶּה.

אוֹלָם, אֵינִי דְבַר הָעוֹמֵד בְּפָנָי הַתְּשׁוּבָה, שְׂאֵם נַחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה לְפָנָי יִתְבַּרַךְ, הַקְּב"ה יְכַנִּיעַ וְיִפִּיל אֶת הַשְּׁטָן, הוּא **הַיֵּצֵר הָרַע**, לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם, וּמִמִּילָא יִתְבַּטֵּל וְיִמָּחָה שְׁמוֹ שֶׁל עַמְלֵק כָּאֵן לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְכַפִּי דְבָרָיו שֶׁל הָאֱלֹשִׁי"ךְ הַקְּדוּשׁ: "וְנִבּוֹא אֶל הָעֲנִיָּן, וְהוּא כִּי מֵהַטְעַם הָלוֹ, כִּי אוֹיֵב הוּא יִתְבַּרַךְ לְעַמְלֵק, וְיֵאָהֵב אֶת יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה, עֲשֵׂר יְדוֹת לוֹ הוּא יִתְבַּרַךְ בְּרִצּוֹנוֹ לְהַפִּילוֹ (=אֶת עַמְלֵק). אֵךְ הִנֵּה, צָרִיךְ לְהַפִּיל אֶת שָׂרוֹ תְּחִילָה, וְאָנוּ מְעַכְבִּים בְּעַדוֹ, כִּי אֵינִי שָׂרוֹ (שֶׁל עַמְלֵק) כִּיִּתֵר שָׂרֵי הָאוֹמוֹת... כִּי הִלָּא זֶה סַמָּא"ל, הוּא שְׁטָן, הוּא **יֵצֵר הָרַע**. וְהִנֵּה, בְּכָל חֲטָא וְעוֹן אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כָּל אִישׁ וְאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל, הוּא מוֹסִיף כַּח בּוֹ כְּנוֹדַע. וְאֵם אֲנַחְנוּ מְאַשְׂרִים וּמְחַזְקִים אוֹתוֹ (=אֶת הַשְּׁטָן), אֵיכְכָה יִפִּילָהוּ (הַקְּב"ה)?... (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עָשׂוֹן סְמִיד הַתָּמַר מִבֵּין חוֹרְבוֹת הַכֶּפֶר הַסְמוּנָה לְעִיר יל. גְּדוּד חִילִים מוֹתְשִׁים, רְכוּבִים עַל סוּסִים מְאוּבָּקִים, נִכְנָס אֶל הַכֶּפֶר. אֵלּוּ הָיוּ חִילֵי חֲטִיבָה 4 שֶׁל הַלְגִּיוֹן הַצְרַפְתִּי. הַחִילִים רָכְבוּ בְדַמְמָה בְּרוּחוֹבוֹת הַנְּטוּשִׁים, עַד שֶׁהִתְרַכְּזוּ בַּכֶּפֶר הַמְרַפְזִית.

קוֹל רַעֲמֵי הַתּוֹתָחִים נָדַם בְּשַׁעוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת, מֵאִזְ נִכְנְסָה הַפְּסָקָה הָאֵשׁ לְתוֹקְפָהּ. בְּמִשְׁךְ יָמִים אַרְוִפִים נִלְחַמוּ שְׂנֵי הַצְדָדִים, הַצְרַפְתִּים וְהַגְרָמְנִים, מִשְׁנֵי עֲבָרֵי קוֹ הַבִּיצוּרִים, הַיְדוּעַ בְּכִינוּי 'קוֹ מֵאִזְ'נוֹ', עַד שֶׁבָּצַד הַגְרָמְנֵי שֶׁל הַגְּבוּל הִכְרִיזוּ עַל הַפְּסָקָה אֵשׁ. מִפְּקֵד הַגְּדוּד הַצְרַפְתִּי הַחֲלִיט לִנְצַל אֶת הַהִזְדַּמְנוֹת, וְלִקְחַת חֵלֶק מִחִילוֹ אֶל הַכֶּפֶר הַמְרוּחָק מִקִּילוּמֶטֶר וְחֻצֵי מִקוֹ הַבִּיצוּרִים, כְּדֵי לְהַשִּׁיג אֶכָּל וְלִהְתְּאָרְגֵן לְקִרְאָת הַמִּשְׁךְ הַלְחִימָה.

הַחִילִים יָרְדוּ מֵעַל סוּסֵיהֶם, וְנִשְׁכְּבוּ לְמִנוּחָה קֶצֶרָה, כְּשֶׁתְּרַמְלִיחָם מִשְׁמֵשִׁים לָהֶם כְּפָרִים לְמִרְאשׁוֹתֵיהֶם. טַבְּחֵי הַגְּדוּד הִבְעִירוּ אֵשׁ בְּמִרְפְּזֵי הַכֶּפֶר, וְהֵעֵמִידוּ עָלֶיהָ דוֹד עֲנֵק. הֵם שָׁפְכוּ לְתוֹךְ הַסִּיר חֶלֶב, סוּפָר וְסוּלָת, עַל מְנַת לְהַכִּין דִּיסָה לְגְדוּד הַחִילִים הָרַעֵב וְהַמוֹתֵשׁ. רִיחַ הַדִּיסָה הַמְּגֵרָה כָּבֵד הַחֵל לְהִתְפַּשֵּׁט בְּאוֹיֵר, וְהַחִילִים צִיפוּ בְּקוֹצֵר רוּחַ לְסַעוּדָה, אֲבָל אִזְ הִגִּיחַ רֶץ בְּהוֹל מִקְצֵה הַכֶּפֶר. "הַמְּפָקֵד! הַמְּפָקֵד!", קָרָא בְּקוֹל חֶסֶר נְשִׁימָה - "הַגְרָמְנִים הַחֵלוּ לְתַקּוֹף! הֵם הַצְלִיחוּ לְהִבְקִיעַ אֶת קוֹ הַבִּיצוּרִים, וְהֵם מִתְקַדְמִים לְעֵבְרָנוּ!".

תְּרוּעַת חֲצוּצְרוֹת פִּלְחָה אֶת חֶלֶל הָאוֹיֵר. "חִילִים!" - נִשְׁמַע קוֹלוֹ הַרוֹעֵם שֶׁל הַמְּפָקֵד, 'אֲנַחְנוּ תַּחַת הַתְּקֵפָה! כָּלֵם לְעֵלוֹת עַל הַסּוּסִים! אֲנוּ יוֹצֵאִים לְכִיוּן הַחַיִּית!"

הַחִילִים זִנְקוּ כְּאִישׁ אֶחָד עַל סוּסֵיהֶם, וְהַחֵל לְדַהוֹר לְכִיוּן הַחַיִּית. תוֹךְ דְּקוֹת אַחַדוֹת הַתְּרוּקָנָה הַכֶּפֶר מֵאֲדָם, וְשָׁקַט מוּחֲלָט הַשְּׁתָרָר בָּהּ.

רַק מִחֲלוֹן אַחַת הַבִּקְתוֹת הַחֲרֻבוֹת, הִצִּיץ רֵאשׁוֹ שֶׁל טוֹרָאִי ז'אן בּוּטְאֲנֵקוּ, חֵיל יְהוּדֵי צְעִיר מִכֶּפֶר קָטָן לִיד מְרַסִּי. הוּא הִבִּיט לְכָל הַכִּיוּנִים, כְּדֵי לִוְדָא שְׁכָלֵם עֲזָבוּ, וְאִזְ יָצָא וְנָגַשׁ אֶל סִיר הַדִּיסָה שְׁנוֹתֵר מִבְּעֵבַע עַל הָאֵשׁ בְּמִרְפְּזֵי הַכֶּפֶר. ז'אן הָיָה חֵיל צְעִיר וּמְפוֹנֵק, שְׁלֵא הוֹרְגַל בְּמִלְחָמוֹת, וְהָרַעֵב הִצִּיק לוֹ. הוּא שָׁלַף אֶת שְׁתֵּי מִימֵי הַמִּתְכַּת הַקְּשׁוּרוֹת בַּחֲגוּרָתוֹ, וְיִמְלָא אוֹתוֹן בְּדִיסָה הַרוֹתַחַת. לְאַחַר מִפּוֹ, קָשַׁר אוֹתוֹן מִשְׁנֵי צִדָּיו שֶׁל אוֹפֵף הַסּוּס, וְיָצָא בְּדַהֲרָה לְהַדְבִּיק אֶת חֲבָרָיו לְגְדוּד.

מִימֵי הַדִּיסָה הַרוֹתַחַת הִצִּיקוּ לַסּוּס, וְהוּא פָּרַץ בְּדַהֲרָה מְטוֹרְפָה. ז'אן הִגִּיעַ אֶל הַגְּבֵעָה שֶׁסְּבִיבָה הַתְּחַפְרוֹ שְׂנֵי הַצְדָדִים, אֶךְ הַתְּקֵשָׁה לְעַצוֹר אֶת הַסּוּס. שְׁתֵּי הַמִּימֵי הַרוֹתַחַת וְהַכְּאִיבוֹ לַסּוּס, וְהוּא הַמִּשְׁיֵךְ בְּדַהֲרָה חֲסֵרֶת רָסוֹן לְכִיוּן הַחִילִים הַגְרָמְנִים. ז'אן נוֹפֵף בְּיָדוֹ לְכָל עֵבֵר, כְּדֵי שְׁמִישָׁהוּ יַעֲצוֹר אֶת הַסּוּס, וּמִפִּי בְּקַעוֹ צְרָחוֹת מְבוֹהָלוֹת.

אֲבָל הַגְרָמְנִים לֹא הִבִּינוּ מֵהַ מְתָרַחֵשׁ. הֵם רָאוּ פֶּרֶשׁ צְרַפְתִּי בּוֹדֵד מִגִּיחַ לְעֵבְרָם בְּלִי פַחַד, כְּשֶׁהוּא מְנוֹפֵף בְּיָדוֹ וְצוֹרַח בְּכָל כּוֹחוֹ. הַגְרָמְנִים נִבְּהָלוּ מִמִּתְקַפֵּת הַיְחִיד שֶׁל הַחֵיל הַצְרַפְתִּי הַנוֹעֵז, וְהַחֵלוּ לְסַגֵּת לְאַחֹר מֵהַגְּבֵעָה. חֵילֵי הַלְגִּיוֹן הַצְרַפְתִּי שָׁאָגוּ בְּשִׂמְחָה, הַצְלִיפוּ בְּסוּסֵיהֶם, וְהִסְתַּעְרוּ בְּעִקְבוֹת ז'אן אֶל תוֹךְ הַשֶּׁטַח הַגְרָמְנֵי, כְּשֶׁהַגְרָמְנִים נְסוּגוּ וּבוֹרְחִים כָּל עוֹד נִפְשָׁם בָּם.

הַמִּתְקַפָּה הַגְרָמְנִית הִסְתִּימָה בְּכֶשֶׁלוֹן חֲרוּץ. ז'אן הִפְךָ לְגִיבּוֹר הַגְּדוּד, וְהַמְּפָקֵד הַמְּלִיץ לְהַעֲנִיק לוֹ אֶת אוֹת הַכְּבוֹד שֶׁל הַלְגִּיוֹן הַצְרַפְתִּי עַל גְּבוּרָתוֹ הַרְבֵּה.

הַמִּלְחָמָה תָּמָה, וְז'אן חִזַּר לְכֶפֶר מְגוּרָיו הַקָּטָן לִיד מְרַסִּי. גַּם שֵׁם הוּא הַתְּקַבֵּל, אֲלֵא כְּגִיבּוֹר מִלְחָמָה, וּמוֹעֲצַת הַכֶּפֶר עָרְכָה טְקֵס קְבֻלָּת פְּנִים מִיוֹחַד לְבֵן הַכֶּפֶר, שֶׁהַפְּגִין אוֹמֵץ כֹּה רַב וְהַכְּרִיעַ בְּעֵצְמוֹ קָרֵב גּוֹרְלִי. בְּתַחִילָה ז'אן חָשַׁב לְסַפֵּר שֶׁהוּא לֹא גִיבּוֹר וְלֹא אֲמִיץ, וּבִסֵּף הַכָּל הַמִּימֵי הַרוֹתַחַת מִלְאוֹת הַדִּיסָה גְּרָמוֹ לַסּוּס לְדַהוֹר לְכִיוּן הַגְרָמְנִים, אֲבָל זֶה הָיָה מְאוּחָר. אֲבִיו וְאִמּוֹ הִתְגָּאוּ בוֹ, וְהַכֶּפֶר כָּלוּ הָעֵרִיץ אוֹתוֹ. אִם הוּא הָיָה מְסַפֵּר אֶת הָאֲמִת, הִיְתָה נִגְרָמַת לְכָלֵם עוֹגְמַת נֶפֶשׁ וְאֶכְזָבָה רַבָּה, וְהוּא הָיָה נִידוֹן לְבוֹז וְלִקְלוֹן.

ז'אן הַתְּחַתּוֹ, וְנוֹלְדוֹ לוֹ יְלָדִים. מִדֵּי שָׁנָה הוּא הוֹזְמָן לְטְקֵס הַרְשָׁמִי לְכְבוֹד מְקַבְּלֵי אוֹתוֹת הַגְּבוּרָה שֶׁל הַלְגִּיוֹן הַצְרַפְתִּי. אֲבָל הַסּוּד הַגְּדוֹל הָעֵיק עָלָיו, וְהַכְּבִיד עַל לְבוֹ. הוּא יָדַע שֶׁהוּא זֹכֵה בְּכְבוֹד הַגְּדוֹל בְּלִי שׁוֹם הַצְדָּקָה, וְלִמְעֵשָׂה הוּא בְּסֵף הַכָּל פַּחְדוֹן שְׂרָצָה לְגָנוּב מֵעַט דִּיסָה כְּדֵי לְשַׁבּוֹר אֶת רַעְבוֹנוֹ. אֲבָל לְמִי הוּא יָכוֹל לוֹמַר אֶת זֶה? עִם מִי הוּא יָכוֹל לְהַתִּיעֵץ? בְּרָגַע שֶׁהוּא יִגְלֶה אֶת הַדְּבָר לְאִישׁ אֶחָד - זֶה כָּבֵד לֹא יִהְיֶה סוּד, וְהַדְּבָר לֹא יִהְיֶה בְּשִׁלְיֻטוֹ.

ז'אן כָּבֵד הָיָה זְקָן, וְלַעֲתָ זְקָנָה הַחֵל לְחַזוֹר וְלִהְיֵזְכֵר בִּילְדוֹתָיו. הוּא נִזְכָּר כִּי־צָד אִמּוֹ הַדְּלִיקָה נְרוֹת בְּשַׁבָּת, וּכִי־צָד אֲבִיו הָיָה הוֹלֵךְ בַּחֲגִים לְבֵית הַכְּנִסָּה. הוּא נִזְכָּר כִּי־צָד פֵּעַם אַחַת סָבוּ לָקַח אוֹתוֹ לְרֵב יְהוּדֵי זְקָן וְחָכֵם, וְרַעֲיוֹן חֲדָשׁ צָץ בְּמוֹחוֹ: "אוֹלֵי אֲתִיעֵץ עִם רַב" - הִרְהַר ז'אן - "אֲנִי יְהוּדֵי, וְכִשְׁיֵשׁ לִי בְּעֵינָי, עָלַי לְהַתִּיעֵץ עִם רַב. הֵרֵב הוּא אָדָם חָכֵם, וְנִרְאָה לִי שֶׁהוּא לֹא יִגְלֶה אֶת הַדְּבָר לְאִישׁ בְּלִי רְשׁוּתִי".

בְּקֵשׁ ז'אן לְהַתְּקַבֵּל לְשִׁיחָה אֶצֶל רַבָּה שֶׁל הָעִיר הַסְמוּכָה לְכֶפֶר מְגוּרָיו, וְשִׁטַּח לְפָנָיו אֶת הַהִתְלַבְּטוֹת שָׁלוֹ. "אֲנִי חֵי בְּשָׁקֵר כָּל יָמַי" - אָמַר ז'אן - "אֲנִי זֹכֵה בְּכְבוֹד עַל דְּבָר שֶׁלֹּא עֲשִׂיתִי".

הַשִּׁיב הֵרֵב הַזְקָן לְז'אן: "בְּתוֹרָה יֵשׁ פְּסוּק הָאוֹמֵר: 'ה' ילחם לכם ואתם תחרשון'. מִי שְׁעוֹשֶׂה אֶת הַמִּלְחָמוֹת, וּמִי שְׁמַחֲלִיט אִיזָה צָד יִנְצַח הֵם לֹא הַחִילִים, וְאִפִּילוֹ לֹא הַגְּנָרְלִים. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵל אֶת הָעוֹלָם, וְהוּא קוֹבֵעַ מִי יִנְצַח בְּמִלְחָמָה. גַּם הַגִּיבּוֹר הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר לֹא הָיָה מְצַלִּיחַ לְעֲשׂוֹת אֶת מַעֲשֵׂה גְבוּרָתוֹ, אִם ה' לֹא הָיָה נוֹתֵן בְּלְבוֹ אֶת הָאוֹמֵץ. וּבְכֵן, מִי שֶׁנָּתַן אֶת הָאוֹמֵץ בְּלְבוֹ שֶׁל הָאֲמִיץ, הוּא אֲשֶׁר נָתַן אֶת הַדִּיסָה בְּמִימָה שְׁלֵף. אֲתָה הִיִּית שְׁלִיחוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַפְחִיד אֶת הַגְרָמְנִים, וְלַגְרוֹם לָהֶם לְבְרוּחַ. וְלָכֵן, נִצַּר אֶת הַסּוּד הַזֶּה בְּלְבָבְךָ, וְתֵן לִילְדֶיךָ וּלְמִשְׁפַּחְתְּךָ לְהָעֵרִיךְ וּלְכַבֵּד אוֹתְךָ, וְהַשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת אָדָם טוֹב וְרָאוּי, כִּי־אֵהָ לְמִי שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּחַר בּוֹ לְהִיּוֹת שְׁלִיחַ...".

בס"ד "מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא" (שמות טו' יא')

כניסת השבת: 16:36

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: בְּשִׁלַח (שַׁבַּת שִׁירָה)

ר"ת: 18:11 יציאת השבת: 17:47

moshe45@bezeqint.net (26.1.18) שבת י' שבט תשע"ח

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילּוֹ וּפְעָל יָדָיו תִּרְצֶה מִחַץ מַתְנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאוֹ מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ויכו שטרי בני ישראל"

במחזור "בית ישראל" לפסח ("נסי הים"), מובא דבר פלא בשם המדרש, שפאשר יצאו ישראל ממצרים, דתן ואבירם נשארו במצרים אצל פרעה, ולא יצאו לחרות יחד עם ישראל.

אולם, לאחר ששמעו דתן ואבירם על נס קריעת ים סוף, שעשה הקב"ה לישראל, התחרטו, ובקשו להצטרף לישראל. ומאחר והים, שנקרע לישראל, חזר לאיתנו, נעשה לדתן ולאבירם נס, ונקרע להם הים במיוחד בשנית!!

על-פי האמור, יאיר לנו גם להבין את הכתוב בפרשה (יד, ג'): "ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר". שכן, צריך להבין ענין זה. שכן, איך פרעה "אמר לבני ישראל?" והלא ישראל יצאו ממצרים על-ידי פרעה בעצמו. וזאת, כפי שכתוב: "ויקרא (פרעה) למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל".

מתוך ענין זה ה"תרגום יונתן", ואומר: "וימר (=ואמר) פרעה לדתן ואבירם בני ישראל דמשתירונו (=שנשארו) במצרים". דהינו, מה שכתוב בפרשה "ואמר פרעה לבני ישראל" – לדתן ולאבירם אמר. שכן, כאמור, נשארו הם במצרים.

הרי לנו דברים ברורים, שדתן ואבירם נשארו במצרים, ולאחר שהתחרטו הלכו בעקבות ישראל, גם להם נקרע ים סוף, כדי שיוכלו לעבור ולהצטרף לישראל.

אם כן, יש כאן פליאה עצומה (שכבר נתגועו בה כל המפרשים, וינועו אמות הסיפים). והלא דתן ואבירם היו שני אנשים חטאים ורשעים, כמו שכתוב בתורה (שמות ב, ג'): "ויצא (משה) ביום השני, והנה שני אנשים עברים נצים, ויאמר לרשע: למה תכה רעד". ופרש רש"י: "שני אנשים עברים" – דתן ואבירם... 'למה תכה' – אף-על-פי שלא הכהו, נקרא רשע בהרמת יד. 'רעד' – רשע כמותך.

ולכן צריכים אנו ביאור על-כך. במה זכו הרשעים הללו, דתן ואבירם, להישאר בחיים ולצאת ממצרים? (ומדוע לא מתו יחד עם כל רשעי ישראל שמתו במכת חשך, בשלשת ימי האפילה?). ועוד יותר הפליאה היא עצומה, איך נקרע ים סוף לפני דתן ואבירם בפעם השנייה? במה זכו רשעים אלה לכל זה?

ומצינו על-כך טעם נפלא (שיש לפרסמו ברבים), מהגאון הקדוש רבי יהושע ליב זצ"ל, בחידושי מהרי"ל דסקין (בש"לח), על הכתוב: "ויכו שטרי בני ישראל אשר שמו עליהם נגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם ללבן כתמול שלשם". והנה, לאחר מכן כתוב: "ויפגעו (שטרי בני ישראל) את משה ואת אהרן נצבים לקראתם... ויאמרו אלהם ירא ה' עליכם וישפט אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה". ופרש רש"י: "ורבותינו דרשו, כל 'ניצים' ו'נצבים' (הם) דתן ואבירם... שנאמר בהם (במדבר טו, כו) 'יצאו נצבים'".

הנה, נמצאנו למדים מכאן, שדתן ואבירם היו שוטרי ישראל, והם היו בין אלה שקבלו את המכות עבור ישראל, מפיון שלא הספיקו ישראל ללבון מספיק לבנים.

ומבואר במדרש (שמו"ר ה, כא): "אשר הבאשתם את ריחנו, מן המכות שהיו מכין אותם (המצרים) היה ריחן (של שטרי בני ישראל) מבאיש".

על-כן, אומר רבי יהושע ליב, הזכות הזאת שהיתה לדתן ולאבירם, שקבלו מכות עבור ישראל, היא שעמדה להם שלא מתו בשלשת ימי האפילה, ואף נקרע להם ים סוף בשנית.

וכפי דבריו הקדושים: "השוטרים האחרים שמסרו עצמם על ישראל, וסבלו מכות עליהם, וכמו שכתוב: 'ויכו שטרי בני ישראל', אלה זכו שתהיה רוח הקדש שורה עליהן, כמובא במדרש רבה. (אולם), דתן ואבירם, שלא

זכו למעלות רוח הקדש... מפני שהיו מחרפים ומגדפים בהצותם על ה' ועל משה – בכל זאת, הזכות הזו על מה שהיו מוסרים את נפשם, וסבלו ייסורי הגוף, כדי להקל את העבודה מבני ישראל, היתה תולה (=עמדה) להם, שלא ימותו ב-ג' ימי האפילה, כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה ובריה... (וגם) זכות המצוה תלה (=עמדה) להם לעבור את הים".

אם כן, צריכים אנו להבין, מדוע סבב הקב"ה לקרוע את הים שנית, במיוחד עבור דתן ואבירם, שהיו כאמור רשעים?

ויש לומר, שהנה, הצלחת החיים של כל אדם ואדם, תלויה בפרנסתו ובמציאת זיווג המתאים בעולם הזה. אם כן, יש לנו לשאול, מה יעשה האדם שהגיע זמנו למצוא את זיווגו, וגם צריך הוא פרנסה, להביא מזונות לביתו? והלא אמרו חז"ל (פסחים קיח): "קשין מזונותיו של האדם פקריעת ים סוף". וכן למדנו בגמרא בענין זיווגו של האדם (סוטה ב'): "אמר רבה בר בר חנה, אמר רבי יוחנן: וקשין (=וקשה) לזוגן (את האיש ואת האשה) פקריעת ים סוף".

אם כן, וקשים כל-כך הפרנסה ומציאת האשה, בודאי שכול האדם ליפול בתהום הפחד והיאוש, בחושבו שאין בידו מספיק זכויות שיקרע לפניו הים, ואיך יזכה לפרנסה וזיווג, שהם קשים פקריעת ים סוף? על-כן, כדי שלא יפול האדם ברוחו, הקדים הקב"ה רפואה למכה, וסבב שיקרע הים במיוחד בשביל דתן ואבירם, שבאמת היו אנשים חטאים ורשעים, אלא שהיתה בידם הזכות של קבלת המכות (כשוטרי ישראל) עבור ישראל. ובכך, יש לומר, סלל הקב"ה את הדרך לכל ישראל, עד סוף כל הדורות, שבכל פעם שיצטרכו פרנסה או זיווג, שקשים הם פקריעת ים סוף, יהיו ראויים לכך, בזכות שהם עמלים בגופם לעסוק בתורה ובקיום המצוות, שיש בהן צער גדול לגוף (כמו שלמדנו בגמרא (ברכות סג): "אמר ריש לקיש: מנין שאין דברי תורה מתקיימין, אלא במי שממית עצמו עליה? שנאמר: 'זאת התורה אדם כי ימות באהל'").

זאת ועוד, אם ישתדל האדם לטרוח לסייע בגופו או בממונו לישראל, יזכה להמשיך על עצמו פרנסה וזיווג, שהם קשים פקריעת ים סוף. שכן בודאי ראוי הוא לקריעת ים סוף לא פחות מדתן ואבירם שאף שהיו רשעים, הנה בכל זאת כיון שטרחו עבור ישראל נקרע להם ים סוף במיוחד בשנית. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו לפני פי החירת" (יד' ב')

על הכתוב: "דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו לפני פי החירת", אומר הצדיק ר' אברהם יהושע השל מאפטא, ה"אורה של ישראל", שראוי שנלמד מדברי הכתוב שלפנינו, בדרך הרמז, מידה טובה אחת, שראוי לו לאדם לדבוק בה כל הימים. וזאת, כפי שרומז הכתוב: "וישבו ויחננו לפני פי החירת" – לפני שהאדם נותן חירות לפיו, להשמיע את דברו, ישוב ויחנה, יתישב בדעתו וישקול היטב כל דיבור ודיבור העתיד לצאת מפיו. וכבר אמר החכם מכל אדם: "שמר פיו ולשונו – שמר מצרות נפשו".

"ויושע ה' ביום ההוא את ישראל" (יד' ל')

מסופר על הרופא היהודי ד"ר אהרן גארדיה (מגדולי הרופאים באשכנז בסוף המאה השמונה-עשרה, ורופא האישי של פרידריך הגדול, מלך פרוסיה), שפעם נכנסה לביתו נערה יהודיה, וקראה בקול נפתח, שימחר לבוא לביתה, שכן אביה חולה אנוש. החל ד"ר גארדיה בהכנות ארוכות לקראת היציאה, הוציא מן הארון תליפה מיוחדת, נקה אותה במברשת, אחר הבריש במתינות את כובעו, וצחצח את נעליו. כאשר ראתה הנערה שהרופא משתהה מלצאת לדרך, פכרה את ידיה בצער וביאוש, וקראה בקול בוכים: ריבוננו של עולם! אם הרופא אינו נחפו לבוא, הושיע אתה לבדך את אבי!

מיד הרפין עצמו ד"ר גארדיה לעבר הנערה הבוכיה, ואמר לה: לכי לביתך, שפן כבר הוטב בעזרת ה' לאביך. מיד מהרה הנערה לביתה, ואכן מצאה שחל מפנה לטובה במצבו של אביה, ולאחר זמן-מה הבריא אביה כליל ממחלתו הקשה.

לימים, נשאל ד"ר גארדיה, מדוע השתהה כל-כך מלבוא לבית הנערה באותו בקר? השיב להם הרופא, ואמר: כשבאה אלי הנערה בקול בכי, הבנתי שמצב אביה הוא לאחרי יאוש, ורק בכוחו של ה' יתברך, שהוא "בורא רפואות", אפשר להחיש לאביה ישועה ומרפא. ולכן השתהיתי כל-כך, כדי לשבור את לב הנערה עוד יותר, עד שתצעק מעמקי נשמתה לבורא עולם, שיביא מרפא ומזור לאביה ממרום, ואכן כך היה באמת!...

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "מִי כְמוֹכָה בְּאֵלֶם ה' מִי כְמוֹכָה נֶאֱדָר בְּקִדְשׁ נֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְּלֵא" (שמות טו' יא')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּשִׁלַּח (שֶׁבֶת שִׁירָה) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבֶת: 16:36

עֵרַב שֶׁבֶת י' שֶׁבֶת תִּשְׁע"ח (26.1.18) moshe45@bezeqint.net ר"ת: 18:11 יְצִיאַת הַשְּׁבֶת: 17:47

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצָה מִחַץ מִתְנַיִם קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאָיו מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנְנֵנו יְדִיד"

עַל הַכְּתוּב בְּפִרְשָׁתְנוּ, "מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנְנֵנו יְדִיד", אוֹמְרִים חַז"ל בְּגִמְרָא (סוכה מא'): לְעֵתִיד לְבוֹא יֵרֵד מִן הַשָּׁמַיִם בֵּית מִקְדָּשׁ שֶׁל אֱשׁ, בְּנוֹי וּמִשׁוֹכְלָל, וְכַלְשׁוֹן רִש"י הַקְּדוּשׁ: "מִקְדָּשׁ הָעֵתִיד שָׁאֲנוּ מִצְפִּין (לו), בְּנוֹי וּמִשׁוֹכְלָל, הוּא יִגְלָה וְיָבוֹא מִשָּׁמַיִם, שְׁנֵאָמַר (שמות טו', יז): 'מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנְנֵנו יְדִיד'."

וְהִנֵּה, כְּשׁו"ת(=בְּשִׁאֲלוֹת וּתְשׁוּבוֹת) לְרִשְׁב"א (חלק ד' סימן קפז), הוּא מְבִיא שֵׁם אֶת קוּשִׁית הַמִּינִים(=הַכּוֹפְרִים), הַשׁוֹאֲלִים: אֵיךְ אָנוּ מֵאֲמִינִים בְּכַנְיַן הַבֵּית הַשְּׁלִישִׁי? הֲלֹא מִקְרָא מְלֵא דְבַר הַכְּתוּב עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁנִי (חגי ב', ט'): "גְּדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד הַבֵּית הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן, מִן הָרֵאשׁוֹן אֲמַר ה' צְבָאוֹת". הֲרִי מְבוֹאֵר מְכַאן, כִּי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁנִי הוּא הַבֵּית הָאֲחֵרוֹן (חֲלִילָה), וְאֵין בֵּית מִקְדָּשׁ אֲחֵרִיו.

וְתִרְץ עֲנִין זֶה הִרְשִׁב"א וְאָמַר, כִּי הַלְשׁוֹן "אֲחֵרוֹן" הוּא רַק בֵּיחַס לְקוֹדֵם אֵלָיו. אֲבָל אֲפָשֶׁר שִׁיבֹא אֲחֵרִיו עוֹד אֶחָד. וְהִבִּיא הִרְשִׁב"א רְאִיָּה לְכַךְ מִהָאוֹתוֹת שְׁצוּהָ הַקַּב"ה אֶת מוֹשֶׁה (בְּשִׁלְיַחוֹת הָרֵאשׁוֹנָה), כְּאֲשֶׁר אָמַר לְמוֹשֶׁה לְלַכֵּת לְמִצְרַיִם, וּלְבַשֵּׁר לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהִגִּיעָה עֵת גְּאוּלְתָּם. וּכְדִי שִׁיאֲמִינוּ יִשְׂרָאֵל בְּמוֹשֶׁה, כִּי ה' שִׁלְחוֹ לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, צוּהָ הַקַּב"ה אֶת מוֹשֶׁה לַעֲשׂוֹת לְפָנֵיהֶם אֶת אוֹת הַמַּטֵּה שְׁנֵהֲפֹךְ לְנַחֵשׁ ("וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכְהוּ אֶרְצָה, וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ"), וְאֶת אוֹת הַיָּד, שֶׁהַכְּנִיס מוֹשֶׁה בְּחִיקוֹ וּנְצַטְרָעָה, וְאַחַר שׁוּב הַכְּנִיסָה לְחִיקוֹ וּשְׁבַה וּנְרַפְּאָה ("הִבֵּא נָא יָדְךָ בְּחִיקְךָ... וַיּוֹצֵאָהּ וְהִנֵּה יָדוֹ מִצְרַעַת... וַיֵּשֶׁב יָדוֹ אֶל חִיקוֹ וַיּוֹצֵאָהּ מִחִיקוֹ וְהִנֵּה שְׁבַה כְּבָשָׂרוֹ").

וְהִנֵּה, לְאַחַר שְׁצוּהָ הַקַּב"ה אֶת מוֹשֶׁה לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁנֵי הָאוֹתוֹת הַלְלוֹ לְפָנֵי הָעַם, אָמַר לוֹ הַקַּב"ה: "וְהָיָה אִם לֹא יֵאֲמִינוּ לָךְ (יִשְׂרָאֵל), וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקַל הָאֵת הָרֵאשׁוֹן (שֶׁל הַפִּיכַת הַמַּטֵּה לְנַחֵשׁ), וְהֵאֲמִינוּ לְקַל הָאֵת הָאֲחֵרוֹן (שֶׁל הַיָּד שְׁנֵצְטְרָעָה וְאַחַר-כֵּךְ נְתַרְפְּאָה). וְהָיָה אִם לֹא יֵאֲמִינוּ גַם לְשְׁנֵי הָאוֹתוֹת הָאֵלֶּה, וְלֹא יִשְׁמְעוּן לְקַלְךָ, וְלִקְחַת מִמִּימֵי הַיָּאֵר וּשְׁפַכְתָּ הַיֵּבֶשָׁה וְהָיוּ הַמַּיִם אֲשֶׁר תִּקַּח מִן הַיָּאֵר וְהָיוּ לְדָם בַּיּוֹם הַהוּא."

הִנֵּה, רוֹאִים אָנוּ, שְׁגַם אֲחֵרֵי "הָאֵת הָאֲחֵרוֹן", שֶׁל "הִבֵּא נָא יָדְךָ בְּחִיקְךָ", נְצַטְרָה מוֹשֶׁה (אִם לֹא יֵאֲמִינוּ לוֹ הָעַם) לַעֲשׂוֹת עוֹד אוֹת אֶחָד (אֶת אוֹת הַדָּם). אִם כֵּן, מוֹכַח מְכַאן כִּי הַלְשׁוֹן "אֲחֵרוֹן" אֵינוֹ בְּהַכְרַח אֲחֵרוֹן מִמֶּשׁ, וְאֲפָשֶׁר שִׁיבֹא עוֹד אוֹת אֲחֵרִיו.

וְלָכֵן, אוֹמֵר הִרְשִׁב"א, גַּם מָה שְׁאָמַר הַנְּבִיא חֲגִי עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁנִי, "אֲחֵרוֹן", ("גְּדוֹל יִהְיֶה כְבוֹד הַבֵּית הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן"), הוּא רַק בֵּיחַס לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ הָרֵאשׁוֹן, הַמוֹקְדָּם לוֹ, אֲבָל בּוֹדָאֵי יֵשׁ אֲחֵרִיו בֵּית מִקְדָּשׁ שְׁלִישִׁי.

וַיֵּשׁ לוֹמַר שְׁעַל-כֵּךְ רוֹמְזוֹ הַפְּסוּק (יב', יג'): "וְהָיָה הַדָּם לָכֶם לְאֵת עַל הַבְּתִימִים". דְּהֵינּוּ, אוֹת הַדָּם, שְׁבֵא לְאַחַר הָאוֹת ה'"אֲחֵרוֹן" שְׁנֵצְטְרָה מוֹשֶׁה לַעֲשׂוֹת לְפָנֵי הָעַם, הִנֵּה הוּא יִהְיֶה לָכֶם לְאוֹת וְלִרְאִיָּה "עַל הַבְּתִימִים" – עַל בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁלְעֵתִיד לְבוֹא נִזְכָּה לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי. שְׁהָרִי, מֵאוֹת הַדָּם מוֹכַח, כִּי לְשׁוֹן "אֲחֵרוֹן" אֵינוֹ מִמֶּשׁ אֲחֵרוֹן.

וְלָכֵן, אִף שֶׁהַתְּבַטָּא הַנְּבִיא חֲגִי עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁנִי בְּלִשׁוֹן "אֲחֵרוֹן", אֵינוֹ בְּהַכְרַח כֵּךְ, וּבּוֹדָאֵי יִתְקַים הַכְּתוּב: "מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנְנֵנו יְדִיד". וְלְעֵתִיד לְבוֹא יֵרֵד מִן הַשָּׁמַיִם בֵּית מִקְדָּשׁ שֶׁל אֱשׁ, בְּנוֹי וּמִשׁוֹכְלָל, וְכַלְשׁוֹן רִש"י הַקְּדוּשׁ: "מִקְדָּשׁ הָעֵתִיד שָׁאֲנוּ מִצְפִּין (לו), בְּנוֹי וּמִשׁוֹכְלָל, הוּא יִגְלָה וְיָבוֹא מִשָּׁמַיִם". עַד כָּאן דְּבָרֵינוּ הַמְּתוּקִים שֶׁל הִרְשִׁב"א.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּעֲנִין זֶה מָה שְׁאָמַר הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ (תולדות קמ"ו), שְׁבִשְׁבִיל הַדְּמָעוֹת שֶׁהוֹרִיד עֲשׂוֹ, עַל שִׁיעָקֵב לְקַח מִמֶּנּוּ אֶת הַבְּרָכוֹת (כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וַיֹּאמֶר עֲשׂו... בְּרַכְנִי גַם אֲנִי אֲבִי וַיֵּשֶׁא עֲשׂו קְלוֹ וַיְבַרְךָ") נִשְׁתַּעֲבְדוּ יִשְׂרָאֵל, וְאֵינֶם נִגְאָלִים – עַד שִׁישׁוּבוּ אֶל הַקַּב"ה בְּדְמָעוֹת שֶׁל בְּכִי, כְּכַתּוּב (ירמיה לא, ה'): "בְּכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם".

וְהִנֵּה, הַקְּשָׁה עַל-כֵּךְ הִרְבִּי שְׁמַעְלָקַע מְנִיקְלֶשְׁבוּרְג זִיע"א, וְאָמַר: הֲלֹא בְּכָל שְׁנוֹת הַגְּלוּת כְּבָר הוֹרִידוּ יִשְׂרָאֵל

דמעות כנחל המתגבר, כדי שיושיעם הקב"ה מצרותיהם. אם כך, מדוע אין **הדמעות** של ישראל מבטלות את דמעות עשו הרשע? והלא כלל גדול הוא בתורה, שאיסורים בטלים בששים.

ותרץ רבי שמעלקע ואמר, שעשו הרשע בכה על עניני העולם הזה, וכל דמעותיו היו על שיעקב לקח ממנו את העשר והכבוד (כפי שברך יצחק את יעקב: "ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש... הוזה גביר לאחיק וישתחוו לך בני אמך"). ולכן, אם היו בוכים ישראל על גלות השכינה, כי אז היו **דמעות** ישראל לעומת **דמעות** עשו בבחינת "מין בשאינו מינו", ובודאי היו מבטלות את **דמעות** עשו, והיתה באה הגאולה לישראל. אולם, מפיון שעיקר בכים של ישראל הוא על עניני העולם הזה (רפואה, פרנסה וכו'). נמצא, **שהדמעות שלהם עם הדמעות של עשו**, הן מין במינו, שאפילו באלף אינו בטל, ועל-כן עדין לא באה הגאולה.

בענין זה מובא (שם ראש השנה), שפעם אחת, ביום השני של ראש השנה, לפני התקיעות בשופר, צעק הרבי שמעלקע לפני תיבה בכיות גדולות: "מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם". ואחר-כך פרש בדברי קודשו, ואמר: "מדוע לא בא בן ישי"? דהינו, מדוע אחרי כל-כך הרבה תפילות בראש השנה, עדין לא בא משיח בן דוד (שהוא מגזע ישי)? אלא, השיב הרבי שמעלקע: כיון ש"גם תמול" (יום א' של ראש השנה) ו"גם היום" (יום ב' של ראש השנה), עיקר תפילתם של ישראל הוא "אל הלחם" – על עניני העולם הזה והפרנסה, ולא על צער גלות השכינה, ועל-כך, לצערנו, מתמהמה משיח בן דוד. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויט משה את ידו על הים"

פעמים נאמר בפרשתנו "המים להם חומה" – פעם "חומה" עם ו' (כתוב מלא), ובפעם השניה "חמה" בלי האות ו'. הנה, הפעם הראשונה, כאשר נטה ידו (יד, כא): "ויט משה את ידו על הים... ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם".

בפעם השניה, לאחר שכבר כסו המים את רכב פרעה ופרשיו, כתוב (יד, כח): "וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה... ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימינם ומשמאלם".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע כתוב פעם "חומה" מלא עם ו', ופעם "חמה" חסר, בלי ו'? וגם צריך להבין ענין תמוה זה. שכן, איד לאחר שכבר כסה הים את רכב פרעה וכל פרשיו, כתוב שוב: "ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם".

ויש לומר, שהנה, אמרו חז"ל, שהראשונים שקפצו לים היו צדיקים. שכן, הם נכנסו לים במסירות ובחירוף נפש ממש, ועליהם נאמר "ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה", שקפצו "בתוך הים", ורק אז נבקעו המים, והם הלכו ביבשה. ועליהם נאמר בכתוב: "והמים להם חומה מימינם" – המים נצבו כחומה בצורה, לכבודם.

אבל, אותם אלו שהמתינו שיקבע להם הים, ורק לאחר מכן נכנסו לתוך השביל בים, עליהם נאמר: "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים" – שהלכו ונכנסו לים רק לאחר שראו "יבשה בתוך הים". ולכן אצלם כתוב "חמה" ללא האות ו'. שכן, עליהם התמלא הים חמה, על שלא היתה בהם אמונה חזקה כמו הראשונים, שקפצו לים טרם שנבקע.

"על כן קרא שמה מרה" (טו' כג')

מעשה בשוחט אחד, תלמיד חכם וירא שמים, שיצא לו שם של מכניס אורחים גדול, ועניים רבים באו מקרוב ומרחוק כדי להתארח בביתו המרוח. לזימים מתה אשת השוחט, והלה נשא לו אשה שניה, ומיד החלו הבריות מרננים אחריו, ששוב אין לקבל בביתו ארוחה חמה או מטה ללינת לילה. בסופו של דבר הגיעו הרינונים לאזני הצדיק רבי ישראל מרוזין, שהפיר שנים רבות את אותו שוחט, שהיה אחד מחסידיו המובהקים.

כשבקר השוחט אצל רבו, האדמו"ר מרוזין, זמן מה לאחר נישואיו השניים, הטיף לו הרבי דברי מוסר על שונח לאחרונה מידת הכנסת אורחים, שעליה אמרו חכמינו ז"ל: "גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה" (שבת קכו, עא). החל האיש להתנצל באזני הצדיק על הרחקת ש"ל האורחים הרבים מביתו, ובין השאר אמר: אצלי לא חל כל שינוי בענין זה. אך מה יכול אני לעשות, אם אשתי הנוכחית מתנגדת להכניס אורחים לביתנו.

שם האדמו"ר מרוזין את דברי השוחט וקרא בהרמת קול: עליך ועל שפמוך כבר אמרה תורה: "כי מרים הם (אנשים כמוך) – על כן קרא שמה (שם האשה) מרה". כאשר האנשים קשוחים ומרים כלפי עניים ואביונים, המשפמים לפתחם, תולים הם את הקולר בצוארי האשה, וסבורים שבכך יצאו ידי חובה...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "מִי כִמְכָה בְּאֵלֶם ה' מִי כִמְכָה נְאֻדָּר בְּקֹדֶשׁ נִוְרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְּלֵא" (שמות טו' יא')

כְּנִיַסַת הַשַּׁבָּת: 16:36

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּשִׁלַח (שַׁבַּת שִׁירָה)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:47

ר"ת: 18:11

moshe45@bezeqint.net

עֲרַב שַׁבַּת י' שַׁבַּט תַּשַּׁע"ח (26.1.18)

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצָה מִחַן מַתְנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנָאִיו מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּמִשָּׁה אֶהְרֵן וְחֹר וְעָלוּ רֹאשׁ הַגְּבֻעָה (לְהִלָּחֵם בְּעַמְלֵק)" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

עַל הַפְּתוּב (יז' י), "וּמִשָּׁה אֶהְרֵן וְחֹר וְעָלוּ רֹאשׁ הַגְּבֻעָה", כּוֹתֵב הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שִׁמְשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפָאֵלִי זצ"ל ה"ד, בְּסִפְרוֹ "לִיקוּטֵי שׁוֹשְׁנִים", שְׁרָאשֵׁי הַתִּיבוֹת שֶׁל מִשָּׁה אֶהְרֵן חֹר מְבַטְלִים בְּקְדוּשַׁתָּם אֶת ג' הַקְּלִיפוֹת/מְלָאכֵי הַחֲבֻלָה מְשַׁחִית אֶף חֲמָה. וְלִכֵּן כְּתוּב "וּמִשָּׁה אֶהְרֵן וְחֹר וְעָלוּ רֹאשׁ הַגְּבֻעָה", שְׁעָלוּ וּבְטָלוּ בְּקְדוּשַׁתָּם אֶת רֹאשׁ/רָאשֵׁי הַקְּלִיפוֹת הַנ"ל.

וְהוֹסִיף בְּעֵינָיו זֶה רַבְּנוּ בְּחַיִּי בְּלִשׁוֹן קוֹדֶשׁ: "וּמִטַּעַם זֶה אֵין אֲנוּ אוֹמְרִים בְּעֶרְבִית שֶׁל שַׁבַּת 'וְהוּא רְחוּם', מִפְּנֵי שְׁשֻׁלְשָׁה מְלָאכִים וְהֵם מְשַׁחִית אֶף וְחֲמָה, שֶׁהֵם מְמוּנִים עַל הַרְשָׁעִים בְּיִסוּרֵי גִיְהוּנוֹם אֵין לָהֶם רְשׁוּת בְּשַׁבַּת. וְכַדִּי לְקַבּוֹעַ בְּלִבְנוּ שְׁלֹרְשָׁעִים יֵשׁ מְנוּחָה בְּשַׁבַּת, וְאֵין אוֹתָם מְמוּנִים שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם בְּשַׁבַּת, שְׁלִשְׁתָּם רְשׁוּמִים בְּפִסּוּק 'וְהוּא רְחוּם'".

כְּלוּמָר, אֲפִילוֹ רְשָׁעִים שְׁבִיגֵיהוּנוֹם יֵשׁ לָהֶם בְּשַׁבַּת מְנוּחָה מִ-ג' מְלָאכֵי חֲבֻלָה אֵלוֹם (=מְשַׁחִית אֶף חֲמָה), הַמְּיִסְרִים אוֹתָם כָּל יְמוֹת הַשְּׁבוּעַ.

מְקוּר דְּבָרָיו הֵם בְּזִהְרַת חֲדָשׁ (מְדַרְשׁ רוּת דף עט'), הַמְּבָאָר שִׁמְטַעַם זֶה תִּקְנֵנוּ לָנוּ חוֹ"ל בְּלִילָה לְפָנֵי תְּפִילַת עֶרְבִית לִזְמַר (תְּהִילִים עח, לח'): "וְהוּא רְחוּם יְכַפֵּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית. וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמָתוֹ". וְזֹאת, כְּדִי שְׁנַתְּפִלֵּל בְּלִילָה עַל בֵּיטוּל ג' קְלִיפוֹת אֵלוֹם - מְשַׁחִית אֶף חֲמָה - הַמְּמוּנִים עַל הַגִּיְהוּנוֹם. וְנִרְמְזוּ הֵם, אוֹמֵר הַזֹּהָר, בְּפִסּוּק 'וְלֹא יִשְׁחִית', דָּא (=זֶה) מְשַׁחִית. 'וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ', דָּא (=זֶה) אֶף. 'וְלֹא יַעִיר כָּל חֲמָתוֹ', דָּא (=זֶה) חֲמָה". (אוּלָם, בְּלִיל שַׁבַּת, כְּאֹמֵר, אֵין אֲנוּ אוֹמְרִים "וְהוּא רְחוּם יְכַפֵּר עֲוֹן" לְפָנֵי תְּפִילַת עֶרְבִית. שְׁכֵן, מִחֲמַת קְדוּשַׁת הַשַּׁבָּת אֵין לְקְלִיפוֹת שׁוּם שְׁלִיטָה וְכַח).

וְרֹאוּי לְהוֹסִיף עוֹד מָה שְׁאֹמֵר רַבִּי שִׁמְשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפָאֵלִי זצ"ל, עַל מָה שְׁאֹמְרוּ חוֹ"ל בְּגִמְרָא (עִירוּבֵין יז'): "מִיָּם אַחְרוּנִים חוֹבָה". וּמְבוּאָר בְּזִהְרַת הַקְּדוֹשׁ (תְּרוּמָה קנד'), שְׁצָרִיךְ לְתַת לְסִטְרָא אַחְרָא (=לְקְלִיפָה) אֶת חֲלָקָה, כְּדִי שְׁלֹא תִתְגַּרְהַ בְּנוֹ. וְלִכֵּן, מָה שְׁאֲנוּ נוֹטְלִים יְדִינוּ וְעוֹשִׂים "מִיָּם אַחְרוּנִים", הוּא כְּדִי לְתַת לְצַד הַסִּטְרָא אֶת חֲלָקָה, כְּדִי שְׁתַּנִּיחַ לָנוּ לְהַתְּפַלֵּל וְלִזְמַר אֶת בְּרַכַּת הַמְּזוּן כְּרֹאוּי.

וְהֵנָּה, לְפִי מָה שְׁהִבְאֵנוּ, "מִיָּם אַחְרוּנִים חוֹבָה" הֵם רָאשֵׁי תִיבוֹת שֶׁל מְשַׁחִית אֶף חֲמָה, שְׁצָרִיךְ לְתַת לָהֶם כְּאֹמֵר אֶת חֲלָקָם, כְּדִי שְׁיִנְיָחוּ לָנוּ לִזְמַר אֶת בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּכוּנָה רְאוּיָה. וְלִכֵּן אֹמְרוּ חוֹ"ל: "טוֹב שְׁכֵן קָרוֹב מֵאֶח רְחוּק". דְּהֵינּוּ, הַשְּׁכֵן הַקָּרוֹב הוּא הַיִּצֵּר הַטּוֹב, שְׁשׁוֹכֵן בְּלֵב הָאָדָם. שְׁכֵן, הוּא מְסִיעַ לְאָדָם לְעִסּוּק בְּתוֹרָה וּבְעִבוּדַת ה', וְעַל-יְדֵי כֶּף מְרַחֲקוֹ "מֵאֶח רְחוּק", "מֵאֶח" רָאשֵׁי תִיבוֹת מְשַׁחִית אֶף חֲמָה, הַרוֹצִים לְהַרְחִיקוּ מְעִבוּדַת ה'.

עַל-פִּי הָאֹמֵר יֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין אֶת כּוֹנְנוֹת הָעֲמוּקָה שֶׁל מִשָּׁה רַבְּנוּ, שְׁבַחַר לְצָרְף אֱלִיו לְרֹאשׁ הַגְּבֻעָה דְּנוֹקָא אֶת אֶהְרֵן וְחֹר שִׁתְּמַכּוּ בְּיָדָיו, כְּדִי לְעוֹרֵר אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה, וְלְהַכְנִיעַ בְּכַף אֶת שְׁלֹשׁ הַקְּלִיפוֹת מְשַׁחִית אֶף חֲמָה, שֶׁהֵן תַּחַת ה-ס"מ, שְׁרוּ שֶׁל עֲשׂוֹ.

שְׁכֵן, מִשָּׁה אוֹמֵר לְיִשְׂרָאֵל לְאַחַר חֲטָא הָעֶגְלָה (דְּבָרִים ט', יט'): "כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאֶף וְהַחֲמָה אֲשֶׁר קִצַּף ה' עֲלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם".

וְאֹמְרוּ עַל-כֶּף חוֹ"ל בְּמִדְרַשׁ (שְׁמוֹר מֵא, ז'): "אֹמֵר הַקַּב"ה לְמִשָּׁה: 'הֵם קָמוּ לְצַחֵק בְּעִבוּדַת כּוֹכְבִים, וְאִתָּה יוֹשֵׁב כְּאֵן? רַדוּ! אוֹתָה שְׁעָה בְּקֶשׁ מִשָּׁה לִירָד, וּמִצָּא מְלָאכֵי חֲבֻלָה, וְנִתְיָרָא מֵהֶם וְלֹא יִרָד, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: 'כִּי יִגְרַתִּי מִפְּנֵי הָאֶף וְהַחֲמָה'. מָה עָשָׂה מִשָּׁה? הֲלֵךְ וְאָחַז אֶת הַכֶּסֶא, שְׁנֹאמֵר (אִיּוֹב כו'): 'מֵאֲחֹז פָּנֵי כֶּסֶא פִּרְשׁוּ עָלָיו עֲנָנוּ', הַקַּב"ה פִּרְשׁ אוֹתוֹ תַּחַת חֲסוּתוֹ, וְהִגֵּן עָלָיו".

ולכאורה צריך להבין, מדוע פחד משה רבנו דוקא משתי הקליפות הללו, **אף וחמה**, ולא מקליפת **משחית**? ויש לומר, שמאחר והאות הראשונה של משה מורה שיש בכוחו להכניע ולבטל את קליפת **משחית**, לכן נתירא משה מ-ב' הקליפות **אף חמה**, שלא נרמזו ביטולם בשמו. ולכן לקח עמו את אהרן כנגד קליפת **אף**, ואת חור כנגד קליפת **חמה**, שראשי תיבות שם מורה שיש בכוחם להכניע את **אף** ו-**חמה**, ועל-ידי כך הצליח להכניע את ג' הקליפות **משחית אף חמה**.

"והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, וכאשר יניח ידו וגבר עמלק" (יו' יא')

על פסוק זה שואלים חז"ל: וכי ידיו של משה עושות מלחמה, או שוברות מלחמה (=שוברות את כח ישראל במלחמה)? – אלא, לומר לך, שכל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה – ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים – היו מתגברים, ואם לאו – היו נופלים.

והבאור הוא: **"(ש)כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה" – "מסתכלין" דוקא, שמקדשים את עיניהם להסתכל רק כלפי מעלה לה'.** **"ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים" – שמוסרים גם את לבם לה' – "היו מתגברים" על עמלק, שהוא היצר הרע.**

בענין זה על הכתוב (שמואל א' טו, ו'): **"כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב"**, אומר הרה"ק רבי שלמה לוצקא, שהמלה **"לבב"** ראשי תיבות **לחם בגד בית**, שבשלש אלה נכללים כל צורפי האדם בעולם הזה.

אם כן, איך יכול האדם לקבל את כל אלו?

על-כך אומר הרה"ק: **כאשר האדם "יראה לעינים" – דהינו, כאשר האדם יראה בעינים רק דברים טובים, ישמור על עיניו שלא להסתכל על נשים ועל דברים אסורים – אזי יתקיים בו "ה' יראה ללבב", שהוא יתברך יראה לספק לו "לבב" לחם בגד בית, שהם כל צורפי העולם הזה.**

(ואפשר להוסיף: אל תקרא "יראה לעינים" אלא "יראה לעינים" – כאשר האדם מכניס יראת ה' לעיניו, לבלתי הביט בדברים האסורים, בודאי שיזכה ל"לבב" – לחם בגד בית – ולשפע ברכה משמים).

"ויהי בשלח פרעה את העם, ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים"

מסופר על עשיר אחד, שהיה בור ועם הארץ, אבל היה אוהב מאד את התורה ולומדיה. ולאדם זה היתה בת צדקת ומוכשרת, שרצה הוא בכל לבו להשיאה לכן תורה.

פעם אחת, כשהגיע אליו בחור כדי לבקש את יד בתו, אמר העשיר בלבו: לא אתן לו את בתי לאשה, עד **"שאבחן" אותו בתורה תחילה, ואם יצליח במבחן – יזכה לקחת את בתי לו לאשה.**

מיד נגש העשיר לבחור, ואמר לו: **"יש לי קושיה עצומה במשניות 'במה מדליקין', שאומרים בכל ערב שבת, והרי שם נאמר: 'אין מדליקין לא בלקש ולא בחסן... ולא באלה ולא בחלב נחום'.**

ונתקשה לי הדבר: 'ולא בחלב נחום'. וכי איזה חטא עשה נחום, שלא מדליקים בחלב שלו?!" – השיב לו הבחור: "אדוני הנכבד! טעות היא בידך כשאתה קורא 'ולא בחלב נחום'. צריך לומר 'ולא בחלב',

ואחר-כך לקרוא את המשך הפסוק נחום המדי אומר: מדליקין, וכו'". אמר לו העשיר: "אני רואה שאתה מתחמק מלענות לי, כיון שאין לך תירוץ... ולכן אין אתה ראוי להיות חתני..." וכך שלח העשיר את הבחור מביתו.

לאחר מכן, בא בחור אחר כדי להשתדף עם בתו, וגם אותו "בחן" העשיר, וגם הוא לא עמד

במבחן... וכך היה עם עוד כמה בחורים. לבסוף בא בחור פקח ונבון, ולאחר ששמע מהבחורים הקודמים על המבחן שעתיד הוא להיבחן אצל העשיר, אמר בלבו: אני, בעזרת ה', אצליח לפרק את קושיתו העצומה...

ומיד כשהעשיר הקשה לו את קושיתו, השיב לו הבחור בביטחה: **"וידאי שנחום אשם בכך שלא מדליקים בחלב שלו, שהרי כתוב בתורה: 'ויהי בשלח פרעה את העם, ולא נחום' (במקום "ולא נחום", אמר לעשיר**

"ולא נחום"), כלומר שנחום לא רצה לצאת ממצרים יחד עם כל ישראל, ולכן קנסו אותו, שלא ידליקו מהחלב שלו...". כששמע העשיר "תירוץ גאוני" זה, אורו עיניו, ואמר לו: "אתה ראוי להיות חתני, כיון

שהנחת את דעתי, ותרצת תירוץ אמיתי המתקבל על הלב..."

"בפרע פרעות בישראל – בהתנדב עם" (שופטים ה' ב')

פעם סרב רבי יחיאל מאיר ליפשיץ לקבל צדקה מסוחר שהסתבף בחובות, וכך אמר לו: בפתח "שירת דבורה" אנו קוראים: "בפרע פרעות בישראל – בהתנדב עם" (שופטים ה' ב'). מכאן נמצאנו למדים כלל גדול

במתן נדבות ותרומות – אדם מישראל רשאי להיות בכלל "בהתנדב עם" – לנדב נדבות ולהעניק "פדיונות" – רק לאחר שעלה בידו לקיים "בפרע פרעות בישראל" – אחרי שפרע וסלק את כל החובות

שָׁחַב הוּא לְאַחֵיו מִיִּשְׂרָאֵל... שֶׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד "מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא" (שמות טו' יא')

כְּנִיַסַת הַשְּׁבֵת: 16:36

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּשֵׁלַח (שְׁבֵת שִׁירָה)

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 17:47

ר"ת: 18:11

moshe45@bezeqint.net

עַרְב שַׁבַּת י' שֶׁבַט תשע"ח (26.1.18)

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחַץ מַתְנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנָאֵיו מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבְרַת עַמְּלֶק" (יז' יא') (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

עַל הַפְּתוּב בַּתּוֹרָה (דְּבָרִים כח, א), "וַנִּתְּנָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ עֲלִיּוֹן עַל כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ", כּוֹתֵב הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", עַל-פִּי הַמְּדַרְשׁ (אוֹפֵן קִמּוֹ): "וַנִּתְּנָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ עֲלִיּוֹן, אָמַר רַבִּי לֹוִי: מָהוּ 'עֲלִיּוֹן'? (וְעוֹנָה) כְּאֱלִיּוֹן (=אֲגוּדֵל) הַזֶּה. אִם זָכִיתָ הָרִי אֶתָּה לְמַעְלָה מֵאַרְבַּע אֲצָבָעוֹת, וְאִם לָאוּ (אֶתָּה) לְמַטָּה מֵאַרְבַּע אֲצָבָעוֹת".

וְהַכּוֹנֵה הֵיא שׁ"עֲלִיּוֹן" הוּא מְלִשׁוֹן אֱלִיּוֹן (=אֲגוּדֵל), וְהוּא לְמַעְלָה, עֲלִיּוֹן עַל כָּל הָאֲצָבָעוֹת. (שְׁהָרִי, חֲמֵשׁ אֲצָבָעוֹת הָאָדָם מְחוֹלְקוֹת לְאַרְבַּע (=אֲצָבָע, אִמָּה, קְמִיצָה, זֵרֶת), וְהָאֲגוּדֵל הוּא נִפְרָד מֵהֶם).

וְעַל זֶה, אֹמֵר הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", שְׁאַרְבַּע הָאֲצָבָעוֹת (=אֲצָבָע, אִמָּה, קְמִיצָה, זֵרֶת) הַסְּמוּכוֹת לְאֲגוּדֵל הֵן כְּנֶגֶד אַרְבַּע הַגְּלוּיּוֹת – בְּבַל, מְדִי, יוֹן, אָדוּם. וְלִכְּן, לְפִי זֶה, נִמְצָא **שְׁהוֹרֶת**, הָאֲצָבָע הַקְּטַנָּה בְּכָל הָאֲצָבָעוֹת הֵיא כְּנֶגֶד גְּלוּת אָדוּם, הוּא עָשׂוּ.

וּבִאֲמַת, "זֵרֶת" הֵיא רְאִשֵׁי תִיבוֹת זְרוּעַ רְמָה תִּשְׁבֵּר, שְׁלַעֲתִיד לְבוֹא בְּגִאוּלָּה הַקְּרוּבָה, יִשְׁבּוֹר הַקֵּב"ה אֶת זְרוּעַ אָדוּם הַרְשָׁעָה. וְכֵן "זֵרֶת" הֵיא רְאִשֵׁי תִיבוֹת זָבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה, לְרִמּוֹז, שְׁלַעֲתִיד לְבוֹא בְּגִאוּלָּה הַקְּרוּבָה יִקְבַּל הַקֵּב"ה קוֹרְבָּנוֹת מִכָּל הָאוֹמוֹת מְלֶבֶד אָדוּם, הוּא עָשׂוּ. שָׁכֵן, כָּל קוֹרְבָּנוֹת אָדוּם הַרְשָׁעָה הֵם תּוֹעֵבָה לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ. וּמוֹסִיף הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" וְאֹמֵר, שֶׁהַ"אֱלִיּוֹן", הוּא הָאֲגוּדֵל, רוּמּוֹ עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם לְמַעְלָה מִכָּל הָאֲצָבָעוֹת. וְעַל-כֵּן אֹמֵר הַמְּדַרְשׁ: "וַנִּתְּנָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ עֲלִיּוֹן עַל כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ" – שֶׁתְּהִיָּה בְּבַחֲנֵי הָאֲגוּדֵל, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִכָּל הָאֲצָבָעוֹת (=הָאוֹמוֹת).

אוּלָּם, הַתְּנָאִי לְכָל זֶה הוּא "אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ לְשָׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ" – עַל-יְדֵי שִׁיחֵיו יִשְׂרָאֵל מוֹבְדָלִים בַּתּוֹרָה וּבְמַעֲשָׂיִם טוֹבִים מִכָּל הַגּוֹיִים, יִזְכּוּ לְהִיּוֹת כְּאֲגוּדֵל זֶה, שֶׁהוּא מוֹבְדָל מִשְׂאָר הָאֲצָבָעוֹת, וְהוּא לְמַעְלָה מֵעֲלֵיהֶם.

וְהֵנָּה, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, בְּזִמְן הַגְּלוּת וְהַחֲרָבָן, הַתְּקִים בְּיִשְׂרָאֵל דְּבָרֵי הַנְּבִיא הַמְּקוֹנֵן (אִיכָה ג, ג'): "אֵךְ בִּי יֵשֶׁב יִהְפֹךְ יָדוֹ כָּל הַיּוֹם". דְּהֵינּוּ, בְּזִמְן הַגְּלוּת הוֹפֵךְ הַקֵּב"ה כְּבִיכּוֹל אֶת יָדוֹ בְּאוֹפֵן שְׁאַרְבַּע הָאֲצָבָעוֹת, שֶׁהֵן כְּנֶגֶד אַרְבַּע הַגְּלוּיּוֹת, הֵן לְמַעְלָה, וְאֵילוֹ הָאֲגוּדֵל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל נִמְצָא לְמַטָּה. לְרִמּוֹז, שֶׁבְּגְלוּת הַמְּרָה, שְׁלִיטָתָן שֶׁל אוֹמוֹת הָעוֹלָם בְּיִשְׂרָאֵל (עַד כָּאֵן דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת").

עַל-פִּי הָאֲמוֹר אוֹמֵר הַרְה"ק פְּנַחַס פְּרִידְמָן, שֶׁמִּלְחַמַּת אֲבָרָהָם אָבִינוּ בְּאַרְבַּעַת הַמְּלָכִים (כְּדִי לְהַצִּיל אֶת לוֹט) רוּמְזַת לְאַרְבַּע הַגְּלוּיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל (בְּבַל, מְדִי, יוֹן, אָדוּם), וּכְפִי שְׁמוּבָא גַם בְּמְדַרְשׁ (ב"ר מב, ב'): "כִּשֵׁם שֶׁפְּתַח בְּד' מְלָכוּיּוֹת כֵּן אֵינוֹ חוֹתֵם אֶלָּא בְּ-ד' מְלָכוּיּוֹת. (פְּתַח) (ב) אֶת כְּדִרְלַעֲמֵר מְלֶךְ עֵילָם וְתִדְעַל מְלֶךְ גּוֹיִם וְאִמְרַפֵּל מְלֶךְ שְׁנַעַר וְאַרְיֹף מְלֶךְ אֶלְסָר' – כֵּן אֵינוֹ חוֹתֵם אֶלָּא בְּ-ד' מְלָכוּיּוֹת – מְלָכוֹת בְּבַל, מְלָכוֹת מְדִי, מְלָכוֹת יוֹן וּמְלָכוֹת אָדוּם".

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שׁ"מַעֲשֵׂה אֲבוֹת סִימָן לְבָנִים". שָׁכֵן, כַּאֲשֶׁר אֲבָרָהָם נִלְחַם וְנִצַּח אֶת אַרְבַּעַת הַמְּלָכִים, עָשָׂה הַכְּנָה לְשִׁלְטָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִאוּלָּה הַעֲתִידָה עַל אַרְבַּע הַגְּלוּיּוֹת (בְּבַל מְדִי יוֹן אָדוּם). וְלִכְּן אָמַר לְמֶלֶךְ סְדוּם: "הִרְמַתִּי יְדֵי אֵל ה' אֵל עֲלִיּוֹן קִנְהָ שָׁמַיִם וְאַרְצָךְ אִם מַחוּט וְעַד שְׂרוּף נַעַל וְאִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הַעֲשֵׂרְתִּי אֶת אֲבָרָם". דְּהֵינּוּ, "הִרְמַתִּי יְדֵי", כְּדִי שֶׁהָאֲגוּדֵל שְׁלִי יִהְיֶה לְמַעְלָה מֵאַרְבַּע הָאֲצָבָעוֹת, וְעַל-יְדֵי כֵּן עָשָׂה בְּכֹךְ פּוֹעַל דְּמִיּוֹנִי, שִׁיתְּעִלוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אוֹמוֹת הָעוֹלָם תָּמִיד. וְעוֹד הוֹסִיף לוֹמֵר לְמֶלֶךְ סְדוּם: "אִם מַחוּט וְעַד שְׂרוּף נַעַל וְאִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הַעֲשֵׂרְתִּי אֶת אֲבָרָם". שָׁכֵן, חֲפָצוֹ שֶׁל אֲבָרָהָם הִיָּה שְׁלֹא יִצְטָרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל פְּרִנְסָה מֵאוֹמוֹת הָעוֹלָם, אֶלָּא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ.

עַל-פִּי הָאֲמוֹר יֹאִיר לָנוּ מָה שְׁכָתוֹב בְּמִלְחַמַּת עַמְלֶק בְּפִרְשָׁתָנוּ (סוֹף פְּרֻשַׁת "בְּשֵׁלַח"): "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ

וַגִּבֹר יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲשֶׁר יִנִּיחַ יָדוֹ וַגִּבֹר עֲמֶלְקִי. וְשָׂאֲלוֹ חוֹ"ל (ראש השנה ג', ח'): וְכִי יָדְיוֹ שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה, אִלּוּ שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה (=שׁוֹבְרוֹת אֶת כַּח יִשְׂרָאֵל בְּמִלְחָמָה)? אֲלֵא לֹא לֹמַר לָךְ, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסַתְּכָלִים כָּל־פִּי מַעֲלָה (=בְּטוֹחִים בַּה') וּמְשַׁעֲבָדִין אֶת לְבָם לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמִים - הָיוּ מִתְגַּבְּרִים...".

וְלִכְאוּרָה הַקּוֹשִׁיָה עוֹמֶדֶת בְּמִקוּמָהּ, מְדוּעַ כְּתוּב "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגִּבֹר יִשְׂרָאֵל"? הֲלֵא אֵין הַדָּבָר תְּלוּי בִּידְיוֹ שֶׁל מֹשֶׁה...?

אֲךָ לְפִי הָאִמּוּר, יֵשׁ לֹמַר, שֶׁכַּאֲשֶׁר שֶׁעָבְדוּ יִשְׂרָאֵל אֶת לְבָם לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמִים, הַשְּׁפִיעַ הַקַּב"ה כַּח לְמֹשֶׁה (שֶׁהָיָה כְּנֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל), שְׁיוּכַל לְהָרִים אֶת יָדְיוֹ כִּי **שְׁהָאֲגוּדֵל** יִהְיֶה לְמַעֲלָה מִכָּל הָאֲצַבְעוֹת, וְעַל-יָדֵי כִּי עָשָׂה מֹשֶׁה פּוֹעֵל דְּמִיוֹנִי שִׁיתְּעֵלוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אוֹמוֹת הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן נֹאמַר: "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגִּבֹר יִשְׂרָאֵל". וְאוּלָם "כַּאֲשֶׁר יִנִּיחַ יָדוֹ וַגִּבֹר עֲמֶלְקִי". דְּהֵינּוּ, אִם לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְשַׁעֲבָדִים אֶת לְבָם לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמִים לֹא הָיָה בְּכוּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה לְהַחְזִיק אֶת יָדְיוֹ לְמַעֲלָה, וְעַל-יָדֵי שֶׁהֵנִיחַ אֶת יָדְיוֹ גִּבֹר עֲמֶלְקִי, כִּי בְּזִמְנֵי הַנְּחַת הַיָּדִים אֵין הָאֲגוּדֵל לְמַעֲלָה מִשָּׂאֵר הָאֲצַבְעוֹת, וְעַל-יָדֵי כִּי עֲמֶלְקִי, שֶׁכּוֹלֵל אֶת כָּל אַרְבַּע הַגְּלוּיּוֹת (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלְקִי") מִתְגַּבֵּר עַל הָאֲגוּדֵל, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה.

(וְרֵאוּי לְהוֹסִיף, שֶׁכַּאֲשֶׁר אָנוּ פּוֹתְחִים אֶת הַיָּד לְתֵת צְדָקָה, כְּפִי שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים טו' ז'): "וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאֲחִיךָ הָאֲבִיּוֹן כִּי פִתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ", הִנֵּה אָנוּ מִתְגַּבְּרִים עַל אוֹיְבֵינוּ וּמִקְרָבִים אֶת הַגְּאוּלָּה, כְּפִי שֶׁאָמְרוּ חוֹ"ל: "גְּדוּלָה צְדָקָה שֶׁמִּקְרָבֵת אֶת הַגְּאוּלָּה". שֶׁכֵּן, עַל-יָדֵי הַחֶסֶד שֶׁל פְּתִיחַת הַיָּד לְצְדָקָה, אָנוּ מְרֵאִים **שְׁהָאֲגוּדֵל/יִשְׂרָאֵל** הֵם נִפְרָדִים וְלְמַעֲלָה מִכָּל הָאֲצַבְעוֹת/הַגּוֹיִם, וּמְעוֹרְרִים בְּכַךְ אֶת הַגְּאוּלָּה שֶׁתְּבוֹא בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן).
 "וְהַכִּתִּית בַּצּוּר וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשִׁתָּה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה" (יז' ו) (סִיפּוּר עַל "זִיכּוּי הַרְבִּיבִים")

הַגְּאוּן ר' שְׁמַחָה זִיסֵל בְּרוּיָדָא זצ"ל, ראש ישיבת חברון, סִפֵּר מַעֲשֵׂה מְדַהִים שֶׁאַרְעַ עֵמוֹ. מַעֲשֵׂה הַמְּלַמְדֵנוּ עַל הַמַּעֲלָה הַגְּדוּלָה שֶׁל זִיכּוּי הַרְבִּיבִים, לְקָרֵב וּלְחַזֵּק לְבָבוֹת יִשְׂרָאֵל לַה' יִתְבָּרַךְ. (שֶׁכֵּן, לְפַעֲמִים אֵין אָנוּ מוֹדְעִים לְמַעֲשֵׂה קֶטָן אֶחָד שֶׁעָשִׂינוּ, שִׁישׁ בּוֹ כְּדֵי לְשַׁנוֹת עֵתִיד וְדוֹר שְׁלֵמִים).

וְכִי סִפֵּר הַגְּאוּן ר' שְׁמַחָה זִיסֵל בְּרוּיָדָא זצ"ל: מַעֲשֵׂה שֶׁהָיָה כִּי הָיָה. לִילָה אֶחָד, כַּאֲשֶׁר עָלִיתִי עַל מִיטַת יְצוּעִי, זְכִיתִי לְגִילּוּי גְדוֹל וּמִיּוֹחַד בְּחִלּוּם הַלִּילָה. לְפִתְעַ, בְּחִלּוּמִי, אָנִי רוֹאֶה אֶת הַמְּשַׁגִּיחַ הַרוּחָנִי שֶׁל הַיְשִׁיבָה בַּה' לְמַדְתִּי בְּיַלְדוּתִי. הוּא הָיָה נִרְאֶה כְּמִלְאָךְ אֱלֹקִים! פָּנָיו מְאִירוֹת, וְכָל גּוּפוֹ הָיָה מוּקָף בְּהָאֲרָה מִיּוֹחַדֵת מְאֹד. לְפִתְעַ פָּנָה אֵלַי הַמְּשַׁגִּיחַ וְאָמַר לִי: "יַדְךָ לָךְ, שֶׁכַּאֲשֶׁר נִפְטַרְתִּי לְעוֹלָם הָאֲמֵת, פְּתַחוּ לִי אֶת שַׁעֲרֵי גֶן עֵדֶן, וְהָרְאוּ לִי מַחְזָה מִיּוֹחַד: בְּתִים רַבִּים וּגְדוֹלִים, שֶׁהָיוּ זוֹהָרִים וּמְאִירִים בְּאוֹר מִיּוֹחַד בְּמִינוֹ שֶׁלֹּא רֵאִיתִי כְּמוֹהוּ. וּמִיָּד פָּנּוּ אֵלַי וְאָמְרוּ: 'יַדְךָ לָךְ, שֶׁכָּל הַבְּתִים הַמוֹאֲרִים שֶׁאַתָּה רוֹאֶה - שֶׁלָּךְ הֵם וּבְזָכוֹתְךָ. וְעֵתִיד אֲתָה לְקַבֵּל שְׂכָר רַב עַל כָּל בֵּית וּמִשְׁפָּחָה בְּעַבְדוּרְךָ!'. "מִיָּד כְּשֶׁרֵאִיתִי זֹאת" - הַמְּשַׁיֵּךְ הַמְּשַׁגִּיחַ וְסִפֵּר - "הַשְּׁתוֹמָמְתִי כְּלִי! הַלָּזָה יִקְרָא עוֹלָם הָאֲמֵת! וְכִי מִגִּיעַ לִי שְׂכָר כַּה רַב? הֲרִי בִימֵי חַיֵּי מְסַרְתִּי רַק כְּמָה דְרָשׁוֹת בּוֹדְדוֹת, אֲשֶׁר אֲלִיָּהֶן הִגִּיעוּ בְּקוֹשֵׁי מְסַפֵּר אֲנָשִׁים בּוֹדְדִים...וְכִיִּצֵּד יִתְכַּן שְׁזָכִיתִי לְבָנוֹת בְּתִים כַּה רַבִּים בְּיִשְׂרָאֵל?

אָמֵנִם, נִכּוֹן שֶׁהֵייתִי נוֹהֵג לְלַכֵּת מַעֲיָרָה לְעִירָה בְּרַחְבֵי פּוֹלִין, כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת הַלְּבָבוֹת לְשׁוּב בְּתַשׁוּבָה. אֲךָ בְּגִלְל שֶׁאֵז שֶׁלְטָה הַהִשְׁפָּלָה הָאֲרוּרָה, שֶׁמְשַׁכָּה אֶת כָּל בְּנֵי הַנוֹעַר, בְּקוֹשֵׁי הִגִּיעוּ לְדְרָשׁוֹתֵי כְּמָה אֲנָשִׁים בּוֹדְדִים, וְכִיִּצֵּד מְרֵאִים לִי כַּעַת שֶׁקְרָבְתִי עֲשָׂרוֹת וּמֵאוֹת וְאַלְפֵי בְתִים וּמִשְׁפָּחוֹת?

מִיָּד כְּשֶׁחֲשַׁבְתִּי כֵּךְ, פָּנָה אֵלַי אוֹתוֹ קוֹל, וְאָמַר לִי: 'יַדְךָ לָךְ, שֶׁכָּל הַשְּׂכָר הַזֶּה מִגִּיעַ לָךְ בְּצִדְקָה וּבִישׁוּר!'. כַּאֲשֶׁר בְּקִשְׁתִּי לְהַבִּין כִּיִּצֵּד יִתְכַּן הַדָּבָר, נִעְנָה הַקוֹל וְאָמַר לִי: 'זוֹכֵר אֲתָה שֶׁנִּדְדַת בְּפּוֹלִין, וְאַף הִגַּעְתָּ לְעִיר וּלְנָא?'. 'אֲכֵן זוֹכֵר', הַשְּׁבֵתִי. 'וְהֵאֵם זוֹכֵר אֲתָה אֶת אוֹתָה דְרָשָׁה חוֹצְבַת לְהַבּוֹת שֶׁנִּשְׁאַתָּ שֶׁם עַל הַחִינוּךְ הַקְּלוּקֵל וְעַל הַחוּבָה לְדָאוּג לְדוֹר הָעֵתִיד?'. 'אֲכֵן זוֹכֵר אָנִי, וְאַף זוֹכְרֵנִי שֶׁהִשְׁתַּתְּפּוּ בְּדְרָשָׁה שְׁלִי מְסַפֵּר מְצוּמָצֵם שֶׁל אֲנָשִׁים' - הַשְּׁבֵתִי. 'אִם כֵּן, יַדְךָ לָךְ' - הַמְּשַׁיֵּךְ אוֹתוֹ הַקוֹל וְאָמַר - 'בְּשַׁעַת שֶׁדְרָשְׁתָּ עַל הַחִינוּךְ וְעַל הַדְּאָגָה לְדוֹר הַבָּא, נִכּוֹן שֶׁהִשְׁתַּתְּפּוּ בְּקוֹשֵׁי כְּמָה אֲנָשִׁים, אֲךָ בְּעֶזְרַת הַנְּשִׁים יִשְׁבָּה לָהּ אִשָּׁה אַחַת, אֲשֶׁר הַקְּשִׁיבָה לְכָל מְלָה שֶׁאָמְרָת. וְיַדְךָ לָךְ, שֶׁכָּל מְלָה פְּלָחָה אֶת לְבָבָהּ, וְהִצִּיתָה בְּקָרְבָה אֵשׁ קִדְשׁ. מִיָּד הִיא הַחֲלִיטָה שֶׁמִּיוֹם זֶה וְאֵילָךְ הִיא עוֹזְבַת אֶת מְלָאכַת הַתְּפִירָה שֶׁבָה עֲבָדָה עַד הַיּוֹם, וּמִרְגַע זֶה הִיא מְקַדֶּשֶׁת אֶת חֵיָהּ לְחִינוּךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל בְּקְדוּשָׁה וּבְטַהֲרָה!

הִיא יִצְאָה מִהַדְרָשָׁה נְלַחֶבֶת כְּלָה, וּמִיָּד הַחֲלָה בְּמִלְאכָהּ, וְהִצְלִיחָה לְפִתּוֹחַ סְמִינָר, אוֹתוֹ קָרָא 'בֵּית יַעֲקֹב'. בְּסִמְנָר זֶה הִתְאַסְפוּ עֲשָׂרוֹת וּמֵאוֹת בְּנוֹת, שֶׁהִתְחַנְּכוּ עַל אֲדִנֵי הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, וְזָכוּ לְאַחַר שָׁנִים לְהִתְחַתֵּן עִם בְּנֵי תּוֹרָה, וְלַהֲקִים בְּתִים לְתַפְאָרַת עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁמֵּהֵם יִצְאוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים גְּדוֹלִים בְּכָל הָעוֹלָם! הַיּוֹדֵעַ אֲתָה מִי הִיא אוֹתָה אִשָּׁה שֶׁהִתְחַזְּקָה מִהַדְרָשָׁה שְׁלָךְ? אִשָּׁה זוֹ הִיא שֶׁרָה שְׁנִירַר ע"ה, מְקִימָה וּמְיַסְדַת אֶת סְמִינָרֵי "בֵּית יַעֲקֹב", אֲשֶׁר הִצִּילוּ בְנוֹת יִשְׂרָאֵל רַבּוֹת מִהַחִינוּךְ הַקְּלוּקֵל. וְיַדְךָ לָךְ, שֶׁכָּל הַבְּנוֹת שֶׁהִתְחַזְּקוּ מֵאֵז וְעַד הַיּוֹם, וּמֵאוֹת וְאַלְפֵי הַבְּתִים שֶׁנִּבְנְיָם עַד הַיּוֹם הַזֶּה - כָּלֵם שְׁיָכִים לָךְ! וְהַכָּל

בְּזָכוֹת אוֹתָהּ דָרְשָׁה בְּבֵית הַפְּנִסֶת הַקָּטָן שְׁבוּיֵלָנָא, שְׁבָה נִכְחוּ כָּמָה יְהוּדִים בּוֹדְדִים...". **שְׁבַת שְׁלוֹם**
 בס"ד "מִי כַמְכָה בְּאֵלֶם ה' מִי כַמְכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ נֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְּלֵא" (שמות טו' יא')

כְּנִיַסַּת הַשְּׁבַת: 16:36

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּשִׁלַּח (שְׁבַת שִׁירָה)

ר"ת: 18:11 **יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 17:47**

moshe45@bezeqint.net (26.1.18) **עַרְב שַׁבַּת י' שַׁבַּת תַּשַׁע"ח**

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" "בָּרַךְ ה' חֵילוֹ וּפְעָל יָדָיו תִּרְצָה מִחַץ מִתְנַיִם קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאוֹ מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"קָשָׁה לְזוּגָם (אֵת הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה), כְּקָרִיעַת יַם סוּף" (עפ"י "מְשׁוֹשׁ דּוּדִים לְהִרְהֵ" ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן")

עַל הַכְּתוּב (סוּטָה ב'): "...קָשָׁה לְזוּגָם (אֵת הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה), כְּקָרִיעַת יַם סוּף". הַקָּשָׁה עַל-כֵּן הִזְהָר הַקְּדוּשׁ וְאָמַר (תְּרוּמָה קע'): וְכִי קָרִיעַת יַם סוּף הִיְתָה קָשָׁה לְפָנָי הַקֵּב"ה? וְהָרִי כְּתוּב שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ (נְחוּם א', ד'): "גֹּעֵר בְּיָם וַיִּבְשֶׁהוּ וְכָל הַנְּהָרוֹת הִחְרִיב".

אֲלָא, מִתְרַץ הִזְהָר הַקְּדוּשׁ וְאָמַר: כְּמוֹ שֶׁבְּקָרִיעַת יַם סוּף קִטְרַג הַשֶּׁטֶן וְחִבְרַת מְרַעְיוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר לְפָנָי הַקֵּב"ה: "מָה נִשְׁתַּנוּ אֵלּוֹ מֵאֵלּוֹ? (הָרִי הַלְלוֹ=הַמְצָרִיִּים) עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְהַלְלוֹ(=יִשְׂרָאֵל) עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה". וּמִצֵּד זֶה הָיָה קָשָׁה כְּבִיכּוֹל לְהַקֵּב"ה לְעַבּוֹר עַל שׁוֹרַת הַדִּין, כִּי "מִלֶּךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ" (=דְּהִינּוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ/הַקֵּב"ה) חָיֵב לְעֲשׂוֹת דִּין וּמִשְׁפָּט צָדֵק, וְאֵל לוֹ לְהַפְּלוֹת וּלְהִיטִיב עִם יִשְׂרָאֵל שְׁחָטָאוּ.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חו"ל: "...קָשָׁה לְזוּגָם (אֵת הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה), כְּקָרִיעַת יַם סוּף". שְׁכֵן, הַזְיוּג שֶׁל אִישׁ וְאִשָּׁה הוּא דָבָר נִשְׁגָב מְאֹד, וְעַל-כֵּן מִתְעוֹרְרִים **דִּינִים וּמְקַטְרָגִים** כְּדִי לְמַנוּעַ אֶת הַזְיוּג.

(כְּבָר הִבְאֵנוּ מָה שֶׁמְבוֹאֵר בְּזִהָר הַקְּדוּשׁ, וְהָאֵרִיכוּ בְּזֶה הַמְּקוּבָּלִים, שְׁעַל-יָדֵי יַחֲוֹד הַחֶתֶן וְהַפְּלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד לְמַעַלָּה בֵּין הַקֵּב"ה לְבֵין הַשְּׁכִינָה הַקְּדוּשָׁה. וְכְמוֹ שְׁכְּתוּב בְּסִידוֹר "קוֹל יַעֲקֹב" לְהִרְהֵ"ק הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי מֵהָר"י קֶאפִּיל (דף צב'): "...חֶתֶן וְכֵלָה הוּא דוּגְמַת זַעִיר אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא(=הַקֵּב"ה וְהַשְּׁכִינָה), שֶׁהֵם מִמֶּשׁ חֶתֶן וְכֵלָה שֶׁל מַעַלָּה, כְּנוֹדַע...). אִם כֵּן, וּמִצּוֹת הַנִּישׁוּאִין מְעוֹרְרַת אֶת הַדִּינִים וְהַמְּקַטְרָגִים, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, אִיךָ מְכַנְיַעִים אֶת כּוֹחוֹת רָשָׁע אֵלּוֹ?

בְּעֵינַי זֶה אוֹמֵר ה' אֲמַרִי יוֹסֵף", בְּשֵׁם הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ מְזִידִיטְשׁוּב זִיע"א: יְדוּעַ וּמְפּוֹרָסִם שֶׁהֵשֵׁם הַמְּלֵא שֶׁל הַקֵּב"ה – "יְהוָה" – הוּא שֵׁם שֶׁל חֶסֶד וְרַחֲמִים גְּמוּרִים. לְעוֹמַת זֹאת, הֵשֵׁם שֶׁל הַקֵּב"ה – "אֱלֹהִים" – הוּא שֵׁם שֶׁל מִידַת הַדִּין. לְכֵן, כְּדִי לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים מֵהֵשֵׁם "אֱלֹהִים" (=כְּדִי לְהַפּוֹךְ גְּזִירוֹת רַעוֹת לְגִזְרֹת טוֹבוֹת), צְרִיכִים לְחַלֵּק לְשֵׁנִים אֶת הֵשֵׁם "אֱלֹהִים", שֶׁהוּא, כְּאָמַר, שֶׁרֵשׁ מִידַת הַדִּין. וּמֵאַחַר וְהֵשֵׁם "אֱלֹהִים" הוּא בְּגִימְטְרִיָּה 86, הֵנָּה כְּשֶׁנִּחְלְקוּ לְשֵׁנִים נִקְבַּל 43, שֶׁהֵם גִּימְטְרִיָּה שֶׁל "טוֹב יְהוָה", שֶׁהוּא מִידַת הַרַחֲמִים, כְּמוֹ שְׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קמ"ה, ט'): "טוֹב יְהוָה לְכָל, וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו". וְעַל-כֵּן רָמְזוּ הַכְּתוּב בְּתִהִלִּים (ס"ה, י'): "פְּלַג אֱלֹהִים מְלֵא מַיִם". "פְּלַג אֱלֹהִים" – כְּאֲשֶׁר נִפְלַג(=נִחְלַק) אֶת הֵשֵׁם "אֱלֹהִים" לְשֵׁנִים, נִקְבַּל "מְלֵא מַיִם" – יִתְמַלֵּא הָעוֹלָם בְּשִׁפְעַת שֶׁל חֶסֶד, הַנִּקְרָא מַיִם.

לְפִי הָאָמוֹר לְעִיל, יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁעַל-יָדֵי שֶׁהָאָדָם מִכִּיר בְּשִׁפְלוֹת עֲצָמוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכָּה, כִּי אֵז מִתְקַיֵּם אֲצֵלוֹ – "זְבַחִי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה" – עַל-יָדֵי "רוּחַ נִשְׁבָּרָה" הָאָדָם שׁוֹבֵר אֶת הֵשֵׁם "אֱלֹהִים" (=86) וּמִחְלָקוֹ לְשֵׁנִים, וְעַל-יָדֵי כֵּן מְקַבֵּל 43, שֶׁהוּא כְּאָמַר גִּימְטְרִיָּה שֶׁל "טוֹב יְהוָה", וְכֵן מִמְתִּיק מַעֲלִיו אֶת הַדִּין וְהוֹפְכוֹ לְטוֹב.

עַל-פִּי הָאָמוֹר, יֵאִיר לָנוּ גַם לְהַבִּין אֶת מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַחֶתֶן שׁוֹבֵר כּוֹס תַּחַת הַחוּפָּה. שְׁהָרִי, לְכֹאֲוָרָה, צָרִיךְ לְשֹׂאֵל מָה הַטַּעַם שֶׁהַחֶתֶן שׁוֹבֵר בְּעַת הַחוּפָּה כּוֹס שֶׁל זְכוּכִית?

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁמְקוֹר מְנַהֵג זֶה הוּא בְּגִמְטְרָא (בְּרִכוֹת לא'): "רַב אֲשֵׁי עֶבֶד הַלּוּלָא לְבָרִיָּה, חֲזוֹנְהוּ לְרַבְּנָן דְּהוּוּ קָא בְּדַחִי טוֹבָא, אֵייתִי כְּסָא דְּזוּגִיתָא חִיּוּרְתָא וְתַבְרָ קְמִיָּהוּ וְאִיעֲצִיבוּ" (=רַב אֲשֵׁי עֲשֵׂה חֲתוּנָה לְבָנוּ, וְרָאָה שֶׁהַחֲכָמִים הָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד. לָקַח כּוֹס שֶׁל זְכוּכִית וְשָׁבַר לְפָנֵיהֶם, וְעַל-יָדֵי כֵּן הִתְעַצְּבוּ). וְכַתְּבוּ עַל-כֵּן ה' תּוֹסְפוֹת": "מִכָּאֵן נִהְגוּ לְשָׁבַר זְכוּכִית בְּנִישׁוּאִין". וּבְפִשְׁטוֹת, הַטַּעַם לְשִׁבְרַת הַכּוֹס הוּא כְּדִי "לְשָׁבַר" קִצַּת אֶת הַשְּׂמֵחָה, כְּדִי לְזַכּוֹר אֶת חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּלְקַיֵּם אֶת הַפְּסוּק: "אִם אֲשַׁכַּחְךָ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי תִדְבַק לְשׁוֹנֵי לְחֻכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֶכִי, אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי".

אולם, יש לומר טעם נוסף. שהרי, הבאנו לעיל שקשה זיווגו של האדם כקריעת ים סוף, משום שמתעוררים עליו **קטרוגים ודינים**. על-כן, כדי להמתיק את הדין שוברים **כוס** (=86), שהיא בגמטריה "**אלהים**" (=86), ועל-ידי כך מתחלק כאמור שם "**אלהים**" לשנים, ומקבלים "טוב **יהוה**".

ויש עוד לומר: הנה כאשר שוברים את אותיות "**כוס**" לשנים: **כ** (=20) לשנים מקבלים **י**, את האות **ו** (=6) לשנים מקבלים **ג** (=3), ואת האות **ס** (=60) שוברים לשנים מקבלים **ל** (=30) – הרי שקבלנו אותיות "**יגל**", לרמזו על "**יגל** יעקב ישמח ישראל". אולם, יש לנו לשאול, מדוע שוברים את הכוס דוקא בשעת החופה? בספר "נר לישראל" מבוואר ענין זה על-פי מה שאמרו חז"ל בגמרא (סוטה יז): "(דרש) רבי עקיבא: איש ואשה זכו – שכינה ביניהן". ופרש רש"י, שפונת רבי עקיבא "שכינה ביניהן", היא ששם **יה** ביניהם – **י** אצל איש ו-**ה** אצל אשה. אם כך, עדין חסרות האותיות **וה**, כדי להשלים את שם הקב"ה (**יהוה**).

ויש לומר, שאותיות **וה** החסרות משם **יהוה** נשלמות תחת החופה של החתן והכלה. שהרי, באותיות **חופה** יש אותיות **וה**. אולם, יש אותיות "**פח**", המפרידות בין אותיות **וה**. לכן שובר החתן את **הפח/הכוס** בתוך החופה, כדי שישארו אותיות **וה**, ועל-ידי כך יתיחדו אותיות **יה** של האיש והאשה, עם אותיות **וה** של החופה, להשלים את שם **הוי"ה** במלאו (**יהוה**). וזהו שכתוב "**הפח** נשבר, ונאחזו נמלטנו עזרנו בשם **יהוה**...". דהינו, שבירת **הפח/הכוס** עזר לנו בשם **יהוה** (להשלימו), ועל-ידי כך נמלטנו מאותם **המקטרגים והמשטינים** על הזיווג. ויבני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים"

חז"ל אומרים בגמרא (פסחים קיח): "קשין מזונותיו של האדם כקריעת ים סוף". וכן עוד למדנו בגמרא בענין זיווגו של האדם (סוטה ב): "אמר רבה בר בר חנה, אמר רבי יוחנן: **וקשין** (=וקשה) לזוגן (את האיש ואת האשה) כקריעת ים סוף". ולכאורה, שאל הרה"ק רבי בונם מפשיסחא זיע"א, מה הקשר בין שני ענינים אלו – פרנסה וזיווג – לקריעת ים סוף? מדוע דוקא שני אלו דומים לנס קריעת ים סוף?

והסביר הרה"ק רבי בונם מפשיסחא ואמר, שפאשר עמדו ישראל על ים סוף, הם היו במלכות. מצד אחד היו המצרים שרדפו אחריהם, ומצד שני היה הים שהשתרע לפנייהם. וברור הוא שישראל קיוו שהקב"ה יושיע ויצילם בדרךים שונות על-ידי שיבריך את המצרים, או שימטיר עליהם משמים גפרית ואש, כמו שהמטיר על סדום וכדומה. אבל לנס כזה שהקב"ה יבקע את הים שלפניהם לשנים-עשר שבילים, ושםם ילכו בתוך הים ביבשה – זה לא עלה על דעתם כלל וכלל.

ענין מיוחד זה מצוי גם בזיווגו של אדם ובפרנסתו. שכן, האדם הריהו חושב על אפשרויות שונות של הצעות וישועות, ומתכנן ומסדר תוכניות רבות ומשונות. אך תמיד באה הישועה מהכיוון הכי לא צפוי שאפשר, באופן שלא עלה על דעתו כלל. לכן אמרו חז"ל, שקשים מזונותיו וזיווגו של האדם כקריעת ים סוף...

"אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשירה לה'"

פעם, בשבת שירה, התארח רב מפורסם אצל הרה"ק מרוז'ין זיע"א. ביום שבת קדש, בעת שישב הרה"ק מרוז'ין בסעודת היום, שאל אותו הרב האורח, איך אפשר להסביר את דברי חז"ל, שאמרו ב"פרק שירה", שכל מיני חיות ובהמות, ואפילו מהגרועים שבהן, כמו הכלבים, אומרים שירה לפני ה' יתברך. והלא – הקשה הרב – אין חיות אלו בעלות יכולת דיבור, ואיך יכולים הם להגיד שירה לפני ה' יתברך?

ענה לו הרה"ק מרוז'ין ואמר: דע לך, שעל כל דבר שבעולם (דומם, צומח, חי ומדבר), יש מלאכים למעלה הממונים עליו. ולכן, כשאמרו חז"ל, שכל בעלי החיים אומרים שירה לפני ה', התכוונו שלא הם עצמם שרים, אלא המלאכים הממונים עליהם, שהם שליחים של אותם בעלי חיים, הם שאומרים שירה לפני הקב"ה. והוסיף ואמר לו הרה"ק מרוז'ין, שגם כל מלאך, הממונה על כל אומה ואומה בעולם הזה, אומר שירה לפני ה' יתברך. חוץ מישראל, שאין להם מלאך ממונה, כי הם מונהגים ומושגחים ישירות על ה' יתברך. ולכן, הם בעצמם צריכים לומר שירה לה', כל אחד עבור עצמו.

ולכן, מי שיכול בעצמו לומר שירה, מה טוב. אך מי שהוא אדם פשוט, ואינו יודע לומר שירה בעצמו, יתקשר באמונה בצדיק הדור, והצדיק יאמר שירה בשבילו ויבוא על תיקונו. אבל, הוסיף הצדיק, מי שלא אומר שירה לפני ה' יתברך, ולא מתקשר באמונה לצדיק הדור, שיאמר בשבילו שירה, גרוע יותר מכלב, חלילה. שהרי, לכלב יש מלאך שליח, שאומר בשבילו שירה, ולאדם זה אין. (אמר רבי אליעזר: כל העוסק ב"פרק שירה" בכל יום, אני מעיד עליו שהוא בן עולם הבא, וזוכה ללמוד וללמד, ותלמודו מתקיים בידו, וניצול מיצר הרע, וזוכה לימות המשיח. (ספר "באר מים חיים" בראשית א)).

בס"ד "מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא" (שמות טו' יא')

16:36: **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת** 

bnei-zion.com

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: בְּשִׁלַּח (שַׁבַּת שִׁירָה)

17:47: **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת** ר"ת: 18:11

moshe45@bezeqint.net

ערב שבת י' שבט תשע"ח (26.1.18)

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילּוֹ וּפְעָלָ יָדָיו תִּרְצָה מִחַץ מַתָּנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנָאָיו מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

וַיָּבֵאוּ מִרְתָּהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתֵּת מִים מִמֶּרְהָ כִּי מָרִים הֵם... וַיִּצְעַק (מִשָּׁה) אֶל ה', וַיֹּרְהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

על הפתוב, "וַיָּבֵאוּ מִרְתָּהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתֵּת מִים מִמֶּרְהָ כִּי מָרִים הֵם", אומר ה' "יִשְׁמַח מֹשֶׁה" ("כי תצא" קיו), שהמים המרים רומזים על הדינים המתעוררים על ישראל, חלילה, מחמת העונות. ומוסיף הוא ואומר, שאותם עונות גורמים גם לפרוד בשם ה' יתברך (יהוה).

על-כן, אומר ה' "יִשְׁמַח מֹשֶׁה", כדי לתקן ענין זה, ולהמתיק את הדינים מעלינו, צריך לעשות תשובה, ולעסוק בתורה הקדושה. שכן, על-ידי כך מחברים ומיחדים את שם "יהוה". וכפי דבריו הקדושים: "וגם ידוע (שה)עונות מפרדין (את) אותיות הוי"ה, וכמו שפרשו (חז"ל את הפתוב) 'למה ה' תעמד ברחוק' (תהילים י', א). (דהינו, למה אותיות השם – יהוה – נפרדות, ועומדות במרחק זו מזו?). ו(ואולם) התשובה (שעושים ישראל) הוא יחוד (=חיבור) שם הוי"ה, וכמו שכתוב בספרים: מאי תשובה? (לומר לה, שתשובה היא אותיות) תשוב ה' (להשיב את שם ה', שיהיה מלא). והוא (=וזהו) ש(מבואר בזהר הקדוש (ח"ב, ס' ע"ב): "ויורהו ה' עץ וישלף אל המים וימתקו המים", דעין (=היא התורה שנקראת 'עץ חיים'), הינו (שהעוסקים בה, עושים) יחוד הוי"ה".

בענין זה של מיתוק הדינים, כותב הרה"ק רבי יצחק מראדוויל זיע"א ("אור יצחק", "ויגש"), שהשם "אלהים", הוא שם של מידת הדין, כמו שכתוב (בראשית יט', כט): "ויהי בשחת (=החרב) אלהים את ערי הפכר (סדם)". אך לעומת זאת השם "אל", שהוא חלק משם "אלהים", הוא שם של חסד, כמו שכתוב בתהילים (נב, ג): "חסד אל כל היום". ומכאן, שאותיות הים האחרונות משם אלהים הם דין גמור, ובאותיות אלו (=הים) הכה הקב"ה את מצרים בקריעת ים סוף, כמו שכתוב: "וישב ה' עלהם (=על המצרים) את מי הים...".

לפי זה יאיר לנו להבין מה שאמר הקב"ה למשה בקריעת ים-סוף: "ואתה הרים את מטף ונטה את ירך על הים ובקעהו, ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה". שפאן רמז הקב"ה למשה שיבקע ויחלק את אותיות אלהים (ונטה את ירך על הים ובקעהו), כדי להכניע את האותיות 'הים' מהשם "אלהים", הרומזות לדין, ויתגלה השם "אל", שהוא חסד גמור – ועל-ידי כך "ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה".

ועל-כך אמר נעים זמירות ישראל בהלל (תהילים קיד, ג): "הים ראה וינס הירדן יסב לאחור". "הים ראה וינס" – ג' האותיות "הים" מהשם "אלהים" (הרומזות כאמור על הדין) נסו מפני ישראל וחלו על המצרים, והטעם לכך הוא: כיון ש"הירדן יסב לאחור" – ה"ירדן", הרומז למידת הדין (=ירדן) – "ירדן יסב לאחור" – "הים ראה וינס" – נסוג לאחור, ואז נתגלה החסד לישראל, והם עברו בתוך הים ביבשה.

על-כך רמז בלעם הרשע, באמרו (במדבר כג, כב): "אל מוציאם ממצרים" – בני ישראל יצאו ממצרים על-ידי שקרע להם הקב"ה את הים מהשם "אלהים", ונשאר שם רק 'אל', שם החסד, ועל-ידי כך יצאו ממצרים.

"אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל"

צריך לדעת, שכאשר יש לאדם רכוש רב (=כסף וזהב), רודף אחריו יצר הרע כדי להכשילו. וזאת, כדי שישתמש האדם עם כספו לשם תענוגות העולם הזה, ולא לשם שמים. וכפי שרומז הפתוב: "אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי". דהינו, כיון שיש לאדם כסף וזהב (=שלל רב), אז מיד "אמר אויב" – הוא היצר הרע – "ארדף אשיג אחלק שלל". כלומר, ארדוף אחר האדם, כדי ללכוד את שללו, כספו וזהבו, כדי שישתמש בהם לעניני העולם הזה (בתים מפוארים, מכונות נוצצות, בילויים וטיולים), כדי שבסופו "אריק חרבי תורישמו ידי" – להמיתו לחיי העולם הבא.

על-כן, העצה היעוצה כְּדִי לְהַנְצִיל מִהַיָּצָר הָרָע היא, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ, לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ הַקִּב"ה לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ (=קיום תורה ומצות).

כְּפִי שֶׁמִּצִּינוּ בַּפְּרָשָׁה. שְׁהָרִי, כְּאֲשֶׁר אָמַר "פְּרָעָה", הוּא הַיָּצָר הָרָע, "אֲרֹדָף אֲשִׁיג אַחֲלֵק שְׁלָל תִּמְלָאמוּ נַפְשֵׁי אַרְיֵק חַרְבִי" – כְּדִי לְהַטְבִּיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל "בְּמַיִם הַזּוֹנִים" שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה – מִה עֲשֵׂה הַקִּב"ה כְּדִי לְהַצִּילָם? קָרַע לָהֶם אֶת הַיָּם, בְּזִכּוֹת שְׁעֵתִידִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. וְזֹאת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (ילקוט שמעוני, "בְּשִׁלַּח"): "וְהַמַּיִם לָהֶם חֲמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם, בְּשַׁעַת שִׁירְדוֹ יִשְׂרָאֵל לַיָּם, יֵרֵד הַמַּלְאָךְ גְּבִרְיָאֵל עִמָּהֶם וְהַקִּיפָם וּשְׂמָרָם כְּחֹמֶה. וְהָיָה מְכַרְיוֹ לַמַּיִם. לַמַּיִם שֶׁבְּצֵד יִמִּין הָיָה אוֹמֵר: הִזְהָרוּ מִיִּשְׂרָאֵל, שְׁעֵתִידִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה מִיַּמִּינֵנוּ שֶׁל הַקִּב"ה". דְּהֵינּוּ, בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה, הַקִּב"ה מִצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִ"פְּרָעָה", הוּא הַיָּצָר הָרָע. (על פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) מְסִירוֹת-נֶפֶשׁ עַל הַשְּׁבֵת

סיפורים רבים מספרים על מסירות נפשם של יהודים בעתות האיקמה והצרות על שמירת השבת. לפנינו סיפור מפעים על יהודי צדיק בשם ר' יצחק איזיק הכהן רוט זצ"ל, שהיה שוחט בקהילת בוכניא בגאליציא. עם פרוץ המלחמה העולמית התגלגל ר' יצחק איזיק לרוסיה, ומשם גרש לסיביר. הסיפור שלפנינו מסופר על-ידי בנו, הרב אברהם שלמה שליט"א, ששהה עמו יחד בערבות סיביר, בהיותו ילד קטן: עיקר הנסיונות בסיביר היו על שמירת שבת. אבי הצדיק לא היה מוכן לשמוע כלל על עבודה בשבת. הוא הודיע לכלם שיהיה מה שיהיה, הוא בשבת לא יעבוד. האנשים הסתכלו עליו כלא מאמינים. הם ידעו את הצפוי למי שיעזר לעבור על הפקודות מלמעלה. אך הוא בשלו - "הוא לא יעבוד בשבת". לפני השבת הראשונה התגבשה קבוצת חרדים, ואבי אמר להם שיעור בהלכות שבת, כיצד לעשות שלא להיפשל במלאכות שבת דאורייתא, כיצד לחטוב עצים בצורה שלא יעברו על מלאכה גמורה מן התורה, כיצד לסדר את ערימות העצים בלא לעבור על מלאכת "מעמר". ואכן, כל הקבוצה השתדלה כפי יכולתה לנהוג כך.

הם היו משתדלים להספיק בימות החול יותר מההקצבה שאותה היו אמורים לחטוב כל יום, כך שבשבת היו צריכים רק לסחוב את העצים שכביכול קצצו באותו היום. הוא למד אותם ליחד את העצים מבעוד יום לשיבה, כך שגם לא תהיה בעיה של "מוקצה", אבל הוא עצמו אפילו מלאכה מדרבנן לא הסכים לעשות. כך עברו עליו שבועה עשר חודשים במחנה עבודה בסיביר, בלא שיעשה אפילו פעם אחת מלאכה בשבת.

בינתיים הגיע החורף, ובסיביר כמו בסיביר, הקור הגיע ל 40 ואפילו ל 50 מעלות מינוס, ולא היה שניף לצאת החוצה מהבית. על גופם היו הבגדים שהביאו מהבית, ומשלוח הביגוד המיוחד לסיביר עדן לא הגיע. וכך הרויח אבי שלא היה צריך לצאת לעבודה כל עוד לא הגיעו הבגדים.

והנה, ביום חורפי אחד, מודיעים כי הבגדים בדרך, והחלוקה תהיה בשבת הקרובה. ואכן, בשבת העמיד המפקד את כלם בשורה, וצוה על כל אחד שקבל חבילת בגדים שפזו לחתום ולאשר את הקבלה. אבי הודיע כי אינו מוכן לחתום בשום פנים ואופן. חבריו וידידיו התחננו לפניו כי לכל הפחות יעשה איזה קשקוש בשינוי, ושלם יהיו שתי אותיות, אך הוא בשלו. כאשר המפקד אמר לו לחתום, אמר כי אינו יודע לחתום. המפקד האדים מפעס, ואמר שיחתום בלשון שהוא יודע, אפילו באידיש, ובלבד שיחתום. אך הוא סרב בכל תוקף. כשהמפקד רתח מצעם והבין כי היהודי מסרב לחתום בשל השבת, אמר לו אבי: אדוני המפקד, מה שאין הכרח לעשות דוקא בשבת לא אעשה בשבת. ולחתום הרי אפשר גם לאחר השבת...

המפקד, בשומעו את הדברים, עלתה בו חמתו להשחית, והוא הזהיר את אבי כי אם לא יחתום יהיה סופו רע ומר, ובינתיים הורה לו ללכת מעל פניו, תוך כדי שהוא מתרה בו, שעוד יראה שכל הענין לא השתלם לו. כשחזר אבא הביתה היינו כלנו בפתח, בבית נשמעו בכיות מפל עבר. ידענו שזה רק ענין של זמן עד שיבוא ה-ק.ג.ב ויקח אותו אל הבתלי נודע. אך אבא הסה אותנו ואמר: "ילדים, היום שבת!". הוא התישב ליד השלחן, ואמר דברי תורה ושר זמירות, כמו בשבת רגילה. בשעה 3 לפנות בקר נשמעו דפיקות רמות על הדלת, ובבית פרצה יללה נוראה, אותה לא אשכח עד יומי האחרון. ידענו כי בעת נפרד מאבא, בנראה לעולמים. אבא קם מהר ממיטתו, נטל את ידיו והתלבש, ואז נגש אלינו ומסר לנו דברי צואה קצרים, וכה אמר: "הבטיחו לי להיות יהודים טובים, וכשתגמר המלחמה תראו ללמוד בישיבות קדושות". ואז קם והלך לפתוח את הדלת... ובדלת עמד להפתעתנו יהודי רחוק משמירת תורה ומצות, אחד שהיה ממקורבי המפקד הרשע. מיד פנה לאבינו בזעקה: ר' איזיק, ר' איזיק, יש בורא לעולם!

הסיפור שהיה בפיו עבר על כל דמיון. הוא ספר כי הוא גר בשכונת למפקד, ולפני שהמפקד הלך לישון, אמר לו כי מחר בבקר יהיה זה סופו של היהודי. אך לאותו מפקד היתה סבתא יהודיה, ובאמצע הלילה היא הגיעה אליו בחלום, והתרתה בו שלא יעזר לפגוע באותו יהודי. החלום נשנה שלש פעמים, ובכל פעם הוסיפה סבתא אזהרות חמורות, כי אם תיפול שערה אחת מראשו, רע ומר יהיה גורלו. המפקד קם מבוהל, והעיר את שכנו היהודי, וספר לו את החלום הנורא שחלם זה עתה, והורה לו ללכת לאבא, ולומר לו כי בפעם הזאת הוא מוחל על עלבונו, אך מכאן ואילך שלא יפר את פיו ויעבוד בנאמנות. את אגנת הרוחה שהיתה בבית אי-אפשר היה לתאר, הרגשנו כי

בס"ד "מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא" (שמות טו' יא')

פְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: בְּשִׁלַח (שְׁבַת שִׁירָה) bnei-zion.com כְּנִיסַת הַשְּׁבַת: 16:36

עֲרַב שַׁבַּת י' שֶׁבֶט תשע"ח (26.1.18) ר"ת: 18:11 יְצִיאַת הַשְּׁבַת: 17:47 moshe45@bezeqint.net

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחַץ מַתָּנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאוֹ מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

את הפתוב, "וּחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם", מִפְּרֵשׁ רש"י על-פי הפשט: "אין חמושים, אלא מזוינים" (=מזוינים בכלי נשק). ואולם, מוסיף רש"י פירוש נוסף לפי הדרש: "חמושים" – מחומשים. אחד מחמישה (=20%) יצאו (ישראל) ממצרים, וארבעה חלקים (80% מישראל) מתו בשלשת ימי (ה)אפלה.

וצריכים אנו להבין ענין מדהים וקשה זה: מדוע מתו ארבעה חלקים (80%) מעם ישראל בשלשת ימי האפלה, ולא יצאו עם משה רבנו ביציאת מצרים? ועוד יש לנו לשאול, האם יש תיקון לאותם ארבעה חלקים שמתו ונשארו במצרים, ומה יעלה בגורלם בגאולה הקרובה, כשיבוא משיח צדקנו?

נקדים לבאר את הפתוב ביציאת מצרים (שמות יב, לט'): "...כי גרשו (בני ישראל) ממצרים, ולא יכלו להתמהמה...". ותמהו המפרשים על-כך: וכי מדוע לא יכלו בני ישראל להתמהמה במצרים? וכי מי האיץ בעדם לצאת בחיפזון?

ובארו המפרשים, בשם האריז"ל (סידור האריז"ל "מצה זו שאנו אוכלים"), שבגלות מצרים, הצליחו המצרים להשקיץ את ישראל ב-מ"ט (=49) שיערי טומאה. ואמרו חז"ל, שאם היו ישראל מתמהמהים ונשארים במצרים עוד רגע אחד, היו שוקעים גם בשער החמישים של הטומאה, ואז לא היו יכולים לצאת משם לעולם, ולכן לא יכלו להתמהמה. ולכאורה מפליא הדבר: אם בני ישראל היו נכנסים, חס וחלילה, לשער החמישים של הטומאה, מדוע אי-אפשר היה להוציאם? וכי יד ה' תקצר להוציאם, חלילה?

אלא, אומר החיד"א, על-פי הפתוב בקהלת (ו, יד'): "גם את זה לעומת זה עשה האלקים" – כלומר, כנגד חמישים שיערי קדושה יש חמישים שיערי טומאה. וכדי להוציא אדם ששקע בשער החמישים של הטומאה, צריכים אנו אדם שהשיג את שער החמישים של הקדושה. והנה, שנינו בגמרא (ר"ה כא'): "חמישים שיערי בינה (=קדושה) נבראו בעולם, וכלן נתנו למשה, חסר אחד (=49), שנאמר (תהלים ח, ו): 'ותחסרהו מעט מאלהים'". ומכיון שמושה רבנו היה השליח כדי להוציא את ישראל ממצרים, לא יכול היה להוציאם, אלא רק משער ה-מט' (=49) של הטומאה, כיון שכאמור הוא לא זכה לשער החמישים של הקדושה. על-כן לא יכלו ישראל להתמהמה במצרים, כדי שלא יפלו בשער ה-נ' (=50) של הטומאה, שאז לא יהיה מי שיוציאם משם.

לפי האמור לעיל, אומר ה"בני יששכר" (אדר מאמר ב' דרוש ז'), זוהי הסיבה לכך שארבעה חלקים מבני ישראל (=80 אחוזים) לא יצאו ממצרים, ומתו שם בשלשת ימי האפילה – שכן, שקעו הם כבר בשער החמישים של הטומאה. ואולם, מוסיף ה"בני יששכר", בגאולה הקרובה במהרה בימינו, הקב"ה בעצמו יברר (=טהר) ויקים לתתיה את אותם ארבעת החלקים מבני ישראל (=80 אחוזים) ששקעו בשער ה-נ' (=50) ומתו במצרים, ויביאם לארץ ישראל.

וזהו שאומר הנביא ישעיה (כו, יג'): "ויבאו האבדים בארץ אשור והנדיחים בארץ מצרים".
"אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה', ויאמרו לאמר אשירה לה'"

על שירת הים מבואר בספרים הקדושים, שצריכים לומר את השירה כל יום בכונה גדולה. וצריך לכוון, כאילו אנו עומדים ממש בשעת קריעת ים סוף, וניצולים מן המצרים הסובבים אותנו. ופפי שמבואר בשל"ה הקדוש (מסכת יומא, דרך חיים אות מו', בשם "ספר החרדים"): "כיון בשירת הים שאומרים בכל יום, לאומרה בקול ובשמחה רבה, כאילו אותה שעה יצא ממצרים. שהרי אמרו במדרש, ויסע משה את ישראל מים סוף, שהסיעם מעונותיהם – שנמחלו על-ידי השירה שאמרו. שכל מי שנעשה לו גס ואומר שירה, מוחלין לו על כל עונותיו. והנה, אחר שצינו ה' לומר שירה זו בכל יום, כדכתיב: 'ויאמרו לאמר'. וכדכתיב רשב"י, שרוצה לומר, שנאמר אותה (=את

השירה) בכל יום בשמחה רבה כשעה ראשונה (=כמו בפעם הראשונה) שאמרנו אותה, (שאז) ודאי פח סגולתה (של השירה) כל יום, כשעה ראשונה למהדרין" (=כפי שאמרו ישראל על הים).

וכן כתב החיד"א בספרו "עבודת הקדש" (צפון שמיר סימן ב, אות כד): "הפליגו בזהר הקדוש באמירת שירת הים... ועל-כן צריך לאומרה בשמחה רבה ובנעימה, ויציר בדעתו כאילו עומד ביבשה בתוך הים, והמצרים נטבעים והוא ניצול, והיא סגולה לכפרת **עונותיו**, כידוע".

וראי להוסיף מה שמצינו בזהר הקדוש ("בשלח" נד, מתורגם): "שנינו, כל אדם שאומר שירה זו בכל יום, ומכון בה, זוכה לאומרה לעתיד לבוא, שהרי יש בה (=בשירה) עולם הזה, ויש בה עולם הבא... (הנה כתוב): 'ויאמרו לאמר', (שזה) לדורי דורות, משום שלא תשכח מהם לעולמים, שכל מי שזוכה לשירה זו בעולם הזה, זוכה לה לעולם הבא. וזוכה לשבח בה בימי מלך המשיח, בשמחתה של כנסת ישראל עם הקב"ה, כי כתוב: 'ויאמרו לאמר **אשירה** לה'. 'לאמר' - באותו זמן (שיצאו ממצרים), 'לאמר' - בארץ הקדש, בזמן ששורים ישראל בארץ, 'לאמר' - בגלות, (ו) 'לאמר' - בגאולתם של ישראל, 'לאמר' - לעולם הבא".

נמצאנו למדים מזה, שבאמירת השירה יש קו אחד משותף, המקשר בין העבר עם ההווה ועם העתיד לבוא. שכן, העבר היה כאשר משה ובני ישראל אמרו את השירה על הים, בשעה שנקרע להם ים סוף לגזרים. ואילו ההווה הוא השירה שאנו ממשיכים ואומרים בכל יום ויום בתפילה. ואילו העתיד הוא כאשר נזכה לומר את השירה הזאת בבוא משיח צדקנו, במהרה בימינו, אמן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "הים ראה וינס" (תהילים קיד' ג)

ידוע מה שאמרו חז"ל, שכלל ישראל שקעו במצרים ב-מט' **שערי טומאה**. אולם, בכל זאת זכו להיגאל ממצרים, בזכות שלא שינו את שמם, לשונם ומלבושם, ובעיקר מחמת שהיו גדורים **בעריות**. וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, מהיכן שאבו ישראל את הכח שלא לשנות את שמם, לשונם ומלבושם, ולהיות גדורים בעריות?

על שאלה זו עונים חז"ל, שעל-ידי שירד יוסף הצדיק למצרים, ועמד בנסיון הקשה שהיה לו עם אשת פוטיפר, הנה, על-ידי כך סלל את הדרך לכל ישראל, שיוכלו לעמוד **בקדושתם**, בהיותם בגלות מצרים. וזאת, כמבואר במדרש (ויקרא רבה לב, ה'): "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה (=זנות, זימה) (ולא רק בנסיון של אשת פוטיפר), ונגדרו ישראל בזכותו. אמר ר' תיא בר אבא: כדאי (=טוב) היה גדור ערוה עצמו, שנגאלו ישראל על-ידו" (=בזכות יוסף נגאלו ישראל).

הנה, מבואר מכאן, **שקדושתו** של יוסף הצדיק, שהתקדש כל-כך בארץ מצרים, ארץ שהיתה מלאה **בזימה ובתועבה**, היא שהשפיעה על כל ישראל שירדו למצרים, שלא יפשו **בעריות**, ובזכות דבר זה נגאלו ישראל ממצרים.

וצריכים אנו ביאור על-כך. שכן, אמת הדבר שכשהיה יוסף הצדיק בחיים, יכול היה להשפיע מקדושתו על כל ישראל, כדי שיוכלו גם הם לעמוד בקדושתם. אבל איך הועילה צדקתו וקדושתו של יוסף לכל ישראל, לאחר שכבר נפטר (יוסף), ועבר מן העולם?

אומר על-כך ה"אהבת שלום": הנה, על הכתוב (בראשית כח, י'), "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", פרש רש"י: "לא היה צריך לכתוב, אלא וילך יעקב חרנה. (אם כן), ולמה הזכיר ויצאתו ('ויצא יעקב')? אלא, מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה **רשם**". כלומר, אומר ה"אהבת שלום", רש"י מלמד אותנו, שאפילו שהצדיק יוצא מן המקום, למרות זאת נשאר **רשם** מהקדושה שלו באותו מקום. וזהו שאומר רש"י: "מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה **רשם**" (באותו מקום שעזב).

ולכן, אומר ה"אהבת שלום", כך גם יוסף הצדיק, שקדש עצמו במצרים בקדושה כל-כך גדולה, ועמד בנסיון הקשה שהיה לו עם אשת אדוניו, הנה לאחר שנפטר מן העולם, נשאר **רשם** הקדושה של יוסף הצדיק במצרים, ועל-ידי **רשם זה נתקדשו** ישראל במצרים, והיו גדורים **בעריות**.

(ויש לומר, שאת הכח שלא לשנות את שמם, לשונם ומלבושם שאבו ישראל מייעקב אבינו, שעליו נאמר (בראשית לג, יח): "ויבא יעקב **שלם**, עיר שקם". "**שלם**" - ראשי-תיבות: **שם** לשון מלבוש. לומר לנו, שמה שזכה יעקב אבינו לחזור בשלמות מבית לבן, בלא חטא, הוא מחמת שגזר שלא לשנות את אשר נהג בביתו - לא בשם, לא בלשון, ולא בלבוש).

ומעתה יאיר לנו גם הכתוב במדרש (תהילים קיד'): "הים ראה וינס". (מה ראה)? - ראה ארונו של יוסף יורד לים. אמר הקב"ה: ינוס (הים) מפני הנס (=מפני יוסף, שנס וברח מאשת אדוניו), שנאמר (בראשית לט, יב) 'ותתפשהו בבגדו... וינס ויצא החוצה' - אף הים יהיה נס מפניו...".

והביאור הוא, שבתחילה לא רצה הים להיקרע לפני ישראל. שכן, באיזו זכות יקרע הים לישראל. אולם, כאשר ראה הים את קדושת ארונו של יוסף, את **הרשם** של קדושתו, שאפילו לאחר פטירתו נשאר רשם

"ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים הם...ויצעק אל ה' ויורהו ה' עין וישלף אל המים וימתקו המים"

כתוב במדרש, שבעת שבאו ישראל למרה, "ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים הם", למד הקב"ה את משה איך להתפלל לפניו, כדי להפוך את המר למתוק. וכפי שכתוב במדרש (שמו"ר מג', ג'): "אמר ר' ברכיה...כיון שבאו ישראל למרה, מה פתיב שם? ויבאו מרתה! התחיל משה מהרהר בלבו, ואמר: המים (המרים) הללו, למה נבראו? מה... (הנאה) יש לעולם בהן? מוטב היה אילו לא נבראו! ידע הקב"ה מה היה (משה) מחשב בלבו. אמר לו הקב"ה (למשה): לא תאמר כן...הן (=וכי) יש דבר בעולם שלא נברא לצורך? אלא אני מלמדך היאך תהא אומר – אמר כן: 'עשה את המר מתוק'."

ולכאורה יפלא הדבר מאד! והרי כל האותות שעשה משה עד עתה במצרים, היו כלן על-ידי תפילה. אם כן, מה נשתנה כאן, שהקב"ה היה צריך ללמדו לשונות של תפילה?

בספר "לקט אמרים" להגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, מובא, שכאשר לא יכלו ישראל לשתת מן המים המרים, עמדו לפני משה שתי דרכים: אחת להתפלל שה' יתברך יגלה להם מים מתוקים אחרים. ודרך שניה להתפלל שהמים המרים יהפכו למתוקים.

ולמדו ה' יתברך, כי הדרך הנכונה היא להמליכו על המים המרים. דהינו, לגלות פי כוחו של הקב"ה הוא להפוך את המר למתוק. וזוהי הדרך הנכונה שצריך להתפלל אל ה', שמתוך הצרה עצמה ימציא לנו פדות ורוחה, כמו שכתוב (ירמיה ל', ז): "ועת צרה היא ליעקב, וממנה (=על-ידי הצרה) יושע."

וצריך האדם לדעת, שאין הקב"ה מביא סתם צרה על האדם, אלא כל הכונה היא שיקבל האדם את מלכותו יתברך, וידע שעל-ידי כח תפילתו לה', יש לאל ידו "להמתיק את המר", ולהפוך את הצרות לחסדים ולרחמים גדולים. וזהו שאומרת הגמרא: "ארבעה אבות נזיקין (הן): השור, והבור, והמבעה, וההבער". מאי 'מבעה'? רב אמר: 'מבעה' – זה אדם... דכתיב (ישעיה כא, יב): "אמר שומר אתא בקר וגם לילה, אם תבעיון בעיו". ופרש רש"י: "אם תבעיון בעיו" – אם תבקשו בקשותכם". דהינו מהותו של האדם היא לבקש/להתפלל, כפי שאמר דוד המלך "ואני תפלה". ובאמת, כאשר נבדוק מה המהות/התכן/המילוי של "אדם", נמצא שהוא תפילה. הא כיצד? הנה, אותיות המילוי של "אדם" – אֵלֶף דָּלֶת מֵם – הם "מתפלל". (מסומנות באפור).

ואם "אדם" הוא "מבעה", כלשון הגמרא, הבה ונסתפל מהן אותיות המילוי של "מבעה" – מֵם בֵּית עֵין הֵה – נמצא שהן אותיות "מיתנה" (=515) – בדיוק הגמטריה של "תפלה" (=515). לומר לך: מהות האדם הוא, להתפלל תפילות לפני ה' יתברך.

"ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא כזרע גד לבן"

על הכתוב, "והוא כזרע גד לבן", שואל "כסא הרחמים", מהי פונת הכתוב שהמן "כזרע גד לבן"? וכי מהו גד? אלא, עונה "כסא הרחמים", "גד" הוא מפני שמגיד לאדם את כל סרחונו (חטאיו ועונותיו).

ומוסיף "כסא הרחמים", כאשר היו ישראל במדבר, ואשה היתה מתקוטטת ומורדת בבעלה והולכת לבית אביה. היו הולכים אותו זוג שהתקוטט אצל משה רבנו לדין. והאשה היתה אומרת למשה: לא אנכי חטאתי, אלא בעלי הוא זה שחטא ופשע. ואילו בעלה היה טוען כנגדה, שלא הוא חטא, אלא אשתו היא זו חטאה. על-כך היה אומר להם משה: לכו, וחזרו אלי בבקר, כפי שנאמר (במדבר טו, ה'): "בקר וידע ה' את אשר לו".

והנה, כאשר היה מגיע הבקר, היה משה שולח שליח למדוד את המן שינרד להם. אם חלק המן של האשה ירד בבית בעלה, היה אומר משה לאשה, שהיא חטאה ואשמה. ואם חלק המן של האשה היה יורד בבית אביה (שלשם הלכה האשה לאחר שהתקוטטה עם בעלה), היה אומר משה לבעלה: אתה סרחת. ועל-ידי כך היה עושה שלום ביניהם, וזהו שכתוב: "כזרע גד לבן" – שמגיד לאדם מה שיחו.

"ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם"

המגיד הירושלמי הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל ספר, שאמו, עליה השלום, היתה אשה צדקנית, אבל גם עניה מרודה. והנה, למרות אלמנותה פרנסה היא את ביתה וילדיה בכבוד ממכירת לחמים בפתחי הבתים. "פעם אחת, לעת זקנותה" – מספר המגיד רבי שלום שבדרון – "באתי אליה ומצאתי אותה שוכבת במטה ובוכה. לשאלתי על סיבת בכיה, השיבה לי אמי: 'בני! עם מה אני אבוא לעולם הבא?! עם מה אבוא?!'

השבת לה: 'אמא, הלא את מכרת לחם, ועלית מידי יום מאות מדרגות, סחבת את הלחמים עד פתחי הבתים. כך עשית שנים רבות, והכל בשביל מה? כדי שיהיה לך במה להאכיל את ילדיך, וכדי שיוכלו ללמוד תורה!

לכן, דעי לך, שכל הלחמים הללו שמכרת, וכל המדרגות שעלית עליהן (כדי להגיע אל פתחי הבתים), הנה, את כל אלו יעמידו על כף המאזנים של בית דין של מעלה, ואלה יכריעו את הכף לזכותך! אמי מאד התרגשה למשמע תדברים, ואמרה לי 'החייטני בני, החייטני בני!'. שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כניסת השבת: 16:36

bnei-zion.com

פרשת השבוע: בשלח (שבת שירה)

ר"ת: 18:11 יציאת השבת: 17:47

moshe45@bezeqint.net

ערב שבת י' שבט תשע"ח (26.1.18)

הפטרה: "ותשר דבורה" בפרך ה' חילו ופעל ידיו תרצה מחץ מתנים קמיו ומשנאויו מן יקומו" (העיר חיפה)

"בני ציון"

"ואמת ה' לעולם, הללויה"

על מצות ענג שבת כתוב בגמרא (שבת קיח): "כל המענג את השבת, נותנין לו משאלות לבו". ושאלת שם הגמרא: "(ו) במה מענגו? רב יהודה... משמיה דרב אמר: בתבשיל תרדין ודגים גדולים וראשי שומין... אמר רב פפא: כסא דהרסנא (=דגים קטנים רש"י).

וצריכים אנו להבין ענין זה. שפן, מדוע כל-כך חשוב לענג את השבת דוקא בדגים? ואפילו מי שאין ידו משגת, בכל זאת צריך להכין דגים קטנים לכבוד שבת?

ויש לומר, שבקריעת ים סוף היה לדגים חלק נכבד בחיזוק האמונה של בני ישראל בה' יתברך. וזאת, כפי שמצינו בגמרא (פסחים קיח): "רבי נתן אומר: (כתוב בתהילים (קיו, ב') 'ואמת ה' לעולם' - (והמשפט הזה), דגים שבים אמרוהו. כדרב הונא, דאמר רב הונא: ישראל שבאותו הדור, מקטני אמנה היו. וכדרש רבה בר מרי: מאי דכתיב (תהילים קו) 'וימרו על ים בים סוף, ויושיעם למען שמו' - מלמד שהמרו ישראל באותה שעה ואמרו: כשם שאנו עולים מצד אחד (של הים), כך מצריים (שרדפו אחרינו) עולים מצד אחר (של הים). אמר לו הקדוש ברוך הוא לשר של (ה)ים: פלט אותם (=את המצרים שטבעו) ליבשה! (כדי שיראו ישראל את המצרים מתים).

אמר לפניו (השר של הים): רבוננו של עולם, כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה, וחוזר ונוטל אותה ממנו? (=כלומר, אחרי שפבר נתת את גופות המצריים לדגים שבים, כדי שיאכלו אותם ויהיו גיוונים מהם, כיצד תיטול אותם מידם?) אמר ליה (=אמר לו הקב"ה, לשר הים): אני נותן לך אחד ומחצה שבהם (=אשלם לך בעתיד שכר של אחד ומחצה (=150%) יותר מסכום המצרים שטבעו בים). אמר לפניו (=שר הים): רבוננו של עולם, כלום יש עבד שתובע את רבו לדין? (=איך אוכל לתבוע, שבאמת תשלם לי בעתיד מה שהבטחת?) אמר לו (הקב"ה): נחל קישון יהיה ערב. מיד, פלטם (הים, את גופות המצרים), והשליכם ליבשה, ובאו ישראל וראו אותם (=את המצרים שטבעו), והינו דכתיב (שמות יד): 'וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים'.

ומאי 'אחד ומחצה שבהם'? (=כיצד שלם הקב"ה לשר הים מה שהבטיח אחד ומחצה (=150%)? דאילו בפרעה כתיב, (שם) 'יש מאות רכב בחור', ואלו בסיסרא כתיב (שופטים ד') 'תשע מאות רכב ברזל' (תשע מאות הם בדיוק אחד ומחצה (=150%) של שש מאות). וכי אתא (=כאשר בא סיסרא להילחם עם ישראל), אתא עליהו בדקרי דפרזלא (=בא עליהם עם דוקרני ברזל, שזה מעין רומח). הוציא הקדוש ברוך הוא עליהם כוכבים ממסילותם, דכתיב (שם ה'): 'מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם...'. כיון דנחיתו כוכבים עליהו (=כיון שירדו פוכבי השמים עליהם), אקדירו הנך דקרי דפרזלא (=נתלהטו אותם רומחים). נחיתו לאקורי נפשיהו בנחל קישון (=ירדו חילי סיסרא להתקרר ולרחוץ עצמם בנחל קישון). אמר ליה הקדוש ברוך הוא לנחל קישון: לך והשלם ערבונך לים. מיד גרפם נחל קישון והשליכם לים, שנאמר (שם): 'נחל קישון גרפם, נחל קדומים'. מאי 'נחל קדומים'? נחל שנעשה ערב מקדם. באותה שעה פתחו דגים של ים ואמרו, 'ואמת ה' לעולם, הללויה'."

כלומר, כאשר ראו הדגים, שהקב"ה קים את הבטחתו, ושלם להם, כפי שהבטיח "אחד ומחצה (=150%), ובמקום 'יש מאות רכב בחור' של פרעה, נתן להם 'תשע מאות רכב ברזל' של סיסרא, פתחו ואמרו 'ואמת ה' לעולם' - דהינו, שהקב"ה מאמת את דברו, ומקים כל מה שהבטיח.

נמצאנו למדים מפל זה, שלדגים שבים היה חלק נכבד בחיזוק האמונה של ישראל בקריעת ים סוף. שהרי, הם הסכימו לותר על מזונם (=הגופות של המצרים), כדי שלא יאמרו ישראל: "כשם שאנו עולים מצד אחד (של הים), כך מצריים (שרדפו אחרינו) עולים מצד אחר (של הים)".

והנה, כלל גדול בידינו, ש"מצוה גוררת מצוה". על-כן, מאחר והדגים זכו בחיזוק האמונה של ישראל בקריעת

הַיָּם שֶׁהִקְבִּ"ה מְקַיֵּם אֶת הַבְּטָחָתוֹ, הַנֶּה, "מִצְוָה גּוֹרֶרֶת מִצְוָה", וְזֶה הַדְּגִים גַּם לְרֵאוֹת בְּעֵינֵיהֶם בְּנַחַל קִישׁוֹן אֵיךְ הִקְבִּ"ה קִיָּם לָהֶם אֶת הַבְּטָחָתוֹ לְשֵׁלֶם לָהֶם "אֶחָד וּמְחָצָה" (=150%), וְעַל-כֵּן מִיָּד פָּתְחוּ וְאָמְרוּ "וְאַמֶּת ה' לְעוֹלָם". בְּעֵינֵי זֶה כָּתַב ה' טוֹר" (או"ח סימן רמב): "צָרִיךְ כָּל אָדָם לְצַמְצֵם בְּשָׂאֵר הַיָּמִים (=יָמֵי הַחֹל) כְּדֵי לְכַבֵּד אֶת הַשֶּׁבֶת, וְאֵל יֹאמֶר הַיָּאֵךְ אַחֲסֵר פְּרַנְסָתִי? כִּי אֲדַרְבֶּה, אִם יוֹסִיף יוֹסִיפוּ לוֹ... (כְּמוֹ שֶׁלְמַדְנוּ בְּמַסְכַּת בֵּיצָה טז) 'כָּל פְּרַנְסָתוֹ שֶׁל אָדָם קְצוּבָה לוֹ מִרֵּאשׁ הַשָּׁנָה לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, חוּץ מִהוֹצָאת שֶׁבֶת וַיָּמִים טוֹבִים וְהוֹצָאת בְּנֵיו לְתַלְמוּד תּוֹרָה, אִם מוֹסִיף – יוֹסִיפוּ לוֹ. (וְעַל הוֹצָאת שֶׁבֶת וַיּוֹם טוֹב) אֹמֵר הַקְּב"ה: בְּנִי, לוֹ עָלִי וְאֲנִי פּוֹרֵעַ, וְכִיּוֹן שָׁפֵן הוּא, אֵל יִדְאָג (הָאָדָם) כִּי נֶאֱמַן הוּא בְּעַל חוּבוֹ (=הַקְּב"ה) לְפָרוֹעַ לוֹ חוּבוֹ (=אֶת כָּל הוֹצָאוֹת הַשֶּׁבֶת)".

בַּסֵּפֶר "דְּבַשׁ לְפִי" לַהֲגַה"ק הַחִיד"א (מְעַרְכַּת פ"א, אוֹת כ') הוּא מְבִיא רֵמֵז נֶאֱחָה עַל-כֵּךְ בְּכַתוּב בְּאִיּוֹב (לד' יא): "כִּי פּוֹעֵל אָדָם יִשְׁלֵם לוֹ". שָׁפֵן, "פּוֹעֵל" – רֵאשִׁי תִיבוֹת לָוֹ עָלִי וְאֲנִי פּוֹרֵעַ (מִהַסוּף לְהַתְחַלָּה).

וְזֶהוּ הָעֵינֵן שְׂאֵנו אֹכְלִים בְּשֶׁבֶת בְּשֵׁלֶשׁ הַסְּעוּדוֹת דְּגִים. שָׁפֵן, בְּאִכִּילַת הַדְּגִים אָנוּ מְחַזְקִים אֶת אֲמוּנָתְנוּ בַּה' יִתְבָּרַךְ, שִׁיקָיִם אֶת הַבְּטָחָתוֹ לְשֵׁלֶם לָנוּ אֶת כָּל הַהוֹצָאוֹת שֶׁהוֹצָאנוּ מִכֶּסֶפְנוּ לְכַבּוֹד שֶׁבֶת קֹדֶשׁ.

(עַל-פִּי הָאָמּוֹר, יֹאִיר לָנוּ לְהַבִּין אֶת מְנַהֵג הַצְּדִיקִים לְאֹכֹל אֶת עֵינֵי הַדְּגִים. שָׁפֵן, כְּאֲשֶׁר אָנוּ אֹכְלִים אֶת עֵינֵי הַדְּגִים, אֲשֶׁר זָכוּ לְרֵאוֹת בְּפוֹעֵל מִמֶּשׁ, שֶׁהִקְבִּ"ה מְקַיֵּם אֶת הַבְּטָחָתוֹ, לְשֵׁלֶם אֶת אֲשֶׁר לוֹ מִהֶם בְּקָרִיעַת יָם סוּף – הַנֶּה, בְּכֵךְ אָנוּ מְחַזְקִים אֶת אֲמוּנָתְנוּ בַּבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, שְׁגַם עֵינֵינוּ יִרְאוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ יִשְׁלֵם לָנוּ שְׁפַע בְּרָכָה בְּזִכּוֹת מִצְוֹת עֲנֵג שֶׁבֶת). (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"אֵז יִשִּׁיר מֹשֶׁה"

הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ אֹמֵר: כָּל הָאֹמֵר אֶת "שִׁירַת הַיָּם" בְּכָל יוֹם, וּמְכוּן בַּה' – יִזְכֶּה לְאוֹמְרָה לְעֵתִיד לְבוֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וְזֹאת, מִשׁוּם שֶׁהַשִּׁירָה כּוֹלֶלֶת בְּתוֹכָהּ אֶת הָעֶבֶר וְהָעֵתִיד כְּאֶחָד, וְהִיא יְסוּד הָאֲמוּנָה, וְקִשׁוּרָה הִיא לְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת שְׂאוֹמְרִים הָעֵלְיוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים.

וְכֵן כְּתוּב בַּסֵּדוֹר רַבְּנוּ הָאֵר"י זצ"ל, שֶׁצָּרִיךְ לוֹמֵר אֶת "שִׁירַת הַיָּם" בְּכוּנָה גְּדוּלָה, וְהִיא שְׁלֵמוֹת הַנֶּפֶשׁ, וּמְכַפֶּרֶת עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם, וְזוֹכֶה לְאוֹמְרָה בְּעוֹלָם הַבָּא.

וְלָכֵן עַל הָאָדָם לוֹמֵר אֶת הַשִּׁירָה בְּטַעֲמִים וּבְנִיגוֹן, מְלֵחַ בְּמֵלֶחָה וּבְנוֹעָם, כְּאִילוֹ הוּא עוֹבֵר עֵתָה בְּתוֹךְ הַיָּם, וְהַקְּב"ה מִצִּילוֹ, וְצָרִיךְ לְאוֹמְרָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה. וְכָל הָאוֹמְרָה כֵּךְ – נִמְחָלִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

אִם כֵּן, רוֹאִים אָנוּ שִׁישׁ לְפָנֵינוּ סְגוּלָה בְּדוּקָה לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְכָל מֶה שְׂדוֹרְשִׁים מֵאֲתָנוּ הוּא לְהַתְאֲמֵץ לְצִאֲתָא מִן הַשְּׂגָרָה, וְלְהַרְגִישׁ מִמֶּשׁ (=בְּפוֹעֵל) בְּעַת אֲמִירַת הַשִּׁירָה אֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם וְקָרִיעַת יָם סוּף.

"וַיְהִי בְשִׁלַּח פְּרַעַה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֲרָץ פְּלִשְׁתִּים"

פַּעַם אַחַת הִגִּישׁוּ הַגּוֹיִים, שְׂבַעֲרִי זִיטָאמִיר, קוֹבֵלְנָא לְבֵית הַמִּשְׁפָּט שְׂבַעֲרִי הַבִּירָה פְּטָרְסְבוֹרְג, שֶׁהִיוֹת וְהִיהוּדִים מְתַרְבִּים מְאֹד, עַל-יָדֵי כֵךְ יִשְׁנָה מִצְוֹקַת דִּיּוֹר וְדוּחֵק בְּעִיר. לָכֵן הֵם מְבַקְשִׁים לְתַת צוֹ לְגַרְשׁ אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִעִירָם... כְּשֶׁשְׂמַעוּ הַיְּהוּדִים אֶת הַצֵּעַת הַגְּזִירָה הַקָּשָׁה, נִסּוּ כָּל מִינֵי פְּעוּלוֹת שֶׁתְּדַלְּנוֹת וְנִסְיוֹנוֹת כְּדֵי לְבַטֵּל אֶת הַגְּזִירָה, אֲךָ דָּבַר זֶה לֹא עָלָה בְּיָדָם. עַל-כֵּן עָמְדוּ יְהוּדֵי פְּטָרְסְבוֹרְג, וְשָׂגְרוּ מִשְׁלַחַת מִחֲשׁוּבֵי הָעִיר, שִׁיסְעוּ לְחַלּוֹת אֶת פְּנֵי הַרְה"ק רַבִּי אֶהֱרָן מְצ'רְנוֹבִיל זִיע"א, כְּדֵי שִׁיעֲתִיר הוּא בְּתַפִּילוֹת לְפָנָיו בּוֹרָא עוֹלָם, לְבַטֵּל אֶת הַגְּזִירָה.

אוֹלָם, הַשְּׁלוּחִים הִגִּיעוּ לְצ'רְנוֹבִיל מִמֶּשׁ לְפָנֵי שֶׁבֶת, וְלֹא הִיָּתָה שְׁהוֹת בְּיָדָם לְיִטוּל בְּרַכַּת שְׁלוֹם, וְלְהַשִּׁיחַ אֶת צָרְתָם בְּקֹדֶשׁ פְּנִימָה. וְהַנֶּה, בְּלִיל שֶׁבֶת קֹדֶשׁ, בְּעַת עֲרִיכַת הַשְּׁלַחַן, אָמַר הַרְבֵּי בְּדַבְרֵי תּוֹרָתוֹ: הַנֶּה, כְּתוּב בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ "וַיְהִי בְשִׁלַּח פְּרַעַה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֲרָץ פְּלִשְׁתִּים".

וְעַל-כֵּךְ אָמְרוּ חו"ל בְּמַסְכַּת מְגִלָּה (י', עב): "כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר (בו) 'וַיְהִי, אֵינּוּ, אֶלָּא לְשׁוֹן צַעַר'. וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׂכָאן, בְּשֶׁבֶתְנוּ בְּגָלוּת, יֵשׁ לָנוּ צַעַר גְּדוֹל כְּאֲשֶׁר מְתַקֵּים "וַיְהִי בְשִׁלַּח פְּרַעַה אֶת הָעָם". דְּהֵינּוּ, כְּשֶׁהַגּוֹיִם רוֹצִים לְשַׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְּקוֹם מוֹשְׁבָם!

אוֹלָם, צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁ"וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים" – אֶפִּילוֹ מִיָּד הַדִּין (הַרְמוּזָה בְּשֵׁם "אֱלֹהִים") אֵינָה נוֹחָה מְדַבֵּר שְׂפוּחָה. עַל-כֵּן אֲנִי דוֹרֵשׁ אֶת הַמֶּשֶׁךְ הַכְּתוּב "דֶּרֶךְ אֲרָץ, פְּלִשְׁתִּים" – יִלְכוּ נֹא הַפְּלִשְׁתִּים לְדֶרֶךְ אֲרָץ אַחֲרַת, וְלֹא הַיְּהוּדִים! כְּשֶׁנִּכְנְסוּ אֵלָיו יְהוּדֵי פְּטָרְסְבוֹרְג בְּמוֹצָאֵי שֶׁבֶת, וְסָחוּ לוֹ בְּצַרַת אֲנָשֵׁי עִירָם, אָמַר לָהֶם הַרְבֵּי: "וְהִלָּא כְּבָר עָנִיתִי לָכֶם תְּשׁוּבָה...". וְאָכֵן, לְאַחַר הַשֶּׁבֶת הַגִּיעָה הַיְּדִיעָה, כִּי הַשׁוֹפְטִים הַחֲלִיטוּ, שְׂאֵם אֵין מְקוֹם לְגוֹיִים לְגוֹר, צָרִיכָה הַמְּשָׁלָה לְתַת לָהֶם לְגוֹר בְּמְקוֹם מְרוּחַ יוֹתֵר בְּעִיר אַחֲרַת, וְאֵין לְגַרְשׁ אֶת הַיְּהוּדִים מִהָעִיר בְּעֶבֶר זֶה...

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

16:36 כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: בְּשֵׁלַח (שַׁבַּת שִׁירָה)

17:47 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: ר"ת: 18:11

moshe45@bezeqint.net

עֲרַב שַׁבַּת י' שֶׁבַט תשע"ח (26.1.18)

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחַץ מַתְנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאָיו מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ויסע משה... ויילכו שלשת ימים... ולא מצאו ימים... ולא יכלו לשתת מים ממרה פי מרים הם"

חֲכָמֵינוֹ אוֹמְרִים, כִּי כָּלֵל יְדוּעַ הוּא, שְׂאִין שׁוּם דָּבָר בְּעוֹלָם שֶׁהוּא מְקַרָּה, אֲלֵא הַכֹּל הוּא בְּהַשְׁגַּחַת הַמִּשְׁגִּיחַ, הוּא הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, הַמְּסוּבָב כָּל הַסִּיבוֹת. אִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, מִדּוּעַ סָבַב הַקֶּב"ה כֵּן, שֶׁלֹּא מִצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַיִם? וְכִשְׁכֹּבֵר מִצְאוּ מַיִם לְשִׁתוֹת, לֹא יִכְלוּ לְשִׁתוֹת, "כִּי מָרִים הֵם?"

אֲלֵא, אָמְרוּ חוֹז"ל בְּגִמְרָא: "וַיִּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָּר וְלֹא מִצְאוּ מַיִם...". – אִין מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, שְׁנֵאֲמַר (יְשִׁיעָה נָה, א'): 'הוּי כָּל צְמָא לְכוּ לְמַיִם'. וְכִיּוֹן שֶׁהִלְכוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא תוֹרָה, מִיָּד גִּלְאוּ (=נִכְשְׁלוּ)... (וְעַל-כֵּן) עָמְדוּ נְבִיאִים שְׂפָהֶם, וַתִּקְנוּ לָהֶם שִׁיְהִיו קוֹרִין (=בְּתוֹרָה) (בַּיָּמִים שַׁבַּת, שְׁנֵי וַחֲמִישִׁי)... שֶׁלֹּא יִלְינוּ ג' יָמִים בְּלֹא תוֹרָה". נִמְצְאוּ לְמַדִּים מְדַבְּרֵי חוֹז"ל, כִּי מָה שֶׁלֹּא מִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים, הוּא כְּעוֹנֵשׁ עַל שֶׁלֹּא עָסְקוּ בְּתוֹרָה, שְׁנִקְרָאת מַיִם, שְׁלֹשָׁה יָמִים.

וְצְרִיכִים אָנוּ בְּאוֹר, כִּיִּצַּד נִפְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְדַּרְגָּתָם, שֶׁלֹּא לְעִסוֹק בְּתוֹרָה שְׁלֹשָׁה יָמִים? נִיתֵן לְבָאֵר זֹאת עַל-פִּי מָה שֶׁפָּרַשׁ רש"י עַל הַפְּסוּק "וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל": "הַסִּיעֵם בְּעַל-כוֹרְחָם, שֶׁעֲטָרוּ מִצְרַיִם אֶת סוּסֵיהֶם בְּתַכְשִׁיטֵי זָהָב וּבְאַבְנֵי טוֹבוֹת, וְהָיוּ יִשְׂרָאֵל מוֹצִיאִין אוֹתָם בַּיָּם. וּגְדוּלָּה הִיְתָה בַּיּוֹם מִבַּיִת מִצְרַיִם... לְפִיכֵךְ הוֹצִירָךְ לְהַסִּיעֵם בְּעַל-כוֹרְחָם".

וּמַעֲתָה מוֹבֵן הַיֵּטֵב שֶׁרַשׁ הַפִּישְׁלוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל: הַיּוֹת וְרַדְפוֹ אַחֲרֵי הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֶׁפָּלַט הָיָם, אַחֲרֵי שֶׁטְּבָעוּ מִצְרַיִם בַּיָּם, הָיָה צְרִיךְ מֹשֶׁה רַבְּנוֹ לְהַסִּיעֵם בְּעַל כוֹרְחָם מִשָּׁם, וְעַל-יָדֵי זֶה נִתְרַחֲקוּ מֵהַתוֹרָה – "וַיִּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָּר וְלֹא מִצְאוּ מַיִם". וּמִכִּיּוֹן שֶׁנִּתְרַחֲקוּ מֵהַתוֹרָה, שְׁנִקְרָאת מַיִם, נִעֲנְשׂוּ מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה, בְּכֵךְ שֶׁלֹּא מִצְאוּ מַיִם. וְגַם לְאַחַר שֶׁמִּצְאוּ מַיִם, לֹא יִכְלוּ לְשִׁתוֹת, כִּי מָרִים הֵם, כִּיּוֹן שֶׁלֹּא הִרְגִישׁוּ טַעַם מִתּוֹק בְּתוֹרָה, בְּגִלְלֵי הַתְּרַחֲקוּתָם מֵהַתוֹרָה, וְהִרְדִּיפָה אַחֲרֵי הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב.

בְּעִנְיַן זֶה שֶׁל הַתוֹרָה, הַנִּמְשָׁלֵת לְמַיִם, רְאוּי לְהוֹסִיף מָה שְׂאוֹמֵר הַמְּדַרְשׁ (עֵין יַעֲקֹב, בְּרִכּוֹת ס"א): "מַעֲשֵׂה וְגִזְרָה (הַמְּלָכוֹת גִּזְרָה עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יַעֲסִקוּ בְּתוֹרָה. מָה עֲשֵׂה רַבִּי עֲקִיבָא? הֲלֹךְ וְהִקְהִיל קְהֵלוֹת בְּרַבִּים, וַיֵּשֶׁב וְדַרְשׁ (בְּתוֹרָה). מִצְאוּ פְּפוּס בֵּן יְהוּדָה. אָמַר לוֹ (פְּפוּס לְרַבִּי עֲקִיבָא): אִי אַתָּה מַתִּירָא מִפְּנֵי אִמָּה זֹו? אָמַר לִיהֵא (=רַבִּי עֲקִיבָא לְפָפוּס): (אַתָּה פְּפוּס, שְׂאוֹמְרִים עֲלֶיךָ חֲכָם אַתָּה? אִי אַתָּה אֲלֵא טַפְשׁ). אָמְשׁוּל לָךְ מִשָּׁל, לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה. לְשׁוּעַל שֶׁהָיָה מֵהַלֶּךְ עַל (שַׁפְּת) הַנְּהָר, רְאֵה דְגָיִם שֶׁהָיוּ רָצִים לְכָאן וּלְכָאן. אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי מָה אַתֶּם רָצִים? אָמְרוּ לוֹ: (אָנוּ מִפְּחָדִים) מִפְּנֵי הַרְשָׁתוֹת וְהַמְּכַמּוֹרוֹת הַבָּאוֹת עָלֵינוּ. אָמַר לָהֶם: רְצוֹנְכֶם שֶׁתַּעֲלוּ לִיבְשָׁה, וְנִדְוֹר אֲנִי וְאַתֶּם, כְּדָרְךָ שֶׁדָּרוּ אֲבוֹתֵי וְאַבוֹתֵיכֶם? אָמְרוּ לוֹ: אַתָּה הוּא, שְׂאוֹמְרִים עֲלֶיךָ פְּקָח שְׂבַחֲיוֹת? (לֹא פְּקָח) אַתָּה, אֲלֵא טַפְשׁ (אַתָּה). וְמָה בְּמָקוֹם חַיּוֹתָנוּ (=בְּתוֹךְ הַמַּיִם) אָנוּ מַתִּירָאִים, בְּמָקוֹם מִיתָתָנוּ (=בִּיבְשָׁה) לֹא כָּל שְׂכָן? וְאַף אָנוּ כֵּן – (אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְפָפוּס) – בְּזִמְנָן שְׂאָנוּ עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, דְּכַתִּיב בָּהּ (דְּבָרִים ל'): 'כִּי הוּא תִּיּוֹד וְאַרְךָ יְמִיךָ', אָנוּ מַתִּירָאִים. כְּשֶׁאָנוּ פּוֹסְקִין מְדַבְּרֵי תוֹרָה, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה...".

נִמְצְאוּ לְמַדִּים, שִׁישְׂרָאֵל נִמְשָׁלוּ לְדָגִים. וְכֹל עוֹד הֵם נִמְצְאוּ בְּ"מַיִם" (=הִיא הַתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה), יֵשׁ לָהֶם חַיִּים. אוֹלָם, כְּאֲשֶׁר הֵם "פּוֹרְשֵׁין מְדַבְּרֵי תוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת – מִיָּד מֵתִים".

עַל-פִּי זֶה יוֹמַתֵק לָנוּ לְהַבִּין אֶת בְּרַכַּת יַעֲקֹב אֲבִינוֹ לְאַפְרַיִם וְלִמְנַשֶּׁה: "וַיִּדְגּוּ לָרֵב בְּקָרֵב הָאָרֶץ". וּפְרַשׁ רש"י זצ"ל: "וַיִּדְגּוּ" – כְּדָגִים, שְׂפָרִים וְרַבִּים, וְאִין עֵין הָרַע שׁוֹלְטַת בָּהֶם". וַיֵּשׁ לוֹמֵר שֶׁהַכּוֹנֵה בְּכֵךְ הִיא, עַל עֵין הָרַע שֶׁל "הַשׁוּעַל" (=יִצְרָר הָרַע), הַמְּהַלֵּךְ עַל גַּב הַנְּהָר, וּמְנַסֶּה לְפָתוֹת אֶת הַ"דָּגִים" (=יִשְׂרָאֵל) לְצִאת מִן הַ"מַּיִם" (=הַתוֹרָה). שְׂכָן, כֵּן הִיא דְרָכּוֹ שֶׁל הַיִּצְרָר, שֶׁהוּא תְּמִיד מְנַסֶּה לְפָתוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְעִזּוֹב אֶת הַ"מַּיִם", הִיא הַתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִהְיֶת עֹסֵק בְּהַבְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. לְכֵן בְּרַךְ יַעֲקֹב אֶת אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה: "וַיִּדְגּוּ לָרֵב בְּקָרֵב הָאָרֶץ". דְּהִינוּ, שִׁיְהִיו כְּדָגִים הַלְלוּ, שְׂפָרִים וְרַבִּים, "וְאִין עֵין הָרַע (שֶׁל "הַשׁוּעַל"/"הַיִּצְרָר הָרַע) שׁוֹלְטַת בָּהֶם", וְכֵךְ לֹא

יִפְרְשׁוּ מִן הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְזֶהוּ שִׁכְתוּב בַּמִּדְרָשׁ (ב"ר צו', ג'): "מָה דָּגִים הִלְלוּ, גְּדָלִין בְּמַיִם. כִּיּוֹן שִׁיּוֹרְדֵת טַפְּהָ אַחַת מִלְּמַעְלָה, מְקַבְּלִין אוֹתָהּ בְּצַמְאוֹן, כְּמִי שֶׁלֹּא טָעַמוּ טַעַם מַיִם מִימֵיהוֹן (=מַעוֹלָם). כִּךְ הֵן יִשְׂרָאֵל, גְּדָלִין בְּמַיִם, בַּתּוֹרָה, כִּיּוֹן שֶׁהֵן שׁוֹמְעִין דְּבַר חֲדָשׁ מִן הַתּוֹרָה – הֵן מְקַבְּלִין אוֹתוֹ בְּצַמְאוֹן, כְּמִי שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ דְּבַר תּוֹרָה מִימֵיהוֹן".

"אָמַר אוֹיֵב אֲרֻדָּף אֲשִׁיג אַחֲלֵק שְׁלָל תַּמְלָאמוּ נַפְשֵׁי אַרְיֵק חֲרָבֵי תוֹרֵישְׁמוּ יְדִי" (על פי "אורֵה של תוֹרָה" להר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַכְּתוּב, "דְּבַר נָא בְּאָזְנֵי הָעַם וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעוּתָהּ כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב", דְּרָשׁוּ חו"ל (בְּרֻכּוֹת ט'): אֵין "נָא" אֵלָּא לְשׁוֹן בְּקֶשָׁה. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה: בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, לָךְ וְאָמַר לָהֶם, לְיִשְׂרָאֵל: בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, שְׁאַלוּ מִמְצָרִים כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ אוֹתוֹ צְדִיק (=אֲבִרְהָם אַבְיָנוּ) – "וַיַּעֲבְדוּם וַעֲנוּ אֹתָם" – קִיָּם בְּהֶם (=ה' בְּיִשְׂרָאֵל), "וְאַחֲרָי כֵּן יֵצְאוּ בְּרֻכָּשׁ גְּדוֹל" – לֹא קִיָּם בְּהֶם? (שְׁהָרֵי בְּבֵרִית בֵּין הַבְּתָרִים, הוֹדִיעַ ה' לְאַבְרָהָם אַבְיָנוּ, שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ מְשׁוּעָבְדִים אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְלֹאֲחֵר מִכֵּן יֵצְאוּ בְּרֻכּוֹשׁ גְּדוֹל).

וְאוֹלָם שׁוֹאֵל הַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: הֲלֹא אָמְרוּ חו"ל (שְׁבַת נה'), כִּי "חֹתְמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא אֱמֶת". אִם כֵּן, אֵיךְ אוֹמֵר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: "וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעוּתָהּ כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב"? וְהָרֵי בְּרוּר הַדְּבַר, שְׂאִין בְּכּוֹנֵת יִשְׂרָאֵל לְהַחְזִיר אֶת הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב לְמִצְרַיִם... אִם כֵּן, לְמָה הִתְכַּוֵּן הַקַּב"ה כִּשְׂאֵמַר "וַיִּשְׁאַלוּ"?

וְנִרְאֶה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי מָה שְׂאוֹמֵר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל (חֲגִי ב', ח'): "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם ה' צְבָאוֹת". דְּהֵינּוּ, כָּל הַרְכּוּשׁ, הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֵׁישׁ לְאָדָם, אֵינָם שְׁלוֹ, אֵלָּא שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ.

אִם כֵּן, וְהַכֵּל שֶׁלּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּרוּר הוּא, שֶׁכָּל מָה שֵׁישׁ לָנוּ, כָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב, הֵם רַק הַלְּוָאָה שֶׁנִּתְּנָן לָנוּ הַקַּב"ה, כְּדִי שֶׁנִּשְׁתַּמְשׁ בְּהֶם לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ (=תּוֹרָה וּמִצְוֹת).

וְהַדְּבַר דּוֹמֶה לְבַעַל מַפְעַל יְהוֹלּוּמִים, שֵׁישׁ לוֹ תַּחַת יָדָיו מֵאוֹת יְהוֹלּוּמִים, וְהוּא מוֹסֵר אוֹתָם לְעוֹבְדֵי הַמַּפְעַל, כְּדִי שֶׁיִּלְטְשׁוּ לוֹ אֶת הַיְהוֹלּוּמִים. וְכִי יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת, שְׁעוֹבְדֵי הַמַּפְעַל יִשְׁתַּמְשׁוּ בַיְהוֹלּוּמִים הֵלּוּ לְצַרְכָּם הַפְּרָטִי? בְּרוּר הוּא שֶׁיְהוֹלּוּמִים אֵלּוּ נִתְּנוּ לָהֶם עַל מְנַת שֶׁיִּלְטְשׁוּ אוֹתָם, וְאַחֵר-כֵּן יִחְזִירוּם לְבַעֲלֵיהֶם.

וְלָכֵן כִּשְׂאוֹמֵר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם ה' צְבָאוֹת", הַכּוֹנֵה הִיא שְׁמָה שְׁמֹסְרָתִי לָכֶם אֶת הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הוּא רַק כְּדִי שֶׁתַּעֲבְדוּ ו"תִּלְטְשׁוּ" אוֹתָם לְעַבּוֹדַת ה', עַל-יְדֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹת.

וְזֶהוּ שְׂרַמְזוּ הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה: "דְּבַר נָא בְּאָזְנֵי הָעַם וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעוּתָהּ כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב". דְּהֵינּוּ, שִׂיֹּאמֵר לְיִשְׂרָאֵל שִׂידְעוּ נְאֻמָּנָה, שֶׁכָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֵׁישׁ בְּיָדָם הוּא בְּתוֹר הַשְּׂאֵלָה מֵהַקַּב"ה לְעַבּוֹדַת ה'. (שְׁהָרֵי, לֹא פְתוּב "וַיִּשְׁאַלוּ מֵאֵת הַמִּצְרַיִם", אֵלָּא "וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעוּתָהּ". וְזֹאת, כְּדִי לְרַמּוֹז

לָנוּ שְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהַזְכִּיר לְרַעְהוּ, שֶׁהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הֵם אֲצֻלָּנוּ בְּתוֹר הַשְּׂאֵלָה, כְּדִי לְהַשְׁתַּמְשׁ בְּהֶם לְעַבּוֹדַת ה'). וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁכֹּפֶאֶשׁ יֵשׁ לְאָדָם רְכוּשׁ רַב (=כֶּסֶף וְזָהָב), רוֹדֵף אַחֲרָיו יֵצֵר הָרַע כְּדִי לְהַכְשִׁילוֹ. וְזֹאת, כְּדִי שֶׁיִּשְׁתַּמְשׁ הָאָדָם עִם כֶּסֶפוֹ לְשֵׁם תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא לְשֵׁם שְׂמִים. וְכַפִּי שְׂרוּמֹזוּ הַכְּתוּב: "אָמַר אוֹיֵב אֲרֻדָּף אֲשִׁיג אַחֲלֵק שְׁלָל תַּמְלָאמוּ נַפְשֵׁי אַרְיֵק חֲרָבֵי תוֹרֵישְׁמוּ יְדִי". דְּהֵינּוּ, כִּיּוֹן שֵׁישׁ לְאָדָם כֶּסֶף וְזָהָב (=שְׁלָל רַב), אֲזַ מִיָּד "אָמַר אוֹיֵב" – הוּא הַיֵּצֵר הָרַע – "אֲרֻדָּף אֲשִׁיג אַחֲלֵק שְׁלָל". כְּלוּמַר, אֲרֻדּוֹף אַחֵר הָאָדָם, כְּדִי לְלַכּוֹד אֶת שְׁלָלוֹ, כֶּסֶפוֹ וְזָהָבוֹ, כְּדִי שֶׁיִּשְׁתַּמְשׁ בְּהֶם לְעִנְיָנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה (בְּתִים מְפּוֹאָרִים, מְכוֹנִיּוֹת נוֹצְצוֹת, בִּילּוּיִים וְטִיּוֹלִים), כְּדִי שֶׁבְּסוּפוֹ "אַרְיֵק חֲרָבֵי תוֹרֵישְׁמוּ יְדִי" – לְהַמִּיתוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. עַל-כֵּן, הַעֲצָה הַיְעוּצָה כְּדִי לְהַנְצִיל מֵהַיֵּצֵר הָרַע הִיא, כְּמוֹ שְׂאֻמְרָנוּ, לְהַשְׁתַּמְשׁ בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב שֶׁנִּתְּנָן לָנוּ הַקַּב"ה לְעַבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ (=קִיּוּם תּוֹרָה וּמִצְוֹת).

"תִּיכַף לְנִטְיֵלָה - בְּרָכָה"

חֲסִיד וּמְקוֹבֵל אֶחָד, מִתְלַמֵּידֵי הַרַמ"ק (רַבִּי מֹשֶׁה קוֹרְדוֹבָרוֹ), סַעַד פַּעַם אַחַת עַל שְׁלֶחַן הָאֵרֶץ הַקְּדוּשָׁה. בְּמַהֲלָךְ הַשִּׁיחָה הַבְּחִין הָאֵרֶץ לִכִּי אוֹרְחוֹ מִתְקַשֶּׁה לְהַנִּיעַ אֶת גּוֹפוֹ, וְצוֹרֵת וְשִׁיבְתוֹ קְפוּאָה וְנוֹקְשָׁה. שָׂאֵל אוֹתוֹ הָאֵרֶץ: "מִדּוּעַ זֶה מְשׁוּנָה אִפְּן אֲכִילְתָּךְ? בּוֹדָאִי יֵשׁ לָךְ כָּאֵב בְּאֶחָד מֵאֵיבָרֶיךָ!" הוֹדָה הַחֲסִיד וְאָמַר לָאֵרֶץ: "אֱמֶת, זֹאת תְּקוּפָה מְמוּשָׁקֶת, שֶׁכְּתִפִּי כּוֹאֶבֶת לִי, וְאֵינְנִי יוֹדַע מִדּוּעַ - לֹא סִפְגַּתִּי כָּל מִכָּה, וְגַם אֵינְנִי חוֹלָה, וּבְכָל זֹאת מִתְיַסֵּר אֲנִי בְּכֹאֲבִים עֲזִים בְּכִתְפֵי". הַתְּבוּנָה בּוֹ הָאֵרֶץ בְּפָנָיו, וְאָמַר לוֹ: "רוּאָה אֲנִי בָךְ, שְׂאִינְךָ מְקַפֵּיד בְּנִטְיֵלַת מַיִם אַחֲרוֹנִים, שֶׁכֵּן מִפְּסִיק אֶתְּהָ בֵּין מַיִם אַחֲרוֹנִים לְבֵין בְּרַפְת הַמְּזוֹן". הַתְּנַצֵּל הָאוֹרֶחַ: "נִכּוֹן הַדְּבַר. אֲךָ מוֹצֵא אֲנִי הֵיטֵר לְמַעֲשֵׂי - שְׁהָרֵי אָמְרוּ חו"ל הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת ג', ג'): "שֶׁלֶּשָׁה שְׂאֲכְלוּ עַל שְׁלֶחַן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלָיו דְּבָרֵי תּוֹרָה, כֹּאֵלוּ אֲכָלוּ מוֹזְבָּחֵי מִתִּים, שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעִיָה כח'): 'כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת מְלֹאוּ קִיָּא צִאָה בְּלֵי מְקוֹם'. לְפִיכָךְ נוֹהֵג אֲנִי לְלַמּוֹד פְּרָק מְשֻׁנִּיּוֹת קִדְּם בְּרַפְת הַמְּזוֹן, כְּדִי לְהַשְׁמִיעַ דְּבָרֵי תּוֹרָה עַל שְׁלַחְנֵי". "לְמָרוֹת זֹאת" - אָמַר לוֹ הָאֵרֶץ - "הַכֹּאֲבִים בְּכִתְפְּךָ נוֹבְעִים מֵהַפְּסִק שְׁנוּהַג אֶתְּהָ בֵּין נְטִיֵלַת מַיִם אַחֲרוֹנִים לְבְּרַפְת הַמְּזוֹן. שְׁכּוֹן, אָמְרוּ חו"ל (בְּרֻכּוֹת מב'): "תִּכַּף לְנִטְיֵלַת יָדִים - בְּרָכָה". וּמִכָּאֵן, שְׂצָרִיךְ לְבָרַךְ מִיָּד לְאַחֵר מַיִם אַחֲרוֹנִים אֶת בְּרַפְת הַמְּזוֹן לְלֹא כָּל הַפְּסִק. וּמֵאַחֵר וְעֵבְרַתְּ עַל "תִּכַּף" שֶׁל חֲכָמִים - לְקִיַּת ב"בְּתִי" (אוֹתוֹן אוֹתִיּוֹת). שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:36

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: בְּשִׁלַּח (שַׁבַּת שִׁירָה)

ר"ת: 18:11 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:47

moshe45@bezeqint.net

עֶרֶב שַׁבַּת י' שֶׁבַט תשע"ח (26.1.18)

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצָה מִחַץ מַתְנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאוֹ מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם" (יד' כא')

עַל הַפְּתוּב: "וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם", מְבוֹאֵר בְּ"מְכִילֵתָא" פְּרֻשַׁת "בְּשִׁלַּח", שֶׁהַמַּיִם נִחְלְקוּ (=נִבְקְעוּ) לְ-יב' (=12) שְׁבִילִים, כְּנֶגֶד יב' שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, וְלִכְלֹל שֶׁבֶט הָיָה שְׁבִיל מְיוּחָד לְעִבּוֹר בּוֹ. וְזֶהוּ שְׁכַתוּב בַּתְּהִילִים (קלו', יג'): "לְגִזְרֵי יָם סוּף לְגִזְרֵים". דְּהֵינּוּ הַקִּב"ה לֹא קָרְעוּ לְאַחַד, אֲלֵא לְ-יב' גִּזְרִים כְּנֶגֶד יב' שְׁבִטֵי-יָהּ, שְׁמֵהֶם כְּלוּלִים כְּלָל יִשְׂרָאֵל. וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר רַבְּנוּ בַחֲיִי, שְׁעַנְיָן זֶה רְמוּז בְּשִׁירַת הַיָּם בְּפָסוּק: "זֶה אֵלֵי וְאֵנוּהוּ". זֶה – בְּגִימָטְרִיָּה יב', כְּנֶגֶד אוֹתָם יב' שְׁבִילִים שֶׁנִּקְרְעוּ לְיִשְׂרָאֵל. הַרְה"ג ר' אַבְרָהָם אֶהְרֵן זצ"ל מְבִיא פָּסוּק אַחַר הָרְמוּז עַל יב' שְׁבִילִים: "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֻשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם". "יִבְשָׁה" – נוֹטְרִיקוֹן (=רֵאשִׁי תִיבוֹת) – יב' שְׁבִילִים הִלְכוּ. עוֹד מְבוֹאֵר בְּ"פִרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר", שְׁלֹמֹת שְׁלֹכֶל שֶׁבֶט הָיָה שְׁבִיל מְיוּחָד לְלֶכֶת בּוֹ, הָיוּ חֲלוֹנוֹת בְּתוֹךְ חוֹמוֹת הַמַּיִם (בֵּין שְׁבִיל לְשְׁבִיל), כְּדֵי שְׁיוּכְלוּ הַשְּׁבִטִים לְרֹאוֹת זֶה אֶת זֶה. בְּ"מְכִילֵתָא" מְבוֹאֵר עוֹד יוֹתֵר, כִּי הַחוֹמוֹת עֲצֻמָּן הָיוּ זָכוֹת וְשְׁקוּפּוֹת מְאֹד, כְּמוֹ אֲבֵנֵי סַפִּיר וְיַהֲלֹמִים, כְּדֵי שְׁיוּכְלוּ לְרֹאוֹת כְּאִמּוֹר זֶה אֶת זֶה. וְכֵן, עָמוּד הָאֵשׁ שֶׁהִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם, אֹרֹחַ הָיָה מְכַה בְּתוֹךְ הַחוֹמוֹת הַזָּכוֹת, עַד שֶׁהָיָה נִדְמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאִילוֹ הֵם נִמְצְאִים בְּתוֹךְ חֲדָרִים מְלֵאִים נְרוֹת.

בְּעַנְיָן זֶה אוֹמֵר הָאֵר"י זצ"ל, שְׁבִשְׁמִים יִשְׁנֵם יב' שְׁעָרִים שֶׁל קִיבוּל תְּפִילוֹת, וְלִכְלֹל שֶׁבֶט וְשֶׁבֶט יֵשׁ שְׁעַר מְיוּחָד שְׁדַרְכוּ עוֹלָה תְּפִילָתוֹ הַשְּׁמִימָה. שְׁכֵן מְצִינּוֹ, שְׁלֹכֶל אֶחָד מִשְׁבִּטֵי יִשְׂרָאֵל הִתְהַדְּרָה בְּעִבּוֹדַת ה' יַתְּבַרְךָ, כְּדוֹגְמַת יִשְׁשַׁכֵּר, שֶׁהָיָה עָמוּד הַתּוֹרָה, וּזְבֻלוֹן שֶׁהָיָה עָמוּד הַחֶסֶד לְתַמּוּךְ בּוֹ (=בִּישְׁשַׁכֵּר). וְכֵן, כָּל שֶׁבֶט וְשֶׁבֶט נִהַג כְּפִי דְרָכּוֹ בְּעִבּוֹדַת ה'.

וּמִכַּאֲן צְרִיכִים אָנוּ לְלַמּוֹד מוֹסֵר הַשְּׁכָל מְלִימוּד זֶה, שְׁלֹמֹת שְׁכָל אֶחָד מֵהַשְּׁבִטִים עוֹבֵד בְּצוּרָה שׁוֹנָה אֶת ה' יַתְּבַרְךָ, צְרִיכָה לְהִיּוֹת אַחַדוֹת בְּתוֹךְ כְּלָל יִשְׂרָאֵל, וְשְׁכָל אֶחָד יְבִין שְׁלֹא רַק הַדְּרָךְ שְׁלוֹ בְּעִבּוֹדַת ה' הִיא הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר, אֲלֵא, גַּם הַדְּרָךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ טוֹבָה הִיא, וְכָל אֶחָד עוֹבֵד אֶת ה' לְפִי שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ. וְכֵן, בְּזָכוֹת כָּלֵם בְּיַחַד מִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמִים בְּעוֹלָם.

עַנְיָן זֶה אָנוּ יְכוּלִים לְלַמּוֹד מְקַרִּיעַת יָם סוּף. שֶׁהָרִי, הַיָּם נִקְרַע לְ-יב' שְׁבִילִים – שְׁבִיל מְיוּחָד לְכָל שֶׁבֶט – כְּדֵי לְהוֹרוֹת לָנוּ שְׁכָל שֶׁבֶט צְרִיךְ לְלֶכֶת בְּדְרָךְ הַמְּיוּחָד לּוֹ בְּעִבּוֹדַת ה'. וְלַעֲוֹמַת זֶה, הָיוּ הַחוֹמוֹת שְׁבִין שְׁבִיל לְשְׁבִיל זָכוֹת וְשְׁקוּפּוֹת, כְּדֵי שְׁיוּכְלוּ הַשְּׁבִטִים לְרֹאוֹת זֶה אֶת זֶה, וְיִרְגִּישׁוּ אַחַדוֹת וְשׁוֹתְפוֹת בְּהַצְלָתָם. וְכָל זֹאת כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ שְׁלֹמֹת שְׁלֹכֶל אֶחָד יֵשׁ דְּרָךְ מְיוּחָד בְּעִבּוֹדַת ה', צְרִיךְ הוּא לְדַעַת שְׁחִיבִים אָנוּ לְהִיּוֹת מְאוּחָדִים בְּיַנְיָנוּ בְּעִבּוֹדַת ה' יַתְּבַרְךָ.

וְעוֹד בְּעַנְיָן זֶה אוֹמֵר רַבְּנוּ בַחֲיִי, שְׁיָם סוּף לֹא נִבְקַע מִיַּד לְאוֹרְכוֹ לְכָל אֶרֶץ מְסֻלּוֹלוֹ, אֲלֵא מְעַט מְעַט, רַק בְּמִקּוֹם שְׁבוּ הִלְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאֵמֵר דּוֹד הַמֶּלֶךְ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם: "הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס". וְכִכֵּל שֶׁהַתְּקַדְמוֹ יוֹתֵר בְּהִלְיָכְתָם, כֵּן נִקְרַע הַיָּם בְּמִקּוֹם הַלִּיכָתָם.

וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנוּ בַחֲיִי (בַּהֲקֵדְמָה לְפִרְשַׁת בְּשַׁלַּח): "...לֹא נִקְרַע הַיָּם לְהֵם בְּיַחַד, לְעֲשׂוֹת לְהֵם בְּתוֹכוֹ שְׁבִיל אֶרֶץ מְתַחִילָתוֹ וְעַד סוּפוֹ, אֲלֵא מְעַט מְעַט, כִּי הַיָּם הָיָה נָס מִפְּנֵיהֶם, וּמִיַּד עוֹבְרָם הָיוּ רוֹאִים הַיָּם לְעִינֵיהֶם, וְכֵן אָמַר דּוֹד ע"ה: 'הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס'. וְכַעֲנַן יְרִידַת הַמָּן, שְׁלֹא הָיָה יוֹרֵד לְהֵם בְּיַחַד אֶחָד לְחֹדֶשׁ... אוֹ לְשָׁנֵי חוֹדָשִׁים, אֲלֵא דְבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ". וְצְרִיךְ לְהַבִּין עַנְיָן זֶה, מְדוּעַ לֹא נִקְרַע לְהֵם הַיָּם בְּבַת אַחַת לְכָל אוֹרְכוֹ? וּמִתְרַץ עַנְיָן זֶה וְאוֹמֵר "רַבְּנוּ בַחֲיִי": "וְלָמָּה הוּצַרְךָ לְעֲשׂוֹת כֵּן? (אֲלֵא) כְּדֵי לְהַרְגִיל אֶת טְבַעַם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) בְּמִדְרַגַּת הַבִּיטָחוֹן, וְשִׁיהִיו עֵינֵיהֶם תְּלוּיִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְאַבְיָהֶם שְׁבִשְׁמִים...".

מִדְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנוּ בַחֲיִי, אָנוּ לְמַדִּים שְׁעַנְיָן קְרִיעַת הַיָּם, שֶׁנִּבְקַע בְּהַדְּרָגָה, הָיָה כְּמוֹ עַנְיָן יְרִידַת הַמָּן, שְׁלֹא הָיָה יוֹרֵד פְּעַם בְּשָׁבוּעַ אוֹ פְּעַם בְּחֹדֶשׁ, אֲלֵא "דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ", כְּדֵי לְהַרְגִיל אֶת יִשְׂרָאֵל שִׁיהִיו תְּמִיד

מתפללים אל אביהם שבשמים, שישפך להם את כל צרכיהם.

וכפי שמצינו בגמרא (יומא עה'): שאלו תלמידיו של רבי שמעון בר יוחאי: מפני מה לא ירד להם, לישראל, מן פעם אחת בשנה? אמר להם רבי שמעון, לתלמידיו: משל למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, ופסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה, ולא היה מקבל האב את פני בנו, אלא פעם אחת בשנה. (ורצה אביו לראות את בנו יום יום, ולכן) עמד אביו ופסק את מזונותיו בכל יום ויום, והיה הבן מקבל את פני אביו כל יום. כך גם בני ישראל: כשהיה המן יורד כל יום מחדש, היו דואגים לילדיהם שמא לא ירד המן למחר, וילדיהם ירעבו ללחם, ואולי אף ימותו **ברעבו** נמצא שבגלל ירידת המן יום ביומו, היו כל ישראל מכונים את לבם לאביהם שבשמים ומתפללים אליו כדי שירד המן למחר.

ומאותה סיבה, אומרים חז"ל, נבקע ים סוף לבני ישראל מעט מעט בעת שהתקדמו בהליכתם. כי אם היה הים נקרע כלו בבת אחת, לא היו צריכים לחשוש, ולא היו מתפללים לה' כל זמן הליכתם בתוך הים. אבל, כיון שהים נקרע רק מעט מעט (כמו רוכסן), היו ישראל, כל זמן שהותם בים, נתונים בסכנה שמא לא ימשיך להיקרע הים לפניהם. והיו צריכים להתחזק באמונתם בה' יתברך ולשאת את עיניהם לשמים, שאכן ימשיך ה' יתברך לקרוע את הים לפניהם. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "לססתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי" (שיר השירים א, ט)

אמרו חז"ל, שבקריעת ים סוף משכו הסוסים את רוכביהם לתוך הים, כמו שפתוב במדרש (שמות רבה כג, יד): "היה המצרי אומר לסוס: אתמול הייתי מושכך להשקותך מים ולא היית בא אחרי, עכשיו אתה בא לשקעני בים? והיה הסוס אומר לו "רמה בים" – ראה מה בים – רומז של עולם אני רואה בים".

ודבר זה הוא פלא והיפך הטבע, שהרי הרוכב על-ידי המושכות הוא המושך והמנהיג את הסוס כרצונו, ואילו כאן דהרו הסוסים מיוזמתם לתוך המים וצריכים אנו להבין: הלא כלל גדול למדונו חז"ל, שאין הקב"ה עושה נסים לחינם. ואם כך, מדוע עשה הקב"ה נס כזה, שהסוס ימשוך את רוכבו לתוך המים? והלא הרבה דרכים יש לה' יתברך כדי למשוך את המצרים למים ולהטביעם אלא, הקב"ה אומר לישראל (שיר השירים א, ט): "לססתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי". פלומר, לסוסים אשר ברכבי פרעה המשלתך "רעיתי", כנסת ישראל. ולכאורה הפלא ופלא: מדוע המשיל הקב"ה את כנסת ישראל, הנמשלת תמיד לכלה, לסוסים אשר ברכבי פרעה?

על-כך משיבים חז"ל: בכל מקום הרוכב מנהיג את הסוס, ואילו כאן, בקריעת ים סוף, הסוס מנהיג את הרוכב לתוך המים. ומדוע עשה הקב"ה נס כזה, ושינה את הטבע אצל סוסי פרעה?

אלא שרצה הקב"ה להודיע לכנסת ישראל, שהוא יתברך מנהיג את כל העולמות כלם, חוץ מישראל, שהם מנהיגים אותו לעשות רצונם, כמו הסוס המנהיג את רוכבו. שכן ידוע, שהקב"ה גזור גזירה והצדיקים יכולים לבטל אותה. וכאשר צדיקים גוזרים דבר – הקב"ה מקים את דבריהם. ואם כך נמצא, שהעולם מתנהג לפי רצון ישראל. ולכן אומר הקב"ה לישראל: "לססתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי" – "רעיתי", כנסת ישראל, דעי לך שאת מנהיגה אותי לעשות רצונך, כמו הסוס "ברכבי פרעה", שהנהיג את רוכבו. ועתה מובן היטב, מדוע עשה הקב"ה נס שהסוס ימשוך את רוכבו לתוך המים: כדי ללמד את ישראל את גדל האחריות המוטלת עליהם בעבודת ה', שכן הוא יתברך מנהיג את כל העולמות כלם, על-פי מעשיהם של ישראל, וכל הבריאה כלה תלויה במצות ובמעשים הטובים של ישראל. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ה' ילחם לכם ואתם תחרשון" (יד' יד')

מעשה בכפרי אחד, שהגיע לחצרו של הצדיק רבי מאיר'ל מפרימשלן, ובקש להתקבל בדחיפות אל הרבי. ומאחר והאיש לא ידע קרוא וכתוב, פנה אל אחד החסידים, בבקשה שיכתוב למענו "פתקת בקשות" לרבי, שיעניק לו ברכה, שהקציר בשדותיו יעלה יפה. רבי מאיר'ל קבל את הכפרי, כדרכו, בסבר פנים יפות, ולאחר שעין בפתק שהאיש הושיט לו, ברך אותו במלים הבאות: "יהי רצון שהקב"ה ישלח ברכה והצלחה במעשה ידיך!"

פתאום שסע הכפרי את דברי הצדיק, וקרא בהתרגשות: "רבי קדוש! לא במעשה ידי אני צריך ברכה, אלא בשדות שלי שזרעתי!" התבונן רבי מאיר'ל בחביבות בפני הכפרי התמים, ואמר: "בעצם, נכונים וצודקים דבריך, והנך ראוי שבקשתך תתמלא במהרה מפי אדון הברכות. והלא כתוב מפורש הוא: 'ה' ילחם לכם' - ה' ישפיע לכם לחם לשובע, בתנאי שתקימו את המשך הפסוק - 'ואתם תחרשון' - דהינו, שאתם תחרשו בשעת החריש, ותזרעו בשעת הזריעה, ואז תזכו לקצור בשעת הקציר את שדותיכם..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:36

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה: בְּשֵׁלַח (שַׁבַּת שִׁירָה)

ר"ת: 18:11 יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:47

moshe45@bezeqint.net

עֶרֶב שַׁבַּת י' שֶׁבַט תשע"ח (26.1.18)

הַפְּטָרָה: "וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה" בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה מִחַץ מַתָּנִים קָמְיוֹ וּמִשְׁנֵאוֹ מִן יְקוּמוֹן" (העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם"

מְבוֹאֵר בְּ"מְכִילֵתָא" פְּרֻשַׁת בְּשֵׁלַח, שֶׁהַמַּיִם נִחְלְקוּ (=נִבְקְעוּ) לְ-יב' שְׁבִילִים, כַּנֶּגֶד יב' שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל, וְלִכְלֵ שְׁבֵט הָיָה שְׁבִיל מִיּוֹחַד לְעִבּוֹר בּוֹ. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב בְּתֵהִילִים (קלו', יג'): "לְגִזְרֵ יָם סוּף לְגִזְרִים". לֹא קָרְעוּ לְאַחַד, אֲלָא לְ-יב' גִּזְרִים, כַּנֶּגֶד יב' שְׁבִטֵי-יָהּ, שְׁמָהֶם כְּלוּלִים כָּלֵל יִשְׂרָאֵל.

עוֹד מְבוֹאֵר בְּ"פִרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר", שְׁלַמְרוֹת שְׁלֶכַל שְׁבֵט הָיָה שְׁבִיל מִיּוֹחַד לְלֶכֶת בּוֹ, הָיוּ בְּתוֹךְ חוֹמוֹת הַמַּיִם, שְׁבִין שְׁבִיל לְשְׁבִיל, חֲלוֹנוֹת זְכִים וּשְׁקוּפִים מְאֹד, כְּמוֹ אֲבְנֵי סִפִּיר וַיְהִלּוּמֵם. וְזֹאת, כְּדֵי שְׁיֻכְלוּ הַשְּׁבִטִים לְרֹאוֹת זֶה אֶת זֶה.

הָאֵרִי זצ"ל אֹמֵר, שְׁבִשְׁמִים יִשְׁנֵם יב' שְׁעָרִים שֶׁל קִיבוּל תְּפִילוֹת, וְלִכְלֵ שְׁבֵט וּשְׁבֵט יֵשׁ שְׁעַר מִיּוֹחַד שְׁדַרְכוּ עוֹלָה תְּפִילָתוֹ הַשְּׁמִימָה. שְׁכֵן מְצִינּוֹ, שְׁלֶכַל אֶחָד מִשְׁבִּטֵי יִשְׂרָאֵל הָיְתָה דְרָךְ מִיּוֹחַדָּת בְּעִבּוֹדָת ה' יִתְבָּרַךְ, כְּדוֹגְמַת יִשְׁשֹׁכֵר, שֶׁהָיָה עָמוּד הַתּוֹרָה, וּזְבִלוֹן שֶׁהָיָה עָמוּד הַחֹסֵד לְתַמּוּךְ בּוֹ (=בִּישְׁשֹׁכֵר). וְכֵן, כָּל שְׁבֵט וּשְׁבֵט נִהַג כְּפִי דְרָכוֹ בְּעִבּוֹדָת ה'.

וּמִכַּאֲן צְרִיכִים אָנוּ לְלַמּוֹד מוֹסֵר הַשְּׁכַל מִלִּמּוּד זֶה, שְׁלַמְרוֹת שְׁכַל אֶחָד מִהַשְּׁבִטִים עוֹבֵד בְּצוּרָה שׁוֹנָה אֶת ה' יִתְבָּרַךְ, צְרִיכָה לְהִיּוֹת אַחַדוֹת בְּתוֹךְ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וּשְׁכַל אֶחָד יְבִין שְׁלֹא רַק הַדְרָךְ שְׁלוֹ בְּעִבּוֹדָת ה' הִיא הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר, אֲלָא, גַּם הַדְרָךְ שֶׁל חֲבָרוֹ טוֹבָה הִיא, וְכַל אֶחָד עוֹבֵד אֶת ה' לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ. וְכֵן, בְּזִכּוֹת כָּלֵם בְּיַחַד מִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמִים בְּעוֹלָם.

עֲנִין זֶה אָנוּ יְכוּלִים לְלַמּוֹד מִקְרִיעַת יָם סוּף. שֶׁהָרִי, נִקְרַע הַיָּם לְ-יב' שְׁבִילִים – שְׁבִיל מִיּוֹחַד לְכָל שְׁבֵט – כְּדֵי לְהוֹרוֹת לָנוּ שְׁכַל שְׁבֵט צְרִיךְ לְלֶכֶת בְּדְרָךְ הַמִּיּוֹחַדָּת לוֹ בְּעִבּוֹדָת ה'. וְלַעֲוֹמַת זֶה, הָיוּ הַחוֹמוֹת שְׁבִין שְׁבִיל לְשְׁבִיל זְכוֹת וּשְׁקוּפוֹת, כְּדֵי שְׁיֻכְלוּ הַשְּׁבִטִים לְרֹאוֹת זֶה אֶת זֶה, וַיִּרְגִּישׁוּ אַחַדוֹת וּשְׁוֹתִפוֹת בְּהַצְלָתָם. וְכַל זֹאת כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ שְׁלַמְרוֹת שְׁלֶכַל אֶחָד יֵשׁ דְרָךְ מִיּוֹחַדָּת בְּעִבּוֹדָת ה', צְרִיךְ הוּא לְדַעַת שְׁחִיבִים אָנוּ לְהִיּוֹת מְאוּחָדִים בִּינֵינוּ בְּעִבּוֹדָת ה' יִתְבָּרַךְ.

"וְהָיָה כִּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל, וְכִאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבְרַת עַמְלֵק" (יו' יא')

שְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה (ראש השנה ג', ח'): "וְהָיָה כִּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל, וְכִאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבְרַת עַמְלֵק" – וְכֵי יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מְלַחְמָה, אוֹ שׁוֹבְרוֹת מְלַחְמָה (=שׁוֹבְרוֹת אֶת כַּח יִשְׂרָאֵל בְּמִלְחָמָה)? אֲלָא לֹמֵר לָךְ, שְׁכַל זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִים כְּלָפִי מְעַלָּה (=בְּטוּחִים בַּה') וּמִשְׁעַפְּדִין אֶת לְבָם לְאַבְיָהֶם שְׁבִשְׁמִים – הָיוּ מִתְגַּבְּרִים, וְאִם לֹא – הָיוּ נוֹפְלִים.

כְּדֵי לְהַבִּין מִשְׁנָה זֹאת, נִקְדֵּים לְהַבִּיא אֶת דְּבָרֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב (=הַבַּעַל ט) הַקְּדוֹשׁ זִיע"א, שְׁבִיאָר אֶת דְּבָרֵי חו"ל בְּגִמְרָא (חגיגה ט'): "מֵאֵי דְכָתִיב (=מֵהִי כּוֹנֵת הַפְּתוּב (מלאכי ג', יח')) 'וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין צְדִיק לְרָשָׁע, בֵּין עֶבֶד אֱלֹהִים לְאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוּ' וּפְרָשׁוּ שֵׁם חו"ל, שְׁעַבְדוּ אֱלֹהִים הוּא זֶה שְׁלוּמֵד אֶת תְּלַמּוּדוֹ מֵאָה וְאַחַת פְּעָמִים. וְאִילוֹ זֶה שְׁלוּמֵד "רַק" מֵאָה פְּעָמִים – נִחְשָׁב שֶׁהוּא אֵינוֹ עוֹבֵד אֱלֹהִים! וְלִכְאוּרָה יִפְלֵא הַדְּבָר מְאֹד: אֵיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שְׁבִשְׁבִיל פְּעַם אַחַת שְׁלֹא לָמַד הָאָדָם, הוּא נִחְשָׁב לְאָדָם שְׂאִינוֹ עוֹבֵד אֱלֹהִים?

וּבִיאַר הַבַּעַל ט' בְּדְבָרֵי קוּדְשׁוֹ, שֶׁהַכּוֹנֵה בְּ"שׁוֹנָה פְּרָקוֹ מֵאָה וְאַחַד", הִיא לְאָדָם הַלּוּמֵד בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה, וּבְשַׁעַת לְמוּדוֹ זוֹכֵר אֶת "אַחַד", שֶׁהוּא הַקַּב"ה, יַחֲידוֹ שֶׁל הָעוֹלָם, וְלִכֵּן הוּא נִחְשָׁב כְּעוֹבֵד ה' בְּאַמַּת וּבְתַמִּים. אֵךְ זֶה שְׁוֹנָה פְּרָקוֹ "מֵאָה פְּעָמִים", חֶסֶר לוֹ ה' "אַחַד", שֶׁהוּא הַקַּב"ה, יַחֲידוֹ שֶׁל הָעוֹלָם. אִם כֵּן, אָדָם זֶה אֵינוֹ לּוּמֵד תּוֹרָה לְשִׁמָּה, כִּיּוֹן שֶׁהוּא אֵינוֹ זוֹכֵר שֶׁהוּא לּוּמֵד לְשֵׁם ה', וְלִכֵּן אֵינוֹ נִחְשָׁב לְעוֹבֵד אֱלֹהִים.

וְהִנֵּה, בְּסִפֵּר "פְּרֵי חַיִּים" עַל מִסְכַּת אָבוֹת, מְבוֹאֵרֶת שֵׁם מִשְׁנָה עַל-פִּי הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ מִמְּעוֹרֵיטֵשׁ זִיע"א: "רַבִּי

מֵאִיר אֹמֵר: כָּל הַשּׁוֹכֵחַ דְּבַר אֶחָד מִמִּשְׁנֵתוֹ – מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִילוֹ מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ". וְלִכְאוּרָה גַם כָּאֵן יִפְלֵא הַדְּבַר מֵאֵד: אִיךְ אִפְשֶׁר שְׁבִשְׁבִיל שְׂכַחָה שֶׁל דְּבַר אֶחָד מְכַל תְּלַמּוּדוֹ מִתְחַיֵּב הָאָדָם בְּנִפְשׁוֹ? אֵלָּא שֶׁהַבְּאוּר הוּא כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהוּא שׁוֹכֵחַ אֶת "אֶחָד", הַקַּב"ה, שֶׁהוּא יְחִידוֹ שֶׁל הָעוֹלָם – כְּאִילוֹ מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ.

וַיֵּשׁ לֹמֵר שְׁעֵנֵן זֶה נִרְמָז בְּשֵׁמוֹ שֶׁל **עַמְלֵק**, הַמּוֹרֵכֵב מִהָאוֹתִיּוֹת **עַמְל** ק'(100). כְּלוֹמֵר, קְלִיפַת **עַמְלֵק**, שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע, נוֹתֵנֶת לָאָדָם לְעִסּוֹק וְלַעֲמוּל בַּתּוֹרָה אֲפִילוֹ מֵאֶה פְּעָמִים, וּבִלְבָד שִׁיחְסִיר אֶת הַ"אֶחָד" – יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקַּב"ה. וְלָכֵן, הַתִּיקוֹן לְכַךְ הוּא: "וְהִיָּה כְּאִשֶׁר יָרִים מִשֶׁה יְדוּ" – שְׁאֵז יִשְׂרָאֵל מִסַּתְכָּלִים כְּלָפִי מַעֲלָה, וּמִשְׁעַבְדִּים אֶת לְבָם לְאֲבֵיהֶם **שְׁבִשְׁמִים**, כְּדִי לְהַשְׁלִים אֶת הַ"אֶחָד" (=יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם), כְּדִי לְהִיּוֹת בְּבַחֲנֵינֵת עוֹבֵד אֱלֹהִים, הַ"שׁוֹנֵה פְּרָקוֹ מֵאֶה וְאֶחָד (פְּעָמִים)". (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"בֵּינוּ בְּעָרִים בְּעָם"

הַרְמַב"ם, בְּסִפְרוֹ "מוֹרָה גְּבוּכִים", כּוֹתֵב, שְׂאֵלוֹ שְׂאִינָם מֵאֲמִינִים בַּתּוֹרָה, יְכוּלִים לֹמֵר עַל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל, "שֶׁהַכֹּל בָּא בְּמִקְרָה". אָבֵל עַל הַמֶּן, שִׁירַד לָהֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר, עַל זֶה אֵין הֵם יְכוּלִים לֹמֵר כֶּךָ. שָׁכַן, בְּוֹדָאֵי אֵין "מִקְרָה" שֶׁל אַרְבָּעִים שָׁנִים תְּמִימוֹת.

מוֹסִיף עַל-כֶּךָ הַ"חֲתָם סוֹפֵר" וְאוֹמֵר: אִם הַמֶּן, שִׁירַד בְּמִדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה הוּא הַהוֹכָחָה לְכַךְ, אִז גַּם בְּאֵר הַמַּיִם, שֶׁהִיָּתָה בְּזִכּוֹת מַרְיָם הַנְּבִיאָה, וְעֵנְנֵי הַכְּבוֹד, שֶׁהָיוּ בְּזִכּוֹת אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, שֶׁהָיוּ שְׁלֹשֶׁת אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר – אִף הֵם הוֹכָחָה, שֶׁהַכֹּל הִיָּה מֵאִיתוֹ יִתְבָּרֵךְ!

וַיֵּשׁ לֹמֵר שְׁעַל-כֶּךָ רְמָז דוּד הַמֶּלֶךְ בַּתְּהִילִים (צד', ח'): "בֵּינוּ בְּעָרִים בְּעָם" וְכִסְיִים מְתִי תִשְׁכִּילוּ. דְּהֵינּוּ, מֵאִיפֵה יִקְבְּלוּ הַבּוֹעֲרִים בֵּינָה לְהִבִּין, שְׂכָל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל הֵם אֲמֵת? וְהַתְּשׁוּבָה הִיא מִ"בְּעָם" – רֵאשִׁי תִיבוֹת **בְּאֵר עֵנָן מֶן** – שֶׁהָיוּ אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר, וְלֹא חָסְרוּ אִף לֹא לְרַגַע אֶחָד.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מֵהַ שְׂכָתוֹב בְּגִמְרָא (תְּעֵנִית ט'), שֶׁכְּאִשֶׁר מֵתָה מַרְיָם, נִסְתַּלְקָה בְּאֵר הַמַּיִם, וְחִזְרָה בְּזִכּוֹת מִשֶׁה רַבֵּנוּ. וְכֵן, כְּאִשֶׁר מֵת אֶהֱרֹן, נִעְלָם הָעֵנָן, אִף חִזֹּר בְּזִכּוֹת מִשֶׁה. וְאוֹלָם, כְּאִשֶׁר מֵת מִשֶׁה רַבֵּנוּ, נִסְתַּלְקוּ כָּל הַשְּׁלֹשָׁה – הַבְּאֵר, הָעֵנָן וְהַמֶּן. עַל-כֵּן, יוֹצֵא לָנוּ שְׂכָל הַשְּׁלֹשָׁה הָיוּ בְּזִכּוֹת מִשֶׁה רַבֵּנוּ – וְעַל-כֶּךָ מְרָמֵז שְׁמוֹ – **מִשֶׁה בֶּן עֶמְרָם** – רֵאשִׁי תִיבוֹת בְּעָם: **מֶן בְּאֵר עֵנָן**.

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מִשֶׁה הַנְּבִי מִמְּטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם"

בְּפִרְשֵׁתָנוּ, "בְּשִׁלַּח", בְּפִרְשֵׁת "הַמֶּן", מִתְקַבְּלַת הַמֶּלֶה "לֶחֶם", כְּאִשֶׁר אָנוּ סוֹפְרִים פְּעָמִים 39 אוֹתִיּוֹת: מֵהָאוֹת **ל'** 39 אוֹתִיּוֹת עַד לְאוֹת **ח**, וְעוֹד 39 אוֹתִיּוֹת עַד לְאוֹת **ם** – בִּיחָד 78 אוֹתִיּוֹת, בְּגִמְטְרִיָּה שֶׁל "לֶחֶם" (=78).

"וַיִּרְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו מֶן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מֵה

הוּא וַיֹּאמֶר מִשֶׁה אֱלֹהִים הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְדוּד לָכֶם לְאֶכְלָה:

זֶה הַדְּבַר אֲשֶׁר צִוָּה יְדוּד לְקַטוּ מִמֶּנּוּ".

"אֲנִי שְׂכַבְתִּי וְאִישְׁנָה, הִקְצוֹתִי כִּי ה' יִסְמְכֵנִי" (תְּהִילִים ג', ו')

הַרְה"ק רַבִּי שְׁמַעְלֵקָא מְנִיקְלֶשְׁבוּרְגַּ מַעוֹלָם לֹא הֵלֵךְ לִישׁוֹן עַל-גְּבֵי מִטָּה, אֵלָּא יָשַׁב כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה וְעָסַק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַד שֶׁחֲטַפְתּוֹ תְּנוּמָה – אוֹלָם מִיָּד הָיָה מִתְעוֹרֵר וְחוֹזֵר לְתַלְמוּדוֹ. פְּעַם שְׁאֵלוֹהוּ, מִדּוּעַ לֹא יֵלֵךְ לִישׁוֹן כְּמוֹ כָּל אָדָם? עָנָה לָהֶם רַבִּי שְׁמַעְלֵקָא: וְכִי מִי שִׁישׁ לוֹ אֲבָן טוֹבָה וּמְרַגְלִית בִּידוֹ יִשְׁלִיכֶנָה אַרְצָה וַיֵּלֵךְ לִישׁוֹן?

פְּעַם אַחַת נִזְדַּמְּן הַצַּדִּיק רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיז'נְסַק לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעְלֵקָא, וְלֵאחֶר שְׁכַנוּעִים רַבִּים הִצְלִיחַ לְשַׁכְּנֵעוֹ שִׁילְךְ לִישׁוֹן עַל-גְּבֵי מִטָּה. וְכֶךָ הָיָה רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיז'נְסַק הִצִּיעַ לוֹ מִטָּה, וְאָמַר לוֹ, שְׁעַל-יְדֵי הַשִּׁנָּה יוּכַל לְעַבּוֹד אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ בֵּיתֵר שְׂאֵת וּבֵיתֵר עֵז. וְאָכֵן, לֵאחֶר שָׁקַם רַבִּי שְׁמַעְלֵקָא מִשְׁנֵתוֹ הָיָה מוֹחוֹ צְלוּל בִּיּוֹתֵר. וְעַמַּד וְהַתְּפַלֵּל שְׁחֵרִית לְפָנָי הָעֵמוּד, בְּרִשְׁפֵי-אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת יָהּ, בְּהַתְּלַהֲבוֹת עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה, וּבְפִרְט בְּעַת אֲמִירַת שִׁירַת "אִז יִשִּׁיר", סָחַף הוּא אֶת כָּל הַמִּתְפַּלְלִים, עַד שֶׁמִּגְדַּל הַתְּלַהֲבוֹת הִרְגִּישׁוּ שְׁבָאוּ מִמֶּשׁ בַּתּוֹךְ הַיָּם, וְהִרְיָמוּ אֶת שׁוּלֵי בְּגָדֵיהֶם, כְּדִי שְׁלֹא יִרְטְבוּ. לֵאחֶר הַתְּפִילָה אָמַר רַבִּי שְׁמַעְלֵקָא לְרַבִּי אֱלִימֶלֶךְ: עַכְשֵׁיו אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאִפְשֶׁר לְעַבּוֹד אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ גַּם עַל-יְדֵי שִׁנָּה...

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!